

TARTU ÜLIKOOL

Aastaruanne 2023

Nimi	Tartu Ülikool
Registrikood	74001073
Aadress	Ülikooli 18, 50090 Tartu
Telefon	737 5100
Faks	737 5440
E-post	info@ut.ee
Koduleht	www.ut.ee
Omandivorm	avaõiguslik juriidiline isik
Põhitegevusalad	1) akadeemiline teadustegevus 2) integreeritud õppe- ja teadustegevusel põhineva kõrghariduse andmine 3) õppe- ja teadustegevusel põhinevate teenuste osutamine ühiskonnale
Majandusaasta	01.01.–31.12.2023
Audiitor	KPMG Baltics OÜ
Nõukogu	11-liikmeline
Nõukogu esimees	Ruth Oltjer
Lisatud	sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Sisukord

TEGEVUSARUANNE 2023

6	Rektori eessõna	34	ETTEVÕTLIK ÜLIKOO
7	Lühendid	34	Teadlaste toetamine ettevõtluses
8	Tartu Ülikooli üldandmed	35	Ettevõtlikkuse edendamine
9	ÜLIKOO LI JUHTIMINE	37	ÜLIKOO LILT ÜHISKONNALE
12	Tartu Ülikooli struktuur	37	Rahvusülikool
13	Arengukava	38	Ülikool regioonides
15	TEGEVUSKESKKOND	40	Teadmuse jagamine
20	ÕPPETÖÖ	41	Ühiskonna tagasiside ülikoolile
20	Rahastamine	45	Kultuur ja sport
21	Tasemeõpe	46	ORGANISATSIOON
24	Tulevikuoskuste arendamine	46	Töötajad
25	Tagasiside	49	Töökeskkond
26	Edasijõudmine	50	Ülikool tunnustab
27	Üliõpilaste toetamine	51	Rahvusvaheline koostöö
27	Üliõpilaste kaasamine	53	Keskkonnamõju vähendamine
28	Täiendusõpe	54	Digiareng
30	TEADUSTÖÖ	55	Rahandus
30	Rahastamine		
33	Publikatsioonid		
33	Ülevaade uurimissuundadest		

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 2023

58	KONSOLIDEERITUD BILANSS	84	LISA 20. TEADUSTEGEVUSE FINANTSEERIMINE
59	KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE		RIIGIEELARVEST
60	KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE	85	LISA 21. PÕHIVARADE SIHTFINANTSEERIMINE
61	KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE	86	LISA 22. TEGEVUSKULUDE SIHTFINANTSEERIMINE
62	KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	86	LISA 23. MUUD TULUD
62	LISA 1. ARVESTUSPÕHIMÕTTED	86	LISA 24. KAUBAD, MATERJAL JA TEENUSED
73	LISA 2. KONTSERNI TÜTARETTEVÕTTED	87	LISA 25. TEGEVUSKULUD
73	LISA 3. RAHA JA RAHALÄHENDID	87	LISA 26. TÖÖJÕUKULUD
73	LISA 4. NÕUDED JA ETTEMAKSED	87	LISA 27. PÕHIVARADE KULUM JA VÄÄRTUSE LANGUS
74	LISA 5. SAAMATA SIHTFINANTSEERIMINE	88	LISA 28. KAHJUM MATERIAALSETE PÕHIVARADE
75	LISA 6. VARUD		MAHAKANDMISEST
75	LISA 7. INVESTEERINGUD SIDUSETTEVÕTETESSE	88	LISA 29. MUUD KULUD
76	LISA 8. FINANTSINVESTEERINGUD	89	LISA 30. TEHINGUD SEOTUD OSAPOOLTEGA
76	LISA 9. PIKAAJALISED NÕUDED	90	LISA 31. TINGIMUSLIKUD VARAD JA KOHUSTISED
77	LISA 10. KINNISVARAINVESTEERINGUD	91	LISA 32. BILANSIVÄLISED VARAD
78	LISA 11. MATERIAALSED PÕHIVARAD	92	LISA 33. KRIISIDEST TINGITUD MÕJU TEGEVUSELE
79	LISA 12. IMMATERIAALSED PÕHIVARAD	92	LISA 34. SÜNDMUSED PÄRAST ARUANDEKUUPÄEVA
80	LISA 13. LAENUKOHUSTISED	93	LISA 35. EMAETTEVÕTTE TARTU ÜLIKOOI
80	LISA 14. KAPITALI- JA KASUTUSRENT		FINANTSARUANDED
82	LISA 15. LAENUD JA TAGATISED	97	SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE
83	LISA 16. VÕLAD JA ETTEMAKSED	100	ALLKIRJAD 2023. MAJANDUSAASTA ARUANDELE
83	LISA 17. SIHTFINANTSEERIMISENA SAADUD ETTEMAKSED		
84	LISA 18. TULUD MAJANDUSTEGEVUSEST		
84	LISA 19. KOOLITUSTEGEVUSE FINANTSEERIMINE		
	RIIGIEELARVEST		

Tegevusaruanne

2023

ÜLIKOOI JUHTIMINE
TEGEVUSKESKKOND
ÕPPETÖÖ
TEADUSTÖÖ
ETTEVÕTLIK ÜLIKOOI
ÜLIKOOIILT ÜHISKONNALE
ORGANISATSIOON

Rektori eessõna

2023. aastal jõudis ülikooli teravama tähelepanu alla mitu teemat, milles Eesti ühiskond ootab toimivaid lahendusi: üleminek eestikeelsele üldharidusele ja Ida-Virumaa uuele majandusmudelile, tehisarvu kasutuselevõtt, tõuke andmine teadusmahuka ettevõtluse kasvuks jne. Nende suurte muutuste kõrval mõjutavad ülikooli tegevust mõistagi ka maailma geopoliitilise ebakindlusega seotud riskid.

Tartu Ülikool ja Tallinna Ülikool leppisid riigiga kokku, et kahekordistame 2023/24. õppeaastal vastuvõttu õpetajakoolituse ja tugispetsialistide õppesse, et aidata katta uute õpetajate vajadust, eriti seoses eestikeelsele õppele üleminekuga. See paneb lisakoormuse kõikidele õpetajakoolitusega tegelevatele valdkondadele ja instituutidele, ka Narva kolledžile. Samuti oleme Tallinna Tehnikaülikooliga loonud Õiglase Ülemineku Fondi konsortsiumi, et toetada tehnoloogilist ja ühiskondlikku siiret Ida-Virumaal. Tartu Ülikoolis on selleks algatatud 11 teadusprojekti ja koostöö edendamiseks kohalike ettevõtete alustas tööd ülikooli esindaja Ida-Virumaal.

2023. aastal andsime uue käigu ka ülikooli ettevõtlussuhetele. Teadlaste intellektuaalomandit investeeriva UniTartu Venturesi portfelli kasvas ja ettevõtte tegevus on äratanud koostööhuvi teisteski ülikoolides. See oli ka Eesti multioomika ettevõtte ettevalmistamise aasta, et saaksime nüüd juba ülikooliväliseid partnereid kaasates arendada edasi viimaste kümnendite jooksul Eestis üles ehitatud unikaalset biopanka ja sellega seotud teadmisi.

Samal ajal tuleb nii kõigi nende mahukate ülesannete täitmiseks kui ka ülikooli põhitegevuse kvaliteedi tagamiseks hoida meie töötajaid. Tegevustoetuse kasvu abil saime 2023. aastal tõsta ülikooli töötajate keskmist töötasu umbes kümnendiku võrra. Loodame, et riigiga sõlmitud rahastuse kasvu kokkulepe püsib ja suudame aastatega süvenenud kõrghariduse rahastamise vajaku täita.

Ehkki ülikooli eelarve suurenes võrreldes 2022. aastaga 6,9%, tuleb tarbijahinnaindeksi 9,2% tõusu vaadates tõdeda, et üldise majanduskeskkonna taustal ülikooli rahaline seis tegelikkuses halvenes. Samal ajal näeme probleeme riigieelarvest eraldatud teadusraha kasutamise – raha on olemas, ent see ei jõua ministeeriumidest teadusasutuste ja ettevõtteni. Jätkame koos teiste ülikoolidega tööd teadusraha jaotuse proportsioonide muutmise nimel, et teaduse baasrahastus kasvaks.

Seevastu on meie teadlased suutnud hoida Tartu Ülikooli teaduse tippset: 2023. aastal alustasid tööd Eesti suurima teadusraha saanud personaalmeditsiini teadus- ja arenduskeskus ning digitaalse bioinseneeria keskus. Lisaks said rahastusotsuse kuus Tartu Ülikooli juhtimisel ja neli meie teadlaste osalusel alustavat teaduse tippkeskust ning neli Euroopa Teadusnõukogu kõrgetasemelise uurimistoetuse taotlust.

Tiiptasemel teadustöö tagamisel ja ülikooli inimestele heade töötingimuste loomisel ei saa alahinnata ka füüsilise keskkonna mõju. 2023. aasta jooksul parandati töötingimusi 30 objektil, lisaks võtsime vastu otsuse ehitada Maarjamõisa väljale uus õppe- ja teadushoone. Vähetähtis pole ka ülikooli tegevusega kaasnev keskkonnamõju. Riigilt saadud 5 miljoni euro toel suurendasime ülikooli hoonete energiasäästlikkust näiteks päikeseparkide ja energiasalvestusseadmete rajamisega ning mitme hoone üleminekuga kaugjahutusele ja -küttele.

Ülikoolil seisab ees uue arengukava koostamine. See ei tähenda pelgalt ühe visioonidokumendi loomist, vaid ülikooli liikmete, vilistlaste ja partnerite aktiivset kaasärääkimist Eesti ainsa *universitas'e* ja seeläbi ka kõrghariduse tuleviku teemal. Loodan väga, et arengukava koostamisel on kaasärääkijaid võimalikult palju.

Toomas Asser
Tartu Ülikooli rektor

Lühendid

Ülikoolid

EMÜ	Eesti Maaülikool
TLÜ	Tallinna Ülikool
TTÜ	Tallinna Tehnikaülikool
TÜ	Tartu Ülikool

Õppevaldkonnad

HAR	haridus
HUM	humanitaarteadused ja kunstid
IKT	info- ja kommunikatsioonitehnoloogia
LOOD	loodusteadused, matemaatika ja statistika
PÕL	põllumajandus
SOTS	sotsiaalteadused, ajakirjandus ja teave
TEEN	teenindus
TEHN	tehnika, tootmine ja ehitus
TERV	tervis ja heaolu
ÄRI	ärindus, haldus ja õigus

Tartu Ülikooli valdkonnad

HV	humanitaarteaduste ja kunstide valdkond
SV	sotsiaalteaduste valdkond
MV	meditsiiniteaduste valdkond
LT	loodus- ja täppisteaduste valdkond

Muud lühendid

A2025	Tartu Ülikooli arengukava aastateks 2021–2025
ARWU	ettevõtte Shanghai Ranking Consultancy koostatav maailma ülikoolide edetabel „Academic Ranking of World Universities“
AS	aktsiaselts
EAP	Euroopa ainepunktisüsteemi ainepunkt
EHIS	Eesti Hariduse Infosüsteem
EIT	Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut
EL	Euroopa Liit
ERC	Euroopa Teadusnõukogu (European Research Council)
ESERO Eesti	Euroopa kosmosehariduskeskus Eestis
ESI	andmebaas, mis jälgib Web of Science'i andmebaasi kõige edukamaid artikleid ja nende viidatavust (Essential Science Indicators)
ETIS	Eesti Teadusinfosüsteem
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
JRC	Euroopa Liidu Teadusuuringute Ühiskeskus
KHG	kasvuhoonegaasid
LERU-CE7	Euroopa juhtivate teadusülikoolide võrgustiku ja seitsme Kesk-Euroopa ülikooli partnerlusprogramm
MOOC	vaba juurdepääsuga e-kursus (ingl <i>massive open online course</i>)
MTÜ	mittetulundusühing
OÜ	osaühing
QS	ettevõtte Quacquarelli Symonds koostatav maailma ülikoolide edetabel „QS World University Rankings“
SA	sihtasutus
SKT	sisemajanduse kogutoodang
TAIE	teadus- ja arendustegevus, innovatsioon ning ettevõtlus
TAIKS	teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seadus (väljatöötamisel)
THE	Briti ajakirja Times Higher Education koostatav maailma ülikoolide edetabel „Times Higher Education World University Rankings“
UTTV	Tartu Ülikooli videoportaal
ÕIS	Tartu Ülikooli õppeinfosüsteem

Tartu Ülikooli üldandmed

Töötajate andmed on esitatud vastava aasta 31. detsembri seisuga.

Üliõpilaste andmed on esitatud vastava aasta 10. novembri seisuga. Üliõpilaste arv ei hõlma eksterne, külalisüliõpilasi ega arst-residente. Kõrghariduse esimese astme õpe hõlmab rakenduskõrgharidus-, bakalaureuse- ning integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpet.

Lõpetanute arv näitab, kui palju üliõpilasi lõpetas õpingud eelmise aasta 1. oktoobrist vastava aasta 30. septembrini.

Õppekavade arv hõlmab õppekavu (sh kõiki ühisõppekavu), mille alusel üliõpilased õppisid vastava aasta 10. novembri seisuga.

Teaduspublikatsioonide arv hõlmab Eesti Teadusinfosüsteemi (ETIS) kategooriaid 1.1–1.3, 2.1, 2.5, 3.1–3.3, 4.1, 5.1, 6.3 ja 6.4. Kõrgetasemeliste publikatsioonide hulka on arvestatud ETIS-e kategooriad 1.1, 1.2, 2.1 ja 3.1. Publikatsioonide arvus kajastuvad kõigi publikatsioonid, kellel oli vastaval kalendriaastal Tartu Ülikooliga kehtiv tööleping või kes õppisid doktoriõppes. Vastava aasta andmed pärinevad ETIS-est järgnenud aasta 15. veebruari seisuga.

	2019	2020	2021	2022	2023
Töötajad					
Töötajate koguarv	3635	3767	3767	4141	4367
Töötajate arv täistööajale taandatuna	2957	3055	3166	3368	3540
sh akadeemilisi töötajaid	51,3%	52,5%	52,1%	54,9%	56,5%
Akadeemiliste töötajate arv täistööajale taandatuna	1518	1604	1650	1847	2001
sh doktorikraadiga töötajaid	76,3%	74,5%	74,0%	68,4%	63,3%
sh välistöötajaid	13,9%	15,5%	17,7%	20,0%	20,8%
Professorite arv täistööajale taandatuna	186	186	209	217	220
sh naisprofessoreid	25,9%	26,4%	28,3%	31,1%	32,3%
Üliõpilased					
Üliõpilaste arv	13 395	13 641	13 909	14 263	14 778
sh kõrghariduse esimesel astmel	60,6%	60,6%	60,6%	61,6%	63,1%
sh magistriõppes	30,9%	31,1%	31,1%	30,4%	29,2%
sh doktoriõppes	8,6%	8,3%	8,3%	8,0%	7,7%
Välisüliõpilaste arv	1660	1678	1746	1820	1614
osakaal üliõpilaste arvus	12,4%	12,3%	12,6%	12,8%	10,9%
Lõpetanute arv	2715	2778	2961	2764	2919
sh doktoriõppe lõpetanuid	129	118	105	122	129
Õppekavad					
Õppekavade arv, mille alusel tuli õppima uusi üliõpilasi	159	159	160	150	141
sh võõrkeelseid õppekavasid kõrghariduse esimesel ja teisel astmel	30	29	31	32	31
Õppekavade arv, mille alusel õpib üliõpilasi	197	188	182	189	188
Teaduspublikatsioonid					
Teaduspublikatsioonide arv	2834	2813	3037	2846	2803
sh kõrgetasemelisi publikatsioone	1983	1995	2271	2086	2009
sh ETIS-e kategooria 1.1 artikleid	1480	1472	1758	1581	1528
Koht ülikoolide edetabelites					
THE	301–350	251–300	251–300	201–250	301–350
QS	301	285	300	296	358
ARWU	301–400	401–500	401–500	501–600	701–800

Üksikasjalikumad andmetabelid on Tartu Ülikooli statistika töölaual statistika.ut.ee.

ÜLIKOOI JUHTIMINE

Tartu Ülikooli kõrgeim otsustuskogu on **nõukogu**, kes vastutab ülikooli majandustegevuse ja pikaajalise arengu eest, kinnitab ülikooli põhikirja ning võtab vastu ülikooli arengukava ja eelarve. Nõukogu koosseisu kuulub 11 liiget, kellest viis nimetab Tartu Ülikool, viis haridus- ja teadusminister ning ühe Eesti Teaduste Akadeemia. 2023. aastal kuulusid nõukogusse

- Ruth Oltjer (esimees), AS-i Chemi-Pharm juhataja,
- Arto Aas, Eesti Tööandjate Keskliidu tegevjuht,
- Jaan Eha, Tartu Ülikooli kardioloogia professor,
- Heidi Kakko, UniTartu Ventures OÜ nõukogu esimees,
- Birute Klaas-Lang, Tartu Ülikooli eesti keele (võõrkeelena) professor,
- Marja Makarow, Soome Teaduste ja Kunstide Akadeemia liige, Academia Europaea president,
- Mari Moora, Tartu Ülikooli koosluse ökoloogia professor (kuni 31. juulini),
- Martin Aleksander Noorkõiv, Tartu Ülikooli meedia ja kommunikatsiooni doktorant,
- Ants Nõmper, Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ juhtivpartner,
- Tuul Sepp, Tartu Ülikooli loomaökoloogia professor (alates 12. oktoobrist),
- Elmer Sterken, Groningeni Ülikooli rahandusökonomika professor,
- Urmas Varblane, Tartu Ülikooli rahvusvahelise ettevõtluse professor.

Nõukogu liikmed: (ees vasakult) Birute Klaas-Lang, Mari Moora, Ruth Oltjer, Heidi Kakko, Marja Makarow, (taga vasakult) Arto Aas, Ants Nõmper, Jaan Eha, Urmas Varblane

Ülikooli kõrgeim akadeemiline otsustuskogu on **senat**, kes vastutab ülikooli õppe-, teadus- ja arendustegevuse eest, tagades selle väga hea kvaliteedi. Senatisse kuulub 22 liiget: rektor senati esimehena, neli esindajat ülikooli igast valdkonnast ja viis üliõpilaste esindajat. 16. mail toimusid senati valimised ja 1. juulil asus ametisse uus koosseis. 2023. aastal kuulusid senatisse

humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna esindajad

- professor [Aivar Kriiska](#) (kuni 30. juunini),
- professor [Raili Marling](#),
- lektor [Ave Matsin](#) (kuni 30. juunini),
- professor [Urmas Nõmmik](#) (alates 1. juulist),
- professor [Renate Pajusalu](#),
- professor [Pärtel Piirimäe](#) (alates 1. juulist),

sotsiaalteaduste valdkonna esindajad

- professor [Eiki Berg](#) (alates 1. juulist),
- professor [Veronika Kalmus](#),
- professor [Evelyn Kiive](#) (kuni 30. juunini),
- professor [Marju Luts-Sootak](#),
- professor [Maaja Vadi](#),

meditsiiniteaduste valdkonna esindajad

- professor [Külli Kingo](#),
- professor [Maris Laan](#) (alates 1. juulist),
- kaasprofessor [Tanel Laisaar](#) (kuni 30. juunini),
- professor [Pärt Peterson](#) (kuni 30. juunini),
- professor [Ana Rebane](#) (alates 1. juulist),
- professor [Mihkel Zilmer](#) (kuni 30. juunini),
- professor [Anneli Uusküla](#) (alates 1. juulist),

loodus- ja täppisteaduste valdkonna esindajad

- professor [Peeter Burk](#) (kuni 30. juunini),
- professor [Krista Fischer](#),
- professor [Heikki Junninen](#) (alates 1. juulist),
- professor [Marco Kirm](#) (kuni 30. juunini),
- professor [Tõnu Meidla](#) (kuni 30. juunini),
- professor [Evelyn Uuemaa](#) (alates 1. juulist),
- professor [Jaak Vilo](#) (alates 1. juulist),

üliõpilaste esindajad (kuni 30. juunini)

- [Sven Anderson](#),
- [Joosep Heinsalu](#),
- [Liisa Marie Kerner](#),
- [Katariina Sofia Päts](#),
- [Anna Zobel](#),

üliõpilaste esindajad (alates 1. juulist)

- [Karolin Allikas](#),
- [Liisa Marie Kerner](#),
- [Renar Kihho](#),
- [Karl Erik Piirimees](#),
- [Hanna Britt Soots](#).

Senati uus koosseis

Tartu Ülikooli igapäevast tegevust juhib **rektor**, lähtudes nõukogu ja senati otsustest. Rektor vastutab ülikooli raha õiguspärase ja otstarbeka kasutamise eest. 20. aprillil toimusid rektori valimised, kus teiseks ametiajaks valiti tagasi professor [Toomas Asser](#). Rektori uus ametiaeg algas 1. augustil.

Kuni 31. juulini kuulusid rektoraadi koosseisu lisaks rektorile teadusprorektor [Kristjan Vassil](#), õppeprorektor [Aune Valk](#), kantsler [Kstina Noormets](#), finantsjuht [Kalle Hein](#), akadeemiline sekretär [Tõnis Karki](#), arendusjuht [Taivo Raud](#) ja valdkondade dekaanid.

1. augustil asus teadusprorektori ametisse professor [Mari Moora](#). Taastati arendusprorektori ametikoht, mille vastutusalasse kuulub ülikooli arengu kavandamine, arengukava elluviimine, kestlik areng, ülikooli ettevõtlussuhted, teadmussiire ja intellektuaalomandi kaitse ning rahvusvaheline koostöö. Arendusprorektor on alates 1. augustist professor [Tõnu Esko](#). Rektoraadi uues koosseis jätkasid tööd ka senine õppeprorektor, kantsler, finantsjuht ja akadeemiline sekretär. Tartu Ülikoolis tehakse õppe- ja teadustööd 28 instituudis ja kolmes kolledžis, mis jagunevad **nelja valdkonda**:

- humanitaarteaduste ja kunstide valdkond (HV),
- sotsiaalteaduste valdkond (SV),
- meditsiiniteaduste valdkond (MV),
- loodus- ja täppisteaduste valdkond (LT).

Valdkondi juhivad **dekaanid**, kelleks 2023. aastaga lõppenud ametiajal olid

- HV-s professor [Anti Selart](#),
- SV-s professor [Raul Eamets](#), alates 24. augustist kohusetäitja professor [Janno Lahe](#),
- MV-s professor [Margus Lember](#),
- LT-s professor [Leho Ainsaar](#).

3. oktoobril toimusid dekaanide valimised. Valitud dekaanide nelja-aastane ametiaeg algas 1. jaanuaril 2024.

Augustis alustanud rektoraadi uus koosseis: (ees vasakult) Aune Valk, Mari Moora, Toomas Asser, Kstina Noormets, Margus Lember, Leho Ainsaar, Janno Lahe, (taga vasakult) Tõnis Karki, Kalle Hein, Tõnu Esko

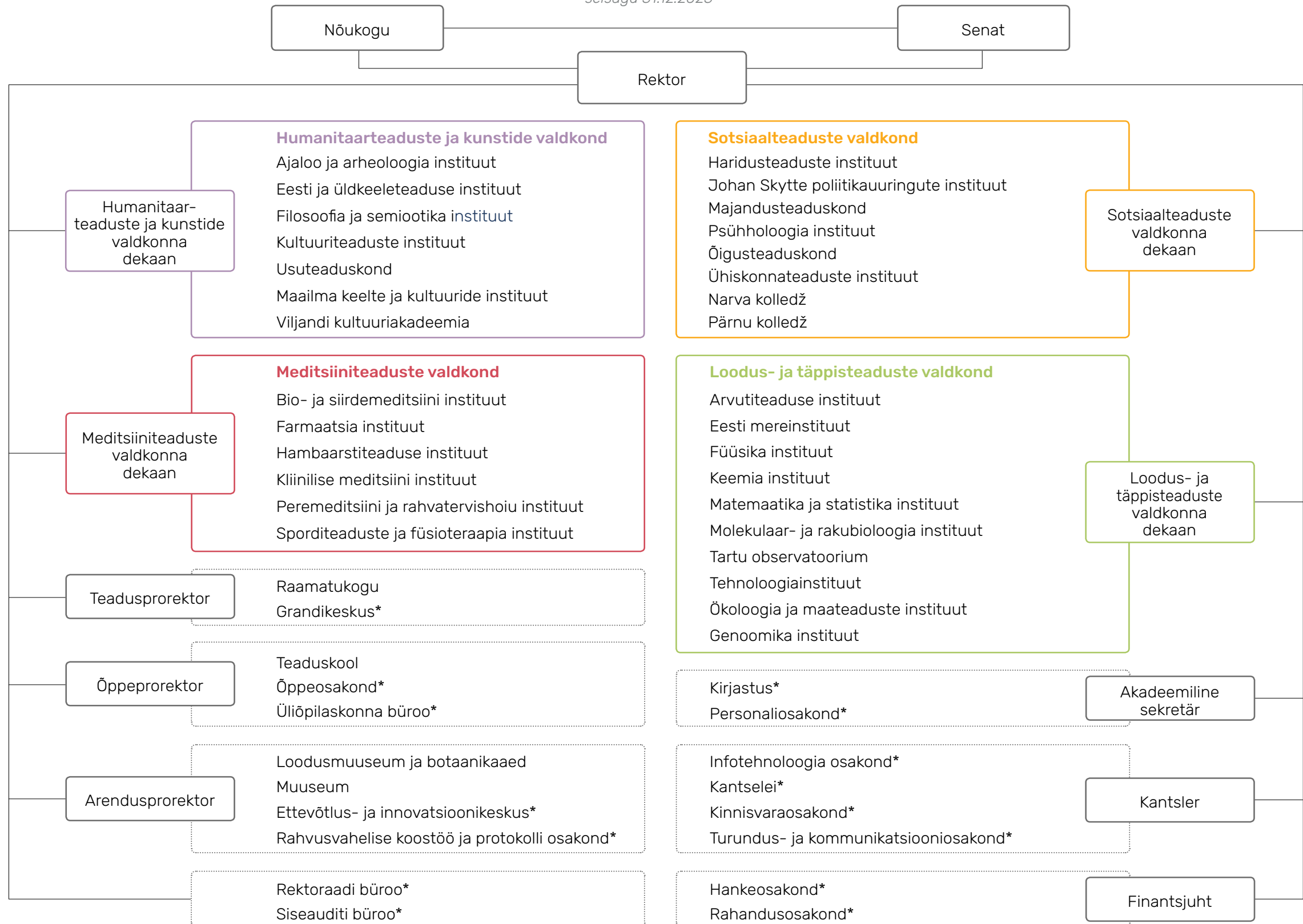
Akadeemilisse struktuuri kuulub ka neli valdkonnavälist **asutust**:

- muuseum,
- loodusmuuseum ja botaanikaaed,
- raamatukogu,
- teaduskool.

Üliõpilaskonna esindusorgan on **üliõpilasesindus**, mida juhib 20-liikmeline volikogu ja kolmeliikmeline juhatus. Kuni 30. juunini kuulusid juhatusse [Katariina Sofia Päts](#) (esimees), [Hanna Britt Soots](#) ja [Siret Siim](#) ning alates 1. juulist [Renar Kihho](#) (esimees), [Teele Kanarbik](#) ja [Anette-Mai Pirk-Birk](#).

Tartu Ülikooli struktuur

seisuga 31.12.2023

* tugiüksused

Sisukord

Arengukava

2023. aastal jätkus ülikooli **arengukava 2021–2025 (A2025)** elluviimine. Arengukava täiendavad muud strateegiadokumendid: keele ja rahvusvahelistumise põhimõtted, finantsstrateegia, eraraha kaasamise strateegia ja ruumilise arengu strateegia.

Strateegiliste eesmärkide täitmiseks koostab rektoraat igal aastal **tegevuskava** ning lepatakse kokku vastutajad ja kesksete arendustoetuste kasutamine. 2023. aasta tegevuskavas seoti omavahel A2025 arendusülesanded ja rektoraadi liikmete tulemuskokkulepped ning nende elluviimiseks keskselt eraldatavad arendustoetused (arengufond, tasemeõppe strateegilised arendustoetused, valdkondade tulemusrahastus ja rektori reservfond). Augustis, kui tööd alustas rektoraadi uus koosseis, tegevuskava mõnevõrra uuendati.

2023. aasta tegevuskava juhtteemad olid

- eesti keele õpetamine välisüliõpilastele ja -töötajatele ning õpetajakoolituse sisuline arendamine ja selle mahu kasvatamine seoses riigi üleminekuga eestikeelsele üldharidusele;
- rahvusvahelise koostöö tihendamine partnerülikoolidega ja õpirände suurendamine;
- õppe tulevikusuundumuste kavandamine, paindlike õppimisvõimaluste laiendamine ning sisehindamise ja institutsionaalse akrediteerimise soovituste rakendamine;
- doktoriõppe arendamine, teaduse välisraha kaasamine ja uue perioodi tõukefondide meetmete kavandamises osalemine;
- ettevõtluskoostöö tugiteenuste arendamine, teadusmahuka ettevõtluse arendamine ning õiglase ülemineku ettevalmistamine Ida-Virumaal;
- ülikooli töötajate palkade konkurentsivõime tugevdamine, kestlik areng ja digiülikooli areng.

Arengukava elluviimist hinnatakse 19 võtmenäitaja põhjal ja jälgitakse digitaalsete töölaudade abil. Ülikooli põhitegevuse ja varade andmed on kõigile kättesaadavad statistika töölaual statistika.ut.ee.

Põhjalikum ülevaade eri teemavaldkondade peamistest tulemustest on aruande järgnevates peatükkides.

Töötajate arvu puudutavad võtmenäitajad ei hõlma nooremteadureid. Doktoriope reform viiakse ellu järk-järgult ja igal aastal saab osa doktorante nooremteaduri staatuse. Nende kaasamisel kõiguks võtmenäitajate tase igal aastal nooremteadurite arvu, mitte mõõdetava sisulise näitaja muutumise tõttu.

Viimase tulba joonised näitavad 2020.–2023. aasta võtmenäitajate tulemusi võrreldes lineaarse liikumisega lähtetasemest sihttasemeni (hall punktiirjoon).

Edasistes peatükkides on arengukava võtmenäitajate tulemuste kajastus tähistatud märgisega „A2025“.

	Lähtetase 2020	Tulemus 2023	Sihttase 2025	Trend 2020–2023
Rahvusvaheline rahvusülikool				
Õpetajakutset andvate õppekavade lõpetanute arv	276	320	350	
Eesti keele kursustel osalenud välistöötajate osakaal	28%	42%	45%	
Eesti keele kursustel osalenud välisüliõpilaste osakaal	28%	44%	75%	
Lõpetanud välisüliõpilaste osakaal	15%	17%	13–15%	
Välispäritolu akadeemiliste töötajate osakaal	12,5%	14,5%	15–20%	
Õpirändes osalenud üliõpilaste osakaal lõpetanute hulgas	12,7%	11%	18%	
Haridus				
Väljalangenud üliõpilaste osakaal	9,5%	9,6%	< 9%	
Õpetamisalases arendustegevuses aktiivselt osalenud akadeemiliste töötajate osakaal	41%	48%	50%	
Üliõpilaste rahulolu õppeainete õpetamisega	86%	89%	95%	
Täiendusõppijate arv	40 493	58 698	43 000	
Silmapaistvate õpitulemustega sisseastunute osakaal	57%	78%	60%	
Doktoriope lõpetamise efektiivsus	35%	36%	50%	
Teadus				
10% maailmas enim viidatud teaduspublikatsioonide hulka kuuluvate publikatsioonide osakaal	17,1%	20%	17–20%	
Teaduse välisrahastuse maht mln €	12,8	27,5	17,8	
Ettevõtetega sõlmitud lepingute maht mln €	6,8	6,1	8	
Ülikooli uute hargettevõtete arv aastas	3	4	5	
Organisatsioon				
Tulu akadeemilise töötaja kohta €	124 158	151 399	150 000	
Nende üksuste osakaal, mille töötajad on oma tööga rahul	66%	60%	70%	
Tulu õppetegevusest üliõpilase kohta €	5662	7027	6500	

TEGEVUSKESKKOND

Maailma Majandusfoorumi 2023. aasta **riskihinnangu** kohaselt on maailm silmitsi varasemast tuttavate riskidega: inflatsiooni, kaubandussõdade, ühiskondlike rahunemise, geopoliitiliste vastasseisude ja tuumasõja ohuga. Neid võimendavad uuemad muutused: jätkusuutmatu võlakoormus, aeglase majanduskasvu ajastu algus, deglobaliseerumine, inimarengu näitajate kasvu aeglustumine, kaheksakümnendate kasutusega tehnoloogia kiire ja piiranguteta arendamine, kliimamuutuste mõju avaldumine ning üha lühenev aeg kliimamuutustega kohanemiseks.

Kogu maailmas mõjutasid kõrgharidust mitmed **olulised suundumused**: tihenev konkurents talentidele, praktiliste oskuste ja elukestva õppe tähtsuse rõhutamine, kõrghariduse sagedasem pakkumine veebi teel, hariduskulude suurenemine ja majanduskasvu aeglustumine. Õppimisse ja õpetamisse toob muutusi kiiresti arenev tehnoloogia, mille hulgas Euroopa Liidu Teadusuuringute Ühiskeskus (JRC) tõstab haridusinnovatsiooni seisukohast eraldi esile andmekäitlust ja tehisaru rakendusviise. Oma raportis rõhutab JRC vajadust tagada isikuandmete kaitse ning mitte lasta andmete ja infotehnoloogiataristu kasutamisel domineerida üksikute ettevõtete ärihuvidel.

Kestlik areng on üks Euroopa Liidu (EL) lepingu alus- põhimõtteid ning EL-i sise- ja välispoliitika esmatähtis eesmärk. Euroopa üleminek kestlikkusele põhineb kolmeosalisel lubadusel: heas seisundis planeet ja elujõuline keskkond; majanduskasv, mis on lahutatud ressursikasutusest ja keskkonnaseisundi halvenemisest; ning kinnitus, et ühtegi piirkonda ei jäeta kõrvale (sh õiglase ülemineku toetamine).

Euroopa Komisjoni tulevikusuundade strateegilise analüüsi 2023. aasta aruande keskmes on Euroopa rohe- ja digiülemineku peamised takistused ühiskonna ja majanduse ümberkujundamisel planeedi taluvuspiire arvestavaks.

Strateegilise analüüsi kohaselt on kestlikkust mõjutavad suuremad struktuursed suundumused

- geopoliitilise ebakindluse jätkumine,
- tööstuse ja tarbimise nullnetoheite eesmärgi vastuolu ühiskonna majandusliku kasvu ja heaolu püüdlusega,
- kiire ja piisava lisainvesteeringu vajadus rohe- ja digi- üleminekuks ning vastupanuvõime suurendamiseks kliimamuutustele,
- rohe- ja digiüleminekuks vajalike teadmiste ja oskustega tööjõu puuduse süvenemine,
- ühiskonna sotsiaalse ühtekuuluvuse lõhenemine,
- ohud demokraatlikule valitsemismudelile ja senistele sotsiaalkaitset puudutavatele ühiskondlikele kokkulepetele.

Kestlikkuse eesmärgi saavutamiseks soovib EL arvestada tulevikus oma poliitika- ja majandusnäitajates senisest enam sotsiaalse heaolu, keskkonna ja majanduse vastastikuseid seoseid.

EL-i **majandusjulgeoleku** strateegias juhitakse tähelepanu saanenud küberrünnakutele ja elutähtsa taristu vastastele rünnakutele, desinformatsiooni levitamisele ja muule autoritaarsete välisriikide sekkumisele, mille suhtes akadeemilist vabadust, avatust ja piiriülest koostööd tähtsustavad ülikoolid võivad olla haavatavad ja peaksid kavandama ettevaatusabinõusid. Näiteks on Euroopa Komisjon esitanud ettepanekud **teadusjulgeoleku** tõhustamiseks.

EL-i riigid leppisid kokku **teadlaskarjääri** atraktiivsemaks ja jätkusuutlikumaks muutmise meetmed, millega soovitakse parandada teadlaste töötingimusi ja sektoritevahelist liikuvust, et need ei oleks nii suures sõltuvuses töötamise kohast ja teadlaste töö rahastamise allikast. Euroopa teadlaste harta ajakohastamise eesmärk on töötada välja teadlaskarjääri terviklik

pädevusraamistik, mis sisaldaks muu hulgas avatud teaduse ja soolise võrdõiguslikkuse teemasid.

Ühiskonna üleminekuprotsesside kavandamine ja elluviimine eeldab uusi teadmisi ja oskusi, mistõttu kuulutas Euroopa Komisjon 2023. aasta **Euroopa oskusteaastaks**. Oskusteaasta laiem eesmärk oli juhtida tähelepanu ümber- ja täiendusõppe vajadusele ning kujundada soodsat suhtumist elukestvasse õppesse.

Maailma Majandusfoorumi **tulevikutöö** 2023. aasta ülevaate kohaselt suureneb lähiajal nende töökohtade arv, kus on vaja rakendada suurandmete analüütikat, pilvepõhist andmetöötlust, keskkonnajuhtimise (sh kliimamuutustega toimetulemise) tehnoloogiat ning krüpteerimise ja küberturvalisusega seotud tehnoloogiat. Küsitluses osalenud tööandjad hindavad töötajate värbamisel kõige kõrgemalt analüütilise ja loomingulise mõtlemise oskust ning seejärel enesejuhtimise oskusi, mis aitavad töökohal muutustega toime tulla. Prognoosi kohaselt suureneb uute töötajate värbamisel ka probleemilahendamise oskuse tähtsus.

Euroopa Komisjon võttis 2023. aastal vastu neljanda põlvkonna interneti (Veeb 4.0) strateegia, et pakkuda avatud, turvalist ja kaasavat digikeskkonda, mis võimaldab ühendada digitaalsed objektid ja keskkonnad reaalsega ning tõhustada inimeste ja masinate suhtlust.

Euroopa Parlament leppis kokku **tehisaru** määruse eelnõu eesmärgis: tagada, et Euroopa turule lastavad ja EL-is kasutatavad tehisarusüsteemid on ohutud ning järgivad inimeste põhiõigusi ja EL-i väärtusi. Tehisaru reguleerimisel soovitakse lähtuda riskijuhtimise põhimõttest: mida suurem risk, seda rangemad õigusnormid. Tegemist on maailma esimese tehisaru puudutava õigusloomeettepanekuga, mis loob aluse üleilmsele tehisaru reguleerimise standardile.

Eestis toimusid kevadel **Riigikogu valimised** ja moodustati uus valitsus. Koalitsioonileppes seadsid valitsuserakonnad eesmärgiks investeerida teadus- ja arendustegevusse avalikke vahendeid 1% sisemajanduse kogutoodangust (SKT) ning toetada ettevõtjaid, et erasektor investeeriks sellesse vähemalt 2% SKT-st. Samuti seati sihiks kasvatada kõrghariduse tegevustoetust järgneval kolmel aastal 15% ja suurendada eraraha kaasamise võimalusi, et viia kõrghariduse rahastamine 1,5%-ni SKT-st.

Juba 2018. aastal sõlmiti **ühiskondlik kokkulepe**, et tõsta riigieelarveline teadus- ja arendustegevuse rahastus 1%-ni SKT-st, ning alates 2020. aastast on riigieelarve vastuvõtmisel sellest kinni peetud. Nii teaduse baasrahastuseks kui ka uurimistoetusteks planeeriti 2023. aasta riigieelarves ligi 55,3 miljonit eurot. Viimase viie aasta jooksul (2019–2023) on nii baasrahastuse kui ka uurimistoetuste maht suurenenud rohkem kui kolmandiku võrra. Seevastu välisraha toetuste (millest rahastati näiteks ASTRA, RITA, tippkeskuste, Covid-19 jt teadusuuringuid) osakaal teadus- ja arendustegevuse rahastamises on viimastel aastatel kahanenud ning 2023. aasta eelarves moodustas see ligi 44 miljoni euroga vaid viiendiku.

2023. aastal lõppes **EL-i eelmise eelarveperioodi toetusraha kasutamine**. Riigikontroll juhtis oma auditis tähelepanu toetusraha kasutamise aeglasele tempole. Auditit kommenteerides nimetasid ministriumid aegluse põhjustena erakorralisi asjaolusid: koroonajärgne ja energiakriisi, Ukraina sõja mõju, kiiret inflatsiooni ning valitsuse vahetumist. Samuti aeglustasid toetuste kasutuselevõtmise tempot raha killustamine paljude tegevuste vahel, viivitused meetmete tingimuste riigisisesele kokkuleppimisel ja riigi reformide venimine. Audit aruandes tuuakse tõrgetena esile ka riigihangetega seotud reeglid ja nende rakendamine. Rahandusministeeriumi info kohaselt on probleeme ka uue, juba alanud perioodi 2021–2027 välisraha toetuste rakendamisel.

Vabariigi Valitsus kiitis heaks eesmärgid ja põhimõtted, millest lähtutakse Eesti poliitika kujundamisel ja huvide kaitsmisel EL-is aastatel 2023–2025. **Eesti EL-i prioriteetide** keskmes on välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika, kriisikindluse suurendamine, tõhus piiri- ja rändepoliitika, kestlik areng ja konkurentsi- võime, sh rohe- ja digipööre ning energiajulgeolek. Ka tuuakse prioriteetide hulgas esile vajadus luua EL-is võrdsed võimalused andmete jagamiseks ja töötada välja õiglased reeglid andmete vabaks liikumiseks ning nende potentsiaali kasutamiseks andmepõhistes ärimudelites ja avalikes teenustes. Edendada tuleb eetikasuunistel põhinevat tehisaru ja andmete kasutamist õpetamisel ja õppimisel.

2023. aastal paiknes Eesti **Euroopa innovatsiooni edetabelis** keskmise innovatsioonitasemega riikide hulgas, olles EL-i liikmesriikide seas 12. kohal. ÜRO Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni juhtimisel koostatavas **globaalse innovatsiooniindeksi** edetabelis jõudis Eesti 132 riigi hulgas 16. kohale. Eesti tugevate külgedena nimetati e-valitsemit, info- ja kommunikatsiooniteenuste impordi suurt osakaalu kogu kaubanduses ning riskikapitalitehingute ja üksisarvikute väärtust SKT suhtes. Intellektuaalomandi tehingutest saadava tulu poolest aga paikneb Eesti reastatud riikide seas 87. kohal. Ka Patendiameti uuring kinnitas, et Eesti ettevõtja on uuendusmeelne (49% vastajaist tuleb vähemalt kord aastas turule uue toote või teenusega), kuid oma toote või teenusega kaasnevat intellektuaalomandit kaitseb vaid 24% uuringule vastanutest.

Eesti Teadusagentuuri analüüs näitas, et aastail 2012–2022 kasvas **doktorikraadiga teadlaste arv** Eesti evalveeritud teadusasutustes 33% (juurdekasvu arvutustes on hõlmatud ka teadlased, kes juba töötasid neis asutustes enne doktorikraadi

omandamist). Vaadeldud ajavahemikul suurenes naisteadlaste osakaal kõigis teadusvaldkondades ning 2022. aastal moodustasid naisteadlased keskmiselt 46% teadus- ja arendus- asutuste doktorikraadiga töötajatest. Seevastu väga noorte doktorikraadiga töötajate osakaal evalveeritud asutustes vähenes.

Kui kõigist 2012. aastal evalveeritud asutuste doktorikraadiga teadlastest avaldas ajavahemikul 2010–2012 vähemalt ühe **teaduspublikatsiooni** 90%, siis 2022. aastal oli sama näitaja langenud 79%-ni. Mitmes teadusvaldkonnas aktiivsed teadlased, kes moodustasid 2022. aastal ligi 13% Eesti teadlaskonnast, osalesid keskmiselt rohkemates projektides ning publitseerisid enam võrreldes teadlastega, kelle töö kuulub peamiselt ühte teadusvaldkonda. Aastail 2012–2022 suurenes projektita teadlaste osakaal 17%-lt 34%-le.

Eesti Teadusagentuuri tellitud **teaduseetika** uuring näitas, et 89% vastanud teadlastest peab teaduseetika ja hea teadustava teemasid oluliseks või väga oluliseks. Kõige raskemaks väärkäitumiseks peeti andmete väljamõtlemist, võltsimist ja plagiaati. Enesekohase hindamise põhjal on Eestis esinev väärkäitumise tase võrreldav rahvusvahelistes uuringutes selgunud tasemega. Küsitavate käitumisviiside seas nähti kõige vähem probleemsena teadustööde kunstlikku jagamist mitme publikatsiooni vahel ning teadusraha mittesihtotstarbelist kasutamist. Teaduseetika juhendite olemasolu ja kättesaadavust peeti üldiselt heaks, kuigi samal ajal ei tunta end nendes teemades pädevana.

Eesti tööandjad ootavad kõrgema kvalifikatsiooniga tööjõu suuremat pakkumist. Keskmist kvalifikatsiooni eeldavate ametikohtade väiksem pakkumine võib kaasa tuua ebakõlasid ametites, kus on endiselt vaja peamiselt kesktaseme oskusi.

Tulemuseks võib olla nii alakvalifitseerimine, st kasutatakse madalama kvalifikatsiooniga tööjõudu, kui ka ülekvalifitseerimine, st keskmise kvalifikatsioonitasemega ametites töötavad kõrge kvalifikatsiooniga töötajad.

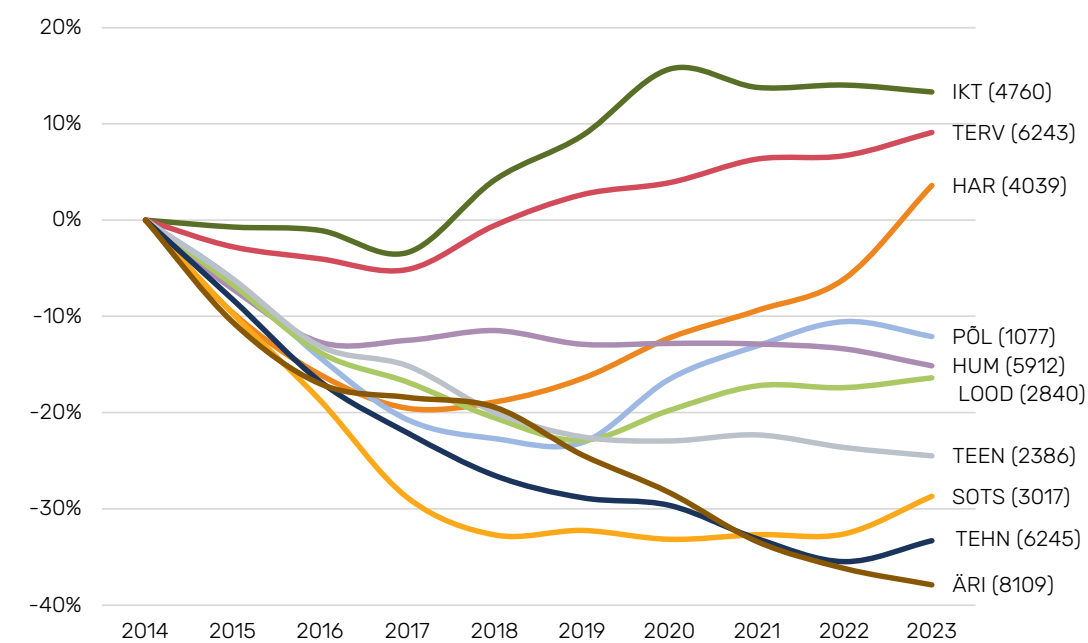
Takerdunud on **täiskasvanute koolituse seaduse** täiendamine ning uue **teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse** (TAIKS) väljatöötamine. Rektorite Nõukogu on seisukohal, et 2023. aastal Riigikokku saadetud TAIKS-i eelnõus vajab olulist täiendamist vähemalt neli aspekti: teadus- ja arendusasutuste klassifikatsioon, neile rakenduvad rahastus-instrumendid ja -põhimõtted, teadus- ja arendustegevuse evalveerimine ning riiklik teaduseetika korraldus.

Valmis teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni ja ettevõtluse (TAIE) fookusvaldkonna „**Elujõuline Eesti ühiskond, keel ja kultuuriruum**“ teekaart, milles on olulisel kohal keeleõppe, mitmekeelsuse ja keele omandamise uuringud, et toetada eestikeelsele õppele üleminekut. Samuti on vajalik tänapäeva eesti keele ja eri keelekujude, näiteks murrete, interneti- ja noortekeele uurimine. Eelisarendatakse keeletehnoloogiat ja hoogustatakse keeletehnoloogiliste lahenduste – masintõlke ja kõnetuvastuse – laialdast kasutuselevõttu. Kultuurivaldkonnas on jätkuvalt vajalik teadustöö eesti kultuuri tervikkäsitluste, kultuuripärandi tekke, kujunemise ja kasutamise teemal, samuti mäluasutuste töö. Teekaardid ei ole rahastusotsused, kuid nende alusel kujundavad Haridus- ja Teadusministeerium ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium toetusmeetmeid.

Haridus- ja Teadusministeeriumiga sõlmitud rahastuskokkulepped võimaldavad Tartu Ülikoolil ja Tallinna Ülikoolil võtta 2023. aastal vastu üle neljasaja **õpetajakoolituse**,

eripedagoogika ja koolipsühholoogia eriala õppuri rohkem kui seni. Selleks eraldati ülikoolidele lisaks 8 miljonit eurot. Õppekohtade arvu suurendamise ja õpetajakoolituse tugevdamise eesmärk on toetada 2024. aastal algavat üleminekut eestikeelsele õppele. Lisaks eraldab riik Tartu ja Tallinna ülikoolile kokku veel ligi pool miljonit eurot, et need saaksid pakkuda õpetajakoolituse üliõpilastele lisatuge eesti keele oskuse parandamisel.

2023. aastal õppis Eestis kõrgharidustasemel 44 628 **üliõpilast**, neist 84% tasuta õppekohtadel. Enamikus õppevaldkondades on üliõpilaste arv kümne aastaga vähenenud. Erandiks on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, tervise ja heaolu ning hariduse õppevaldkond, kus õppis rohkem üliõpilasi kui kümme aastat tagasi.

Üliõpilaste arvu muutus õppevaldkonniti aastail 2014–2023 Eesti kõrgkoolides. Õppevaldkonna lühendi taga sulgudes on üliõpilaste arv 2023. aastal. Allikas: EHIS

„Eurostudenti“ 2023. aasta uuringu kohaselt vajab senisest suuremat tähelepanu **üliõpilaste rahaline toimetulek**, iseäranis finantsiliselt haavatavamates rühmades nagu erivajadusega üliõpilased, vene keeles keskkhariduse omandanud, kuni 19-aastased ja esimese põlvkonna üliõpilased. Uuringus leiti, et töötavate üliõpilaste koormus on väga suur: neil kulub õppimisele ja tasustatud tööle kokku keskmiselt 59 tundi nädalas. Töötamine on üliõpilastele küll osaliselt eneseteostus, kuid suurele osale ning eriti just suure koormusega töötavatele üliõpilastele ka tungiv vajadus, et üldse saaks kõrgkoolis õppida. Suurima osa elamiskuludest moodustavad kulutused toidule. Võrreldes 2019. aastaga on toidukulud kasvanud 15%, majutuskulud 6%, laenude tagasimaksed isegi üle kahe korra ja lapse eest hoolitsemise kulud ligi viis korda (ligi 20% üliõpilastest on lapsevanemad).

Uuringu kohaselt on **vaimse tervise** probleeme tajuvate üliõpilaste osakaal viimase kuue aastaga kasvanud ligi viiekordseks. Üliõpilastele mõeldud õppe- ja psühholoogilise nõustamise teenustest on teadlikud ligi 70% kõigist üliõpilastest, kuid valdav osa neist pole neid teenuseid (veel) kasutanud.

2023. aastal õppis Eesti kõrgkoolide tasemeõppes 4873 **välisüliõpilast** 124 riigist ja nad moodustasid 11% Eesti üliõpilaskonnast. Eesti kõrgkoolidesse vastu võetud välisüliõpilaste arv vähenes võrreldes eelmise aastaga ligi 20%. Viimati oli vastuvõetud välisüliõpilaste arv nii väike kümme aastat tagasi. Vastuvõtt vähenes kõige enam Venemaalt (-68%), Lätist (-35%) ja Aserbaidžaanist (-34%) pärit üliõpilaste arvel ning suurenes Ukrainast (+222%) ja Türgist (+5%) tulnute arvel. 2023. aastal lõpetas õpingud 1313 välisüliõpilast, kes moodustasid sarnaselt eelnenud aastaga 15% kõikidest Eestis kõrgkooli lõpetanutest.

Statistikaameti andmetel töid välisüliõpilased ja lõpetamisjärgse aasta jooksul siin töötanud välisvilistlased 2023. aastal riigile üle 23,5 miljoni euro maksutulu, 49% neist töötas juhi või tippspetsialistina. Kõige suurem osa neist töötas info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ettevõtetes, järgnesid finants- ja kindlustusala ning töötleva tööstuse ettevõtted. Enamik välisvilistlastest jäi tööle Harjumaal asuvasse ettevõttesse. Välisüliõpilased töötavad järjest rohkem haridusasutustes, eelkõige ülikoolides. Teeninduses töötamine on aasta-aastalt vähenenud. Aastatel 2018–2022 õpingud lõpetanud välisvilistlaste analüüs näitas, et mida rohkem aega möödub õpingute lõpetamisest, seda väiksemaks jääb siin elavate ja töötavate välisvilistlaste osakaal lõpetanute seas.

ÕPPETÖÖ

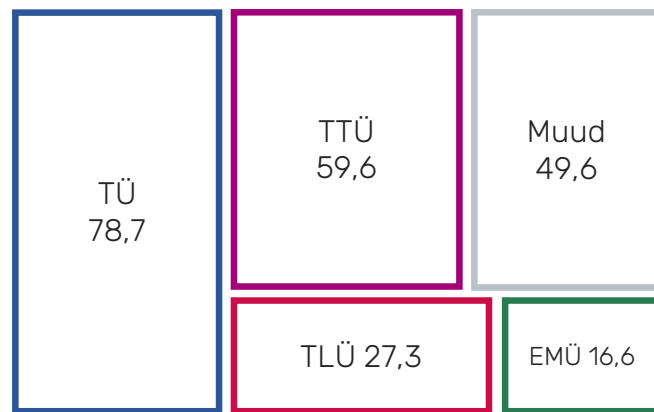
Rahastamine

Haridus- ja Teadusministeerium (HTM) kasutab kõrgkoolide rahastamisel mudelit, mille järgi jagatakse kõrgharidusõppe toetamiseks ette nähtud vahendid tegevustoetuseks ja sihtotstarbeliseks toetuseks. 2023. aastal eraldas HTM Eesti kõrgkoolidele halduslepingute kohaselt toetust 231,8 miljonit eurot, sellest avaõiguslikele ülikoolidele 201,9 miljonit, sh Tartu Ülikoolile 78,7 miljonit eurot.

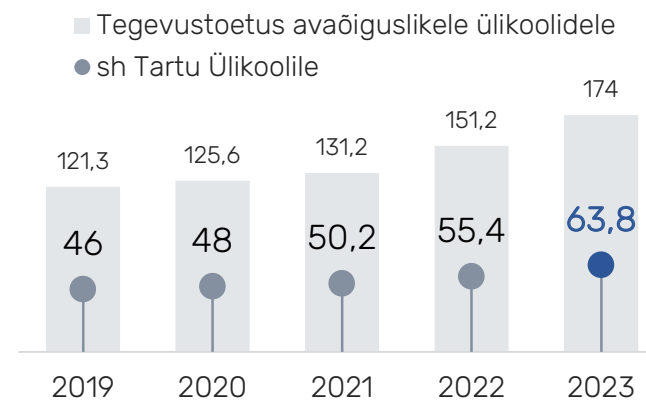
Tegevustoetus moodustas Eesti avaõiguslikele ülikoolidele antavast kogutoetusest 174 miljonit eurot, millest Tartu Ülikool sai 63,8 miljonit (37%). Avaõiguslikele ülikoolidele antud tegevustoetuse maht kasvas võrreldes 2022. aastaga 15%.

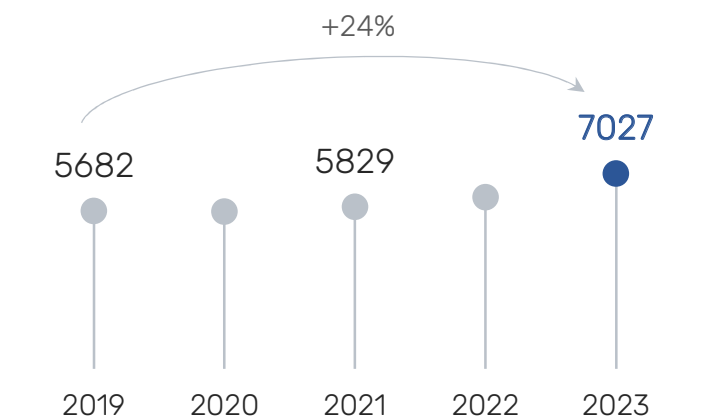
Märtsis jagas üliõpilasesindus peahoone ees tudengitele välja ühiskonnateo tiitliga saadud auhinnaraha, et juhtida tähelepanu kõrghariduse alarahastamisele

2023. aastal kõrgkoolidele eraldatud kogutoetus (tegevustoetus, doktorandi-toetus, raamatukogu tegevustoetus ja muud sihtotstarbelised toetused) miljonites eurodes. Allikas: HTM

Eesti avaõiguslikele ülikoolidele, sh Tartu Ülikoolile aastatel 2019–2023 eraldatud kõrghariduse tegevustoetus miljonites eurodes. Allikas: HTM

Tulu õppetegevusest üliõpilase kohta eurodes aastatel 2019–2023 (v.a tulu arst-residentide koolituseks)

Tasemeõpe

2023. aastal õppis Tartu Ülikoolis 14 778 **üliõpilast**, neist 88% tasuta õppekohal. Viimase viie aasta jooksul on üliõpilaste arv vähehaaval kasvanud. Kõige enam, 44% üliõpilastest õpib sotsiaalteaduste valdkonnas.

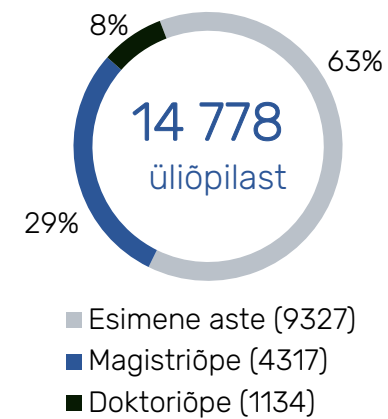
Uusi üliõpilasi võeti õppima 133 õppekava ja 8 doktoriõppe programmi alusel. Õpinguid alustas 4684 üliõpilast – 7% rohkem kui 2022. aastal. Vastuvõetute arv suurenes kõrghariduse esimesel astmel (rakenduskõrgharidus- ja bakalaureuseõppes ning integreeritud õppes) 10%, teisel astmel (magistriõppes) 2% ja kolmandal astmel (doktoriõppes) 9%.

2023. aastal omandas Eestis **üldkeskhariduse** 8376 õpilast, kellest 4235 (51%) jätkas õpinguid mõnes Eesti kõrgkoolis. 1566 õpilast ehk 37% neist, kes olid äsja lõpetanud gümnaasiumi ja astusid kõrgkooli, tulid õppima Tartu Ülikooli.

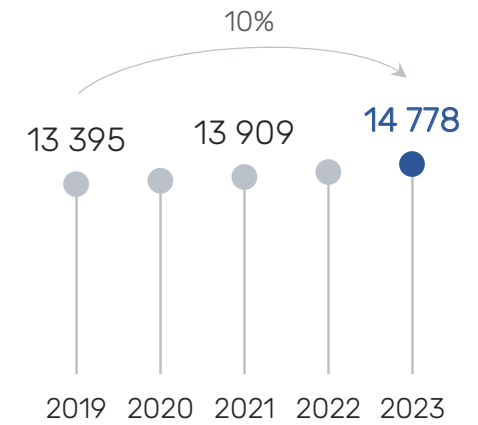
Teadliku erialavaliku toetamiseks korraldatakse sisseastujatele **lahtiste uste päevi** ja teisi infoüritusi. Kõigil soovijatel on võimalik tulla peaaegu aasta läbi **tudengivarjuks**, et tutvuda huvipakkuva erialaga, osaleda loengutel ja seminaridel ning saada otsest tagasisidet sama eriala üliõpilastelt. 2023. aastal käis tudengivarjuks 824 noort. Juunikuisele virtuaalsele **sisseastumise infopäevale** pani end kirja üle 700 inimese.

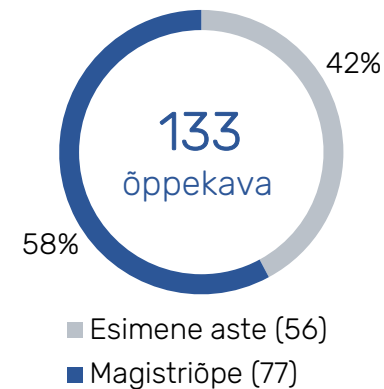
Lahtiste uste päev 1. märtsil

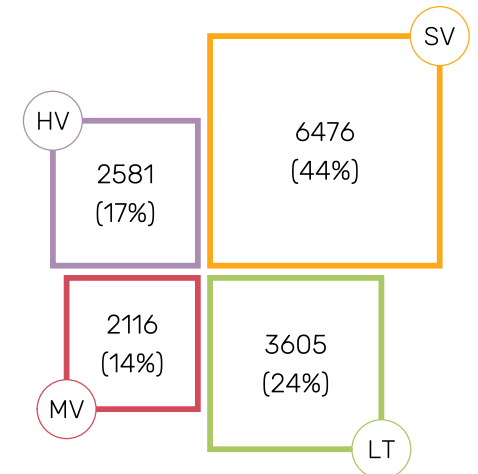
Üliõpilaste arv ja osakaal õppeastmete kaupa 2023. aastal

Üliõpilaste arv aastatel 2019–2023

Kõrghariduse esimese ja teise astme õppekavade arv (sh ühisõppekavad), mille alusel tuli 2023. aastal õppima uusi üliõpilasi

Üliõpilaste arv ja jaotus nelja valdkonna vahel 2023. aastal

2023. aasta vastuvõtu fookuses oli **õpetajate ja kooli tugispetsialistide** järelkasv. HTM-iga sõlmitud rahastuskokkuleppes võttis ülikool ülesandeks kasvatada hariduse õppevaldkonna eestikeelsete õppekavade puhul vastuvõetute arvu 2021. aastaga võrreldes 48%. Lisakohti avati kõigil hariduse õppevaldkonna õppekavadel peale eripedagoogika ja logopeedia magistriõppe, samuti avati magistriastmel koolipsühholoogide sessioonõpperühm.

Õpetajahariduse propageerimiseks korraldas ülikool aprillikuus bussituuri „Eesti otsib õpetajat“, mille käigus kohtuti kümnes koolis enam kui tuhande noorega. Tuuri eesmärk oli tõmmata õpetajaharidusele ka meedia tähelepanu. Samuti reklaamiti õpetajakoolituse erialasid artiklitega sãdeõpetajatest. Alates 2023/24. õppeaastast makstakse õpetajakoolituse ja tugispetsialistide erialadel umbes 60%-le õppijatest riiklikku 400-eurost stipendiumi.

Rahastuskokkuleppes eesmärgiks seatud 766 õppekohast täideti 761. Enamiku õppekavade puhul oli häid kandidaate piisavalt, kavandatust väiksemaks jäi nelja magistriõppekava vastuvõtt.

Õpetajate ja tugispetsialistide koolituse õppekohtade ja vastuvõetute arv 2023/24. õppeaastal

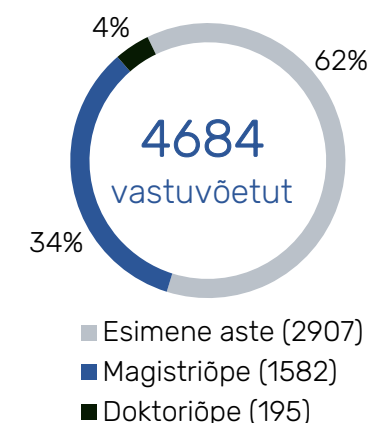
	Õppekohtade arv	Vastuvõetute arv õppeaasta alguse seisuga
Alushariduse õpetajad	159	164
sh Narva kolledžis	69	74
Üld- ja kutsehariduse õpetajad	507	491
sh Narva kolledžis	110	111
Eripedagoogid ja logopeedid (bakalaureuseõpe)	75	77
Koolipsühholoogid (psühholoogia magistriõpe Pärnu kolledžis)	25	29
Kokku	766	761

Hariduse õppevaldkonna vastuvõtt moodustas 2023. aastal 17% kogu esimese ja teise astme vastuvõetust. Sisseastumisavalduste arv kasvas eelmise aastaga võrreldes 39%, õppima asujate arv 27%.

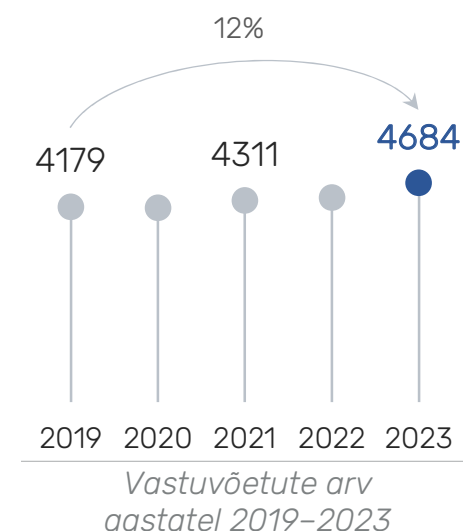
 Ülikooli siht on, et õpetajakoolituse läbinute arv kasvaks 2025. aastaks vähemalt 350-ni. 2023. aastal lõpetas õpetajakutset andva õppekava 320 üliõpilast.

2023. aastal õppis Tartu Ülikoolis 1614 **välisüliõpilast**, s.o 11% üliõpilaste üldarvust. 50% neist olid magistri- ja 27% doktoriõppes. Välisüliõpilasi oli kokku 104 riigist.

Välisüliõpilaste arv vähenes 2022. aastaga võrreldes kogu Eestis 11% ja Tartu Ülikoolis oli see näitaja sama. Välisüliõpilaste vastuvõtt vähenes 30%. See on tingitud muu hulgas Venemaa agressioonist

2023. aastal vastuvõetute arv õppeastmete kaupa

Vastuvõetute arv aastatel 2019–2023

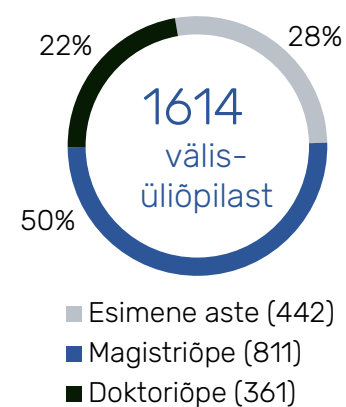
Ukrainas: Venemaa lähedus sisendab ebakindlust, üliõpilaste vastuvõtt Venemaalt on piiratud ja riigi viisapoliitika on rangem. Oma mõju on ka sellel, et Välisministeeriumi varasemat arengukoostöö programmist makstavat stipendiumi esimese ja teise astme üliõpilastele enam ei ole, ent elukallidus Eestis on tõusnud.

Välisüliõpilaste ettevalmistuse paremaks kontrollimiseks on esimese astme ingliskeelses õppes kasutusele võetud sisseastumistest.

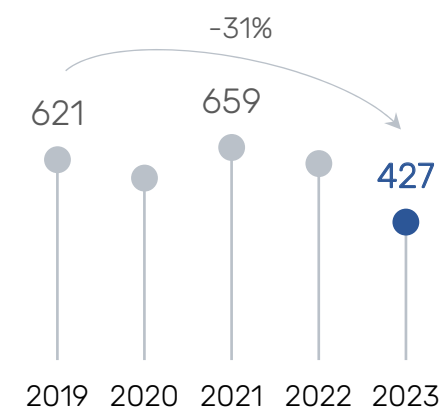
Doktoriõppesse astujate hulgas on viimastel aastatel suurenenud Eesti kodanike osakaal: 2023. aastal vastuvõetute hulgas oli kaks kolmandikku Eestist ja üks kolmandik välismaalt. Vastuvõetud välisdoktorantidest 22% oli magistriõpingud lõpetanud Tartu Ülikoolis.

Alates 2023/24. õppeaastast on võõrkeelsete õppekavade alusel õpet alustavatel välisüliõpilastel kohustus läbida 6 EAP mahus **eesti keele õpet**. 2023. aastal suurendati keelekursuste hulka ning loodi nii välisüliõpilastele kui ka eesti keelt teise keelena kõnelevatele üliõpilastele juurde uusi suhtlus- ja vestluskursusi ning akadeemilise kirjutamise kursus. Kokku osales uutel või täiendatud kursustel üle 200 välisüliõpilase ja sadakond eesti keelt teise keelena kõnelevat üliõpilast. Välisdoktorantidele korraldati suvised intensiivkursused ja sügisene keelelaager, kus oli kokku ligi poolsada osalejat. Sügisel pakuti eesti keelt teise keelena kõnelevatele uutele üliõpilastele kohustusliku keeletesti kõrval võimalust panna ka vabatahtlikult oma eesti keele oskus proovile, et neil oleks vajaduse korral võimalik kohe õpingute alguses seda mõnel keelekursusel täiendada.

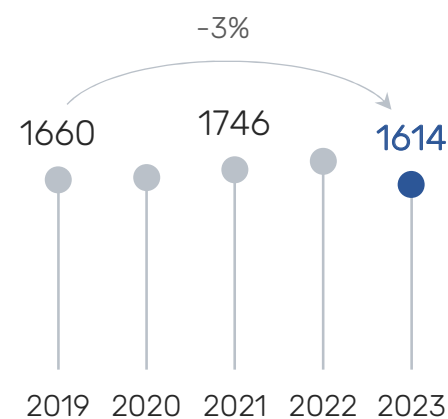
Sügissemestril alustas peale Narva ka Tartus tööd muu emakeelega üliõpilaste **keelenõustaja**, kes annab eesti keele alast abi ja nõu erialaste akadeemiliste tekstide kirjutamisel. Keelenõustamisel käis 35 üliõpilast kokku 77 korda.

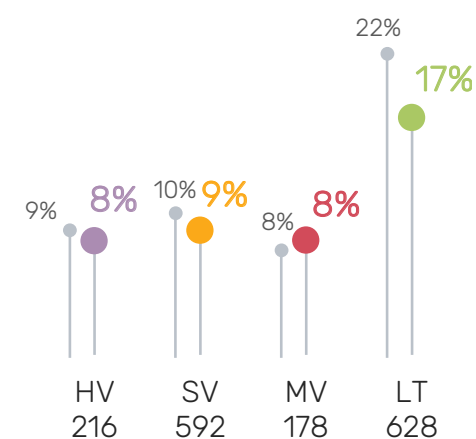
Välisüliõpilaste arv õppeastmete kaupa 2023. aastal

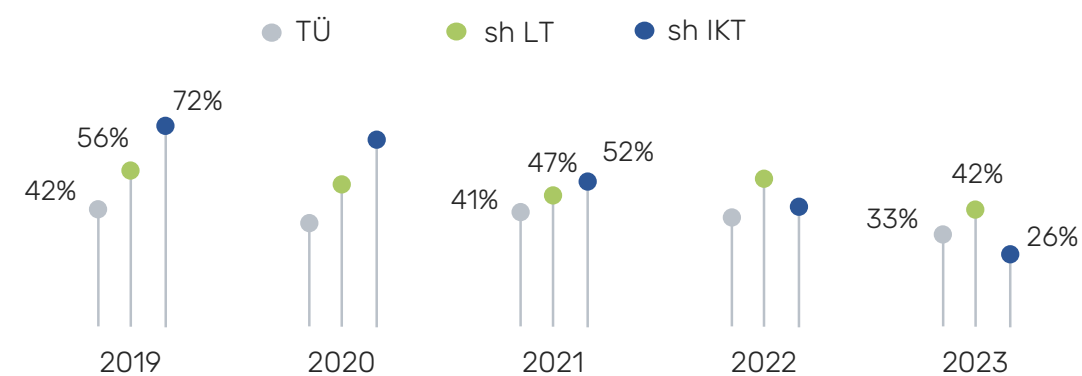
Vastuvõetud välisüliõpilaste arv (sh ühisõppekavade alusel õppijad) aastatel 2019–2023

Välisüliõpilaste arv aastatel 2019–2023

Välisüliõpilaste arv ja osakaal valdkonniti 2023. aastal. Halli värviga on võrdluseks välisüliõpilaste osakaal 2019. aastal

Doktoriõppesse vastu võetud välisdoktorantide osakaal, sh loodus- ja täppisteaduste valdkonnas ning IKT õppevaldkonnas, aastatel 2019–2023

Ülikooli eesmärk on, et lõpetajate hulgas oleks õpirändes osalenud üliõpilasi vähemalt 18%. 2023. aastal lõpetanutest oli välisõppekogemus 11%-l.

Eelmise õppeaastaga võrreldes oli välismaale minejaid 36% rohkem. Välismaale suundus 747 vahetusüliõpilast, nendest kolmandik käis praktilal. 454 üliõpilast ehk 61% väliskõrgkoolides õppinud ja välispraktilal osalenud üliõpilastest kasutas EL-i haridusprogrammi „Erasmus+“.

747

Tartu Ülikooli üliõpilast õppis 2022/23. õppeaastal välisriigis

Soome 151 Saksamaa 82 Tšehhi 55 Itaalia 47
Rootsi 43 Hispaania 36 Belgia 34 Prantsusmaa 33 Muud 266

Väliskülalisüliõpilasi oli 573, mida on 5% vähem kui aasta varem. Programmi „Erasmus+“ raames õppis ülikoolis kokku 446 vahetusüliõpilast.

573

väliskülalisüliõpilast õppis 2022/23. õppeaastal Tartu Ülikoolis

Saksamaa 130 Ukraina 70 Prantsusmaa 48
Tšehhi 46 Itaalia 45 Hiina 27 Hispaania 23 Belgia 22 Muud 162

„Erasmus+“ käesoleva perioodi fookuses on vähemate võimalustega üliõpilaste kaasamine, keskkonnasäästlik õpiränne ning digitaalsete tööprotsesside ja õppemeetodite kasutamine. Õpirändes osalejate ringi on aidanud laiendada lisatoetused ja koos partnerülikoolidega välja töötatud lühiajalised põimõppekursused.

Tulevikuoskuste arendamine

Koostöös doktoriõppe keskustega töötati välja **doktorandi eneseanalüüsi vahendid**, mis toetavad doktorandi professionaalset arengut ja karjääriplaneerimise oskuste omandamist. Eneseanalüüs tugineb kahele üleeuroopalisele karjääri alustava teadlase jaoks sobivale ülekantavate oskuste raamistikule

(sh pädevusraamistik ResearchComp) ja doktoriõppe programmi õpiväljunditele, võimaldades planeerida läbimõeldult oma õpinguid ning mõtestada karjäärivalikuid nii ülikoolis kui ka mujal. 2023. aastal korraldasid karjääriõustajad sissejuhatavate kursuste raames esmakordselt **karjääriplaneerimise seminarid** esimese aasta doktorantidele.

Ülikool leppis HTM-iga kokku ülesandes pöörata õppekavade arendamisel ja õpetamisel läbivalt tähelepanu tulevikuoskuste, sh digipädevuse ja ettevõtlikkuse arendamisele ning üliõpilaste tagasisidele.

2023. aastal pandi alus ülikooli **tulevikuoskuste raamistikule**, kuhu on valitud üheksa oskust: enesejuhtimis-, suhtlemis- ja koostööoskus, probleemi lahendamine, loovus, kriitiline mõtlemine, digioskused, ettevõtlus ja kestlik mõtteviis. Raamistiku väljatöötamisel on silmas peetud eelkõige üliõpilast ning tema vajadust ennast analüüsida, teadvustada edasises elus tarvilikke oskusi ja otsida selleks sobivaid enesetäiendamisvõimalusi.

Raamistikust lähtudes hinnatakse ja edendatakse ka ülikooli võimekust pakkuda tulevikuoskusi arendavaid õppeaineid. 2023. aasta kevadel toimus konkurss, et välja töötada õppeained, mis sobivad mitme eriala üliõpilaste tulevikuoskuste arendamiseks. Konkursile laekunud taotlustest valiti välja seitse. Konkursil olid kesksel kohal loovus, kestlik mõtteviis, kriitiline mõtlemine ja digioskused.

Läbitud **üldoskuste ained** (ettevõtlusõpe, õpioskused, karjääriplaneerimine) on üks kuuest ülikooli õppekavade tulemusnäitajast. 2023. aastal analüüsiti üliõpilaste valikuid ettevõtlusoskuste omandamisel. Viimase viie aasta jooksul on ülikooli kõigis neljas valdkonnas õpetatud kokku 108 ettevõtlusainet, neist 65% sotsiaalteaduste valdkonnas. Ettevõtlusõppes osalenuid on protsentuaalselt kõige rohkem rakendus- kõrgharidusõppes (ligi 35%). Bakalaureuse- ja magistriõppes on ettevõtlusainetes osalenuite osakaal aastatega veidi kasvanud, ulatudes 11%-ni.

Tagasiside

Ülikooli õppekavade sisehindamise süsteem põhineb õppekavade statistikal ning õppekavade ja -ainete kohta antaval tagasisidel. Sisehindamise aruandes analüüsivad programmijuhid nii õnnestunud arendustegevust kui ka muutuste vajadust ning seda infot jagatakse akadeemiliste üksuste ja valdkondade nõukogudes. Sisehindamise eesmärk on õnnestumisi esile tuua, headest kogemustest õppida ja probleemidele koostöös lahendusi otsida.

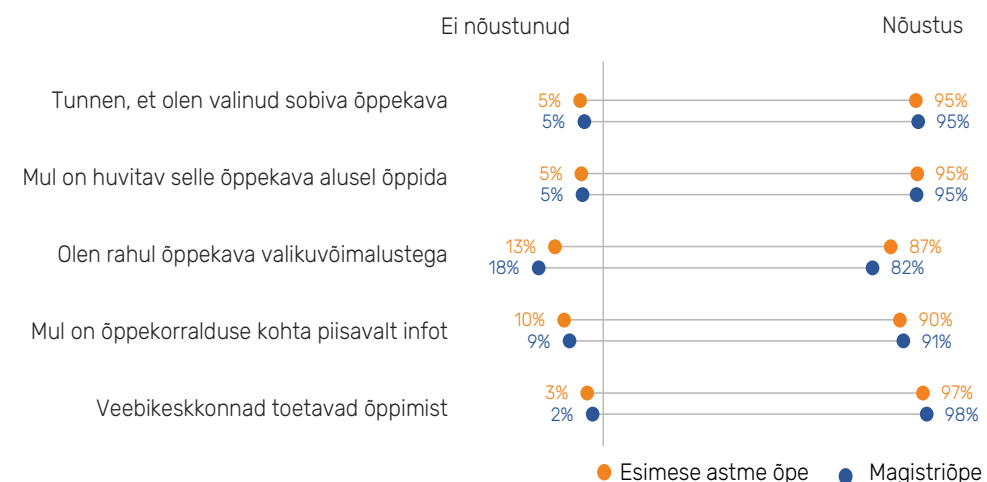
Õppekava tagasiside küsimustikule vastamine võimaldab üliõpilastel analüüsida oma õpikogemust. Küsimused puudutavad õppekava sidusust ja ülesehitust, õppekorraldust ja -keskkonda, üliõpilaste oskuste arengut ning tugisüsteemide tööd. 2023. aastal andis oma õppekava kohta tagasisidet 55% küsitletutest, kokku täideti 2872 ankeeti. Ilmselt koroonapandeemia mõjust tingituna on varasemate aastatega võrreldes kasvanud nende osakaal, kes on saanud õppida koos kaasüliõpilastega väljaspool loenguid ja seminare.

Kõigil üliõpilastel on igal semestril kohustus anda **tagasisidet** vähemalt nelja **õppeaine** kohta. 2022/23. õppeaastal laekus üliõpilastelt 83 078 tagasisideankeeti. Kokku anti tagasisidet 4139 õppeaine kohta. Tagasisidet analüüsivad programmijuhid igal aastal, see on õppekava sisehindamise osa.

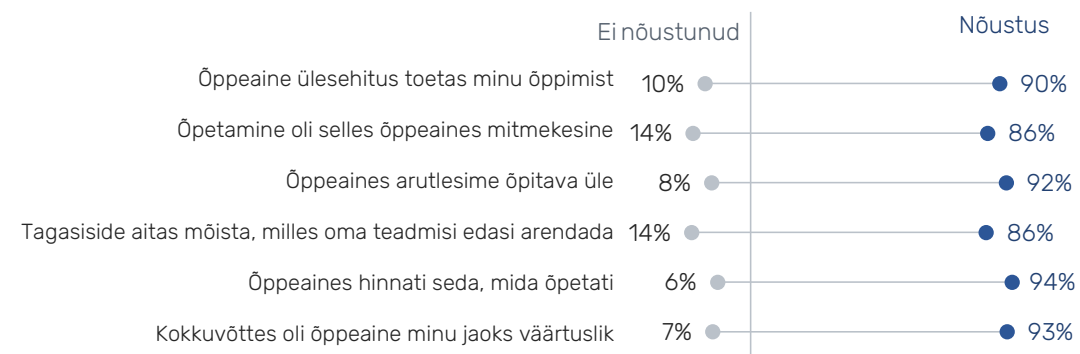

Ülikooli eesmärk on, et 95% ainetes oleks üliõpilaste rahulolu õpetamisega suur. 2023. aastal oli see nii 89% ainetes.

2022.–2023. aastal korraldati projekti „Eurograduate“ raames üle-eestiline vilistlaste küsitlus. Tartu Ülikooli esimese ja teise õppeastme 2019.–2021. aastal lõpetanutest vastas 1485 (vastamise määr 18%). Neist 93% on omandatud kõrgharidusega üldiselt rahul, 92% on rahul õppekava ja eriala valikuga ning 84% tunneb end tööturul konkurentsivõimelisena.

Õppekava tagasiside küsitluse tulemused (väitega nõustunute ja mittedõustunute osakaal) 2022/23. õppeaastal

Õppeainete tagasiside küsitluse tulemused (väitega nõustunute ja mittedõustunute osakaal) 2022/23. õppeaastal

Edasijõudmine

2023. aastal **katkestas** õpingud 1517 üliõpilast. Katkestamise määr oli esimesel õppeastmel 11%, magistriõppes 11% ja doktoriõppes 9%. Osa katkestanutest jätkas siiski aasta jooksul õpinguid Tartu Ülikoolis. Kui võtta arvesse kaht järjestikust aastat, 2022 ja 2023, oli väljalangenud üliõpilaste osakaal 9,6% (A2025 eesmärk 9% või vähem). Kõige suurem on katkestanute osakaal loodus- ja täppisteaduste valdkonnas, kuid ühtlasi on seal kõige suurem osa neid, kes jätkavad aasta jooksul õpinguid Tartu Ülikoolis mõne teise õppekava alusel.

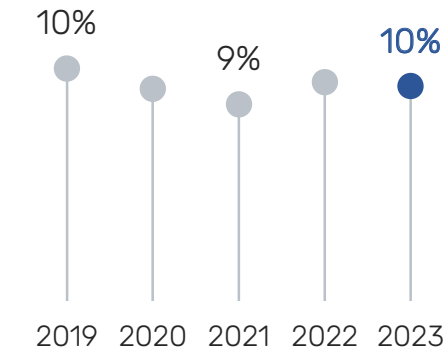
2023. aasta lõpetanute hulgas 17% (A2025 eesmärk on 13–15%).

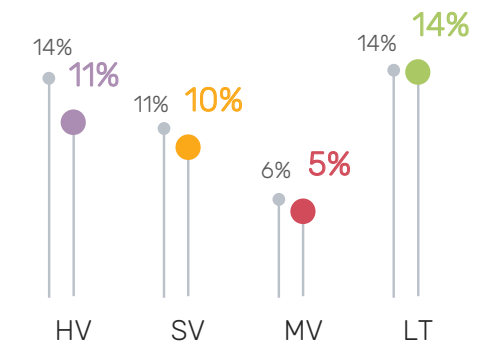
Statistikaameti andmetel on Eestisse tööle jäävate välismaalastest vilistlaste osakaal viimase aasta jooksul vähenenud kõikides kõrgkoolides. 2022. aastal Tartu Ülikooli lõpetanud välisüliõpilastest töötas lõpetamisjärgsel aastal Eestis 53%.

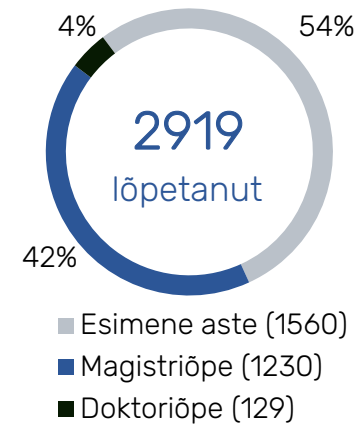
2023. aastal **kaitses** Eestis **doktorikraadi** 237 inimest, neist 129 Tartu Ülikoolis (6% rohkem kui 2022. aastal). **Kraadi kaitsmiseni jõuab kuue aastaga 36% doktorantidest** (A2025 eesmärk on 50%). Doktoriõppe lõpetamise efektiivsust ei ole õnnestunud soovitud määral parandada, sest praegu õpivad veel doktorandid, kes ei ole saanud pühenduda ainult doktoriõpingutele nagu pärast 2022. aasta doktoriõppe reformi vastu võetud doktorantidest nooremteadurid.

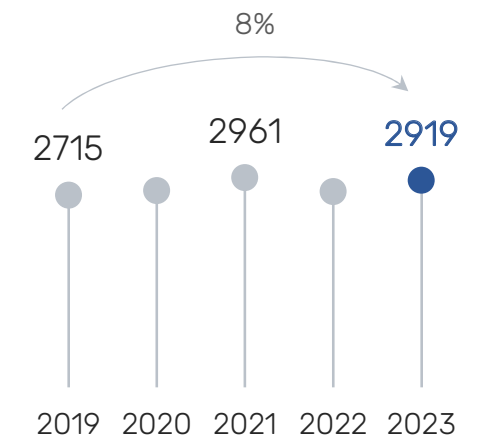
Väljalangenute osakaal aastatel 2019–2023

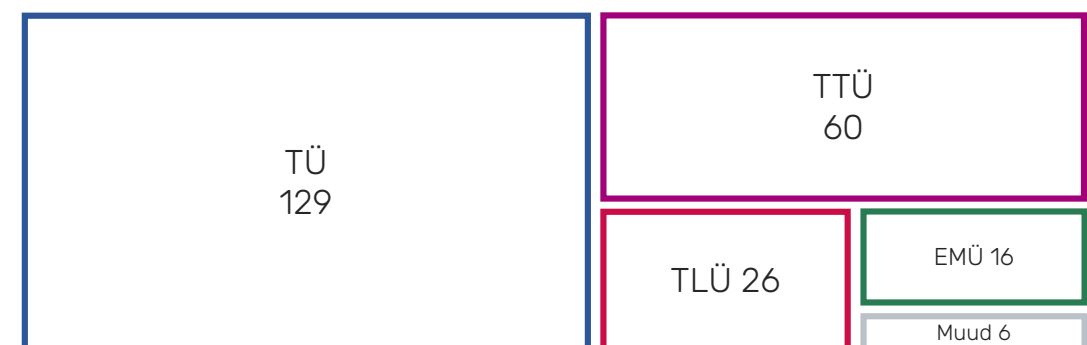
Väljalangenute osakaal valdkonniti 2023. aastal. Halli värviga on võrdluseks väljalangenute osakaal 2019. aastal

Lõpetanute arv õppeastmete kaupa 2023. aastal

Lõpetanute arv aastatel 2019–2023

Doktoriõppe lõpetanute arv Eesti ülikoolides 2023. aastal. Allikas: EHIS

Üliõpilaste toetamine

Nõustamiskeskus pakub kõikide õppeastmete üliõpilastele õppekorralduslikku, karjääri- ja psühholoogilist nõustamist ning lühikoolitusi, toetab erivajadusega üliõpilasi õppetöös, koolitab tuutoreid ja jagab õppimisega seotud teavet.

Nõustamiskeskusesse pöördunud üliõpilaste arv 2023. aastal

Õppekorralduslik nõustamine	802
Karjäärinõustamine	541
Psühholoogiline nõustamine	2255
Erivajadustega üliõpilaste nõustamine	183

Töötube, koolitusi ja tugigruppe korraldas nõustamiskeskus 238-le üliõpilaste rühmale.

2023. aastal oli üliõpilastele abiks 101 **tuutorit**. Tuutor on spetsiaalses õppeaines ettevalmistuse läbinud vabatahtlik üliõpilane, kes toetab oma eriala esmakursuslasi või välisüliõpilasi õpingute alustamisel.

Nõustamiskeskus pani 2023. aastal rohkem rõhku **vaimse heaolu ja tervise toetamisele** ennetava tegevuse kaudu. Selleks et teavitada ülikooliperet nõustamiskeskuse tegevusest ja abivõimalustest, tehti koostööd Eesti Psühholoogiaüliõpilaste Ühenduse, Ukraina Maja ja Tartu Ülikooli välisüliõpilasi toetavate tudengisaadikutega. Nõustamiskeskusest ettevalmistuse saanud psühholoogia ja sotsiaaltöö eriala üliõpilased alustasid tudengitele mõeldud toetavate vestlusringidega. 2023. aastal tegutses seitse kuni 12-liikmelist rühma, sh üks inglise keeles, ja semestri jooksul kohtuti kuus korda. Aasta jooksul korraldas nõustamiskeskus viis tugigrupi kohtumist: kaks neist õppimisega seotud ärevusega toimetulekuks ning kolm aktiivsus- ja tähelepanuhäirega üliõpilaste toetamiseks.

Hakati koostama kaht veebilehte, mis toetavad **enesejuhtimist**: kogu ülikoolipererele mõeldud vaimse tervise veebilehte ning üliõpilastele ja sisseastujatele mõeldud Karjäärivärvavat. Vaimse tervise veebileht pakub infot ja harjutusi enese abistamiseks ja teiste toetamiseks ning teavet vaimset heaolu toetavate ürituste ja koolituste kohta. Karjäärivärvavasse koondatakse õpingute, praktika, õpirände ja tööelu planeerimise ning tulevikuoskuste arendamisega seotud teemad.

Üliõpilaste kaasamine

Juunis toimus Ahhaa keskus **tegusate üliõpilaste tänuüritus**, mis aitab ühendada ja motiveerida aktiivseid, üldjuhul vabatahtlikult tegutsevaid tudengeid. 2023. aasta tänuürituse teema oli vaimse tervise hoidmine, üliõpilastele korraldati selleletemaline õpituba ja improteatri etendus.

Ülikooli arengufondi toel algatas üliõpilasesindus kolmeaastase ettevõtmise, **operatsiooni „Katalüsaator“**, millega toetatakse üliõpilasesinduse organisatsioone ning üliõpilaste isiklikku arengut ja võrgustiku loomist. Muu hulgas pakutakse tudengitele seminari- ja koosolekuruume. Projektifondi kaudu toetatakse üliõpilasesinduse tegevust, mis aitab kaasa ülikooli arengukava eesmärkide täitmisele. 2023. aastal rahastati 18 projekti.

Üliõpilasesinduse käsutusse antud ruumis aadressil Ülikooli 17 saavad tudengiorganisatsioonid korraldada üritusi. Tiksula nime saanud ruum avati kevadel

Täiendusõpe

2023. aastal osales 1489 kursusel 58 722 täiendusõppijat. Lisaks korraldati 174 sisekoolitust, kus osaleti 3435 korral. Ühe üliõpilase kohta oli ülikoolis neli täiendusõppijat.

Võrreldes 2022. aastaga suurenes täiendusõppijate arv 27%. Enim kasvas veebiõppes osalenute hulk. Kuigi veebiõppeprogramme oli võrreldes 2022. aastaga 9% vähem, kasvas neis õppijate arv 36%, moodustades 60% kõikidest täiendusõppeprogrammide õppijatest. Toimus 26 vaba juurdepääsuga e-kursust (MOOC) ja neil osalenute arv suurenes võrreldes eelmise aastaga 32%. MOOC-idel õppinud moodustasid kolmandiku kõigist veebiõppes osalenutest.

Täiendusõppekursuste ja neil õppijate arv 2023. aastal

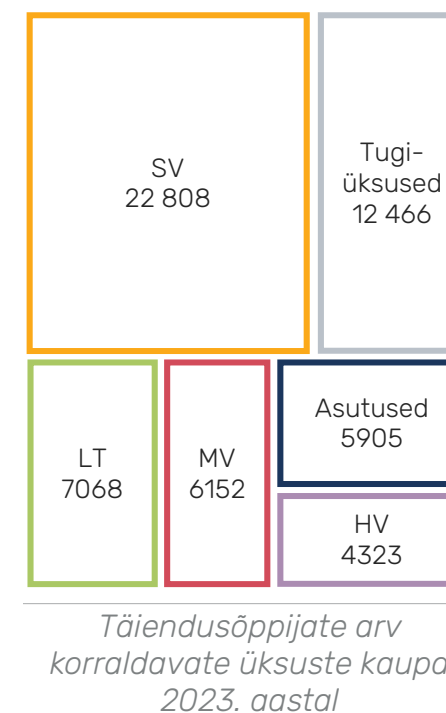
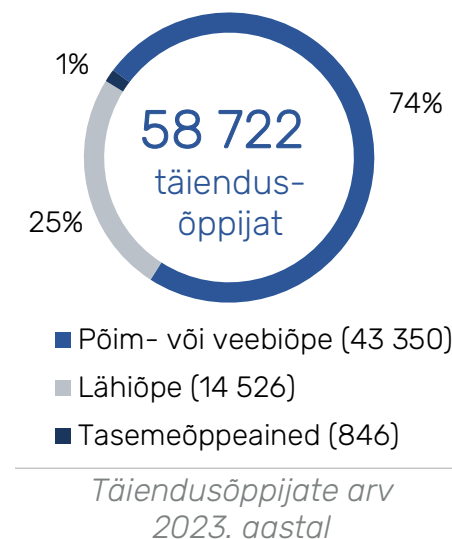
	Kursuste arv	Õppijate arv
Täiendusõppeprogrammid, sh mikrokraadiprogrammid	1045	57 876
sh põim- või veebiõpe (sulgudes osakaal kõigi täiendusõppeprogrammide ja neis õppijate hulgas)	654 (63%)	43 350 (75%)
sh MOOC-id	26	11 526
Tasemeõppeained	444	846
Täiendusõpe kokku	1489	58 722

Tulu täiendusõppest koos projektide, programmide ja sihtfinantseeringuga oli 8,3 miljonit eurot, mida on 14% rohkem kui eelmisel aastal.

Täiendusõpet korraldati edukalt ka väljaspool Tartut: osalejaid oli kõige enam Harjumaal, Pärnumaal, Viljandimaal ja Ida-Virumaal, st piirkondades, kus tegutseb ülikooli kolledž või esindus.

Ülikool pakub täiendusõpet nii avaliku kui ka erasektori asutustele. Koolitusi tellisid teiste hulgas Tervisekassa, tehisintellekti- ja robootikakeskus AIRE, Viru Keemia Grupp, Politsei- ja Piirivalveamet, Riigikohus, Swedbank, mitu ministeeriumi, kohalikud omavalitsused ning tervishoiu- ja haridusasutused.

Tartu observatooriumi külastuskeskuse 2022. aastal algatatud õpetajakoolituste programm „Kosmos ühendab“ pälvis täiskasvanud õppija nädalal Tartumaa 2023. aasta õpiteo eripreemia. Programmi raames on kahe aasta jooksul toimunud 14 koolitust 359 osalejaga.

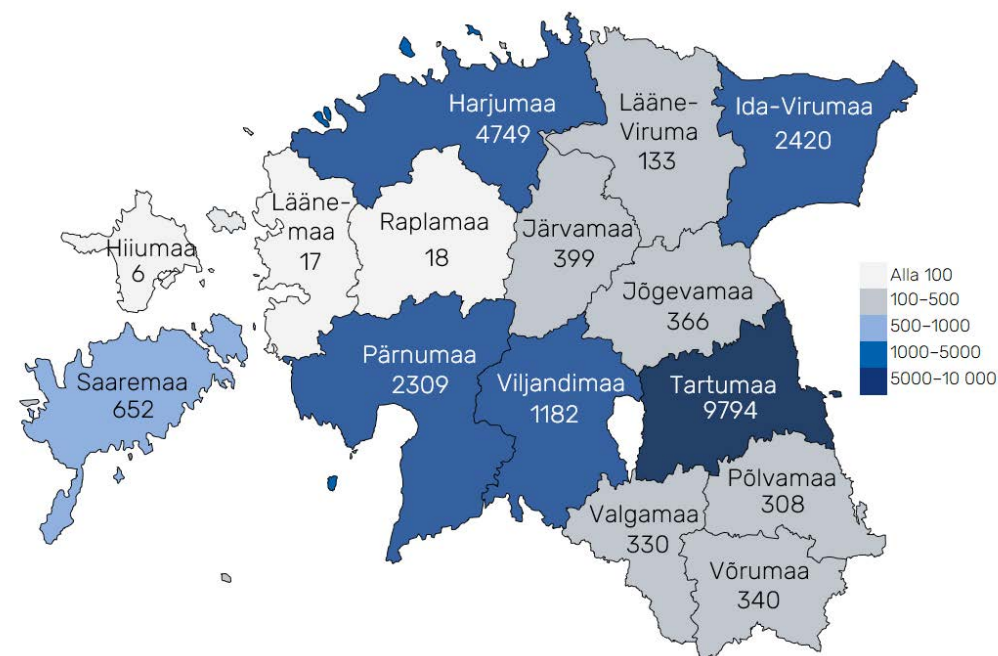

Eesti Töötukassa tellimusel pakkus ülikool kõikidele õpivõimelistele kaht veebiseminaride sarja: digioskusi ja tarkavat tehnoloogiat tutvustavatel seminaridel oli osalejaid 1945 ning karjääri edendamise seminaridel 5594.

2023. aastal lõppesid paljud Euroopa Sotsiaalfondi rahastatud programmid ja projektid. Programmis „Edu ja tegu“, mille sihtrühmaks olid ettevõtlus- ja karjääriõppe õpetajad ja spetsialistid, korraldas ülikool kaheksa aasta jooksul 70 koolitust, kus oli kokku 3288 osalejat; muu hulgas töötati eelkõige õpilaste ettevõtlus- ja karjääripädevuse arendamiseks välja kaks MOOC-i, kus osales kokku ligi 2000 õppijat. Aastatel 2020–2023 korraldas ülikool sotsiaalfondi programmi „Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste avardamine“ raames 73 tasuta koolitust töötavatele täiskasvanutele. Koolituse lõpetas tunnistusega 2566 osalejat.

Ülikool jätkas **mikrokraadiprogrammide** pakkumist, et võimaldada töötavatel inimestel omandada lisaeriala või pädevus mõnes kitsamas tegevusvaldkonnas ning jätkata tulevikus soovi korral õppimist tasemeõppekava alusel. 2023. aasta kevadel õppis 41 mikrokraadiprogrammi alusel 380 õppijat ja sügisel 47 programmi alusel ligi 490 õppijat. Mikrokraadiprogrammid kui tervikliku sisu ja tööturu väljundiga täiendusõppeprogrammid on hästi vastu võetud. Tagasisidet andnud õppijatest 98% oli nõus, et mikrokraadiprogramm on neile väärtuslik, ja ligi 50% soovis õpinguid tasemeõppes jätkata. Tagasisides tõsteti esile õppejõudude professionaalsust ja hästi organiseeritud veebiõpet, mis võimaldas vajaduse korral osaleda õppetöös eemalt ning loenguid ette või järele vaadata.

Väärikate ülikooli korraldamise eesmärk on anda vanema- ealistele paremad võimalused elukestvaks õppeks ja

Täiendusõppeprogrammides osalenute arv kursuse toimumiskoha järgi 2023. aastal maakonniti (v.a veebiõpe)

toimetulekuks muutuvus ühiskonnas. 2022/23. õppeaasta kevadsemestril jätkusid väarikate ülikooli 16 programmi 15 paigas üle Eesti: Tartus, Tallinnas (eesti ja vene keeles), Pärnus, Viljandis, Narvas (vene keeles), Elvas, Keilas, Kuressaares, Põltsamaal, Põlvas, Saue, Türi, Valgas, Viimsis ja Võrumaal. Programmides osales 3090 inimest, mida on 44% rohkem kui aasta varem. 2023/24. õppeaasta sügissemestril alustati taas kõikide programmidega. Põhiprogrammidesse registreerus sügissemestril 3329 õpivõimelist.

2023. aastal toimus väarikate ülikoolis ka üheksa veebiseminariga 455 osalejaga. Lisaks pakuti õpitube, õppekäike ning koolitusi võõrkeeles- ja digioskuste arendamiseks.

TEADUSTÖÖ

Seisame teadus- ja töenduspõhise maailmavaate eest, väärtustame tippteadlasi, soodustame akadeemilise järelkasvu arengut ning kaasame teadustöö rahastamiseks aktiivselt välisloetust.

Rahastamine

Ülikooli 2023. aasta põhieelarves olid teadustulud 124,3 miljonit eurot. Võrreldes 2022. aastaga kahanesid teadustulud 2,5%, peamiseks põhjuseks EL-i tõukefondide toetuste vähenemine seoses uue eelarveperioodi meetmete aeglase käivitamisega. Kavandatust märkimisväärselt enam laekus raha riiklikest ja välisloetustest.

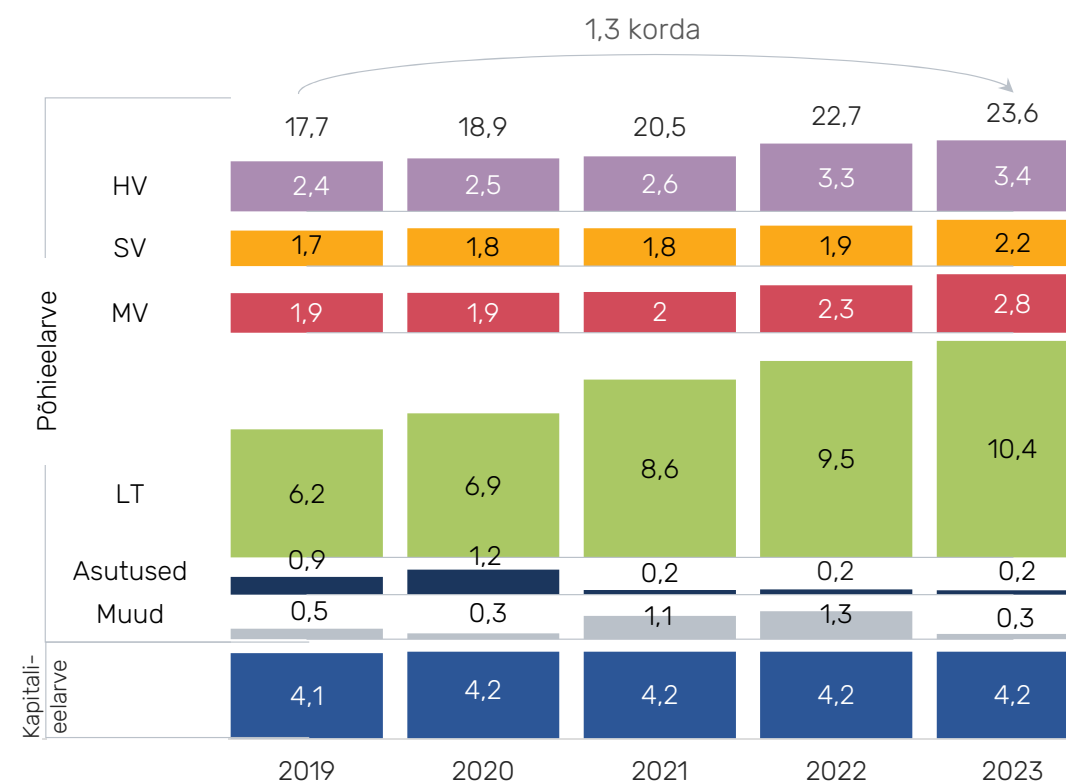
2023. aastal eraldati Tartu Ülikoolile riigieelarvest teaduse **baasrahastuseks** 23,6 miljonit eurot. See moodustas ligikaudu 43% baasrahastuse kogusummast (55,3 miljonit eurot), mis jagunes Eesti 22 positiivselt evalveeritud teadus- ja arendusasutuse vahel. Ülikoolile eraldatud baasrahastuse summa on suurenenud, kuid selle osakaal ülikooli teadustuludes viimastel aastatel enam mitte, jäädes alla 20%. Baasrahastuse kasv riigieelarves jääb seda taotleivate uute positiivselt evalveeritud eraõiguslike teadus- ja arendusasutuste lisandumisele alla.

Ülikooli nõukogu eraldas rahvusteaduste toetuseks mõeldud baasrahastuse osa (1,6 miljonit eurot) humanitaarteaduste ja kunstide valdkonnale. Baasrahastuse põhiosast eraldati 4,2 miljonit eurot investeringuteks õppe- ja teadushoonetesse ning ülejäänud põhiosa jagati järgmiselt:

- 74% akadeemilistele üksustele kooskõlas nende panusega ülikooli baasrahastuse teenimisel,
- 20% ülikooli arengufondi,
- 6% rektorile valdkondade tulemusrahastamiseks.

Teadus- ja arendusasutustele 2019. ja 2023. aastal eraldatud teaduse baasraha miljonites eurodes

Teadus- ja arendusasutus	2019	2023	Kasv
Tartu Ülikool	17,7	23,6	5,9 (1,3 korda)
Tallinna Tehnikaülikool	9,0	12,3	3,3 (1,4 korda)
Tallinna Ülikool	2,9	3,8	0,9 (1,3 korda)
Eesti Maaülikool	2,5	4,3	1,7 (1,7 korda)
Teised asutused	7,0	11,3	4,3 (1,6 korda)
Kokku	39,1	55,3	16,2 (1,4 korda)

Teaduse baasraha jaotumine aastatel 2019–2023 ülikooli kapitali- ja põhieelarve vahel pärast tulemussummade jaotamist ja arengufondist eraldiste tegemist miljonites eurodes

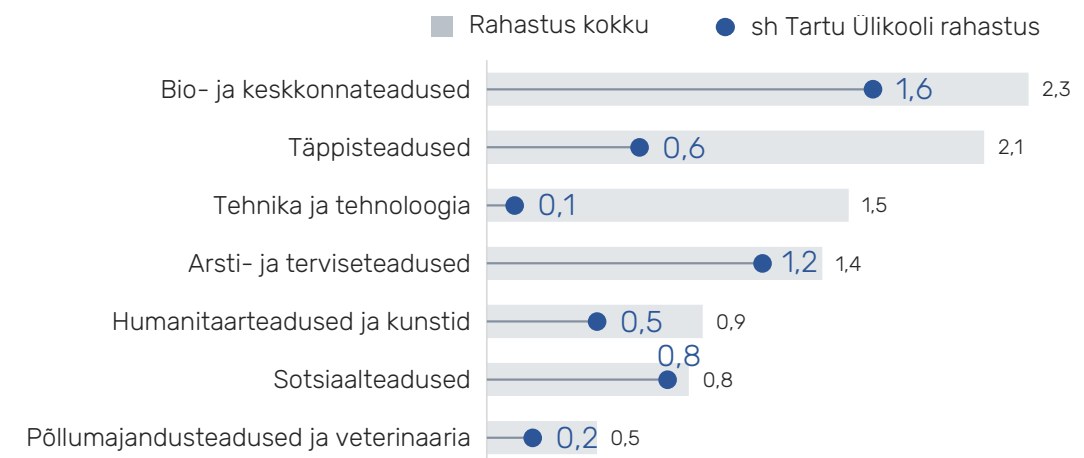
Akadeemilised üksused kasutasid neile eraldatud summat kokku ligi saja teadusteema ja projekti algatamiseks ning kaasrahastamiseks, sh eksperimentaalarenduse toetamiseks. Tööjõukulud moodustasid kokku 41% (8,9 miljonit eurot) baasrahastuse allikatest tehtud kuludest, mis on kooskõlas A2025 tegevuskava eesmärgiga suunata rohkem vahendeid palkade konkurentsivõime tugevdamiseks.

Eesti Teadusagentuuri **personaalsete uurimistoetuste** (järeldoktori-, stardi- ja rühmagrandid) rahaline maht ja osakaal ülikooli teadustuludes on viimastel aastatel järjest suurenenud. 2023. aastal olid need ligi 32 miljonit eurot ehk 26% teadustuludest. Stardi- ja rühmagrande anti 2023. aastal Eestis uute projektide jaoks välja kokku 9,5 miljoni euro eest. Tartu Ülikooli teadlased said sellest 4,9 miljonit eurot (52%), mille toel alustati 27 uut uurimisprojekti. Jätkusid ka varem alanud 146 projekti, mida rahastati 26,8 miljoni euroga. Neile lisaks algasid 2023. aastal kuus uut järeldoktoriprojekti (kokku 220 750 eurot).

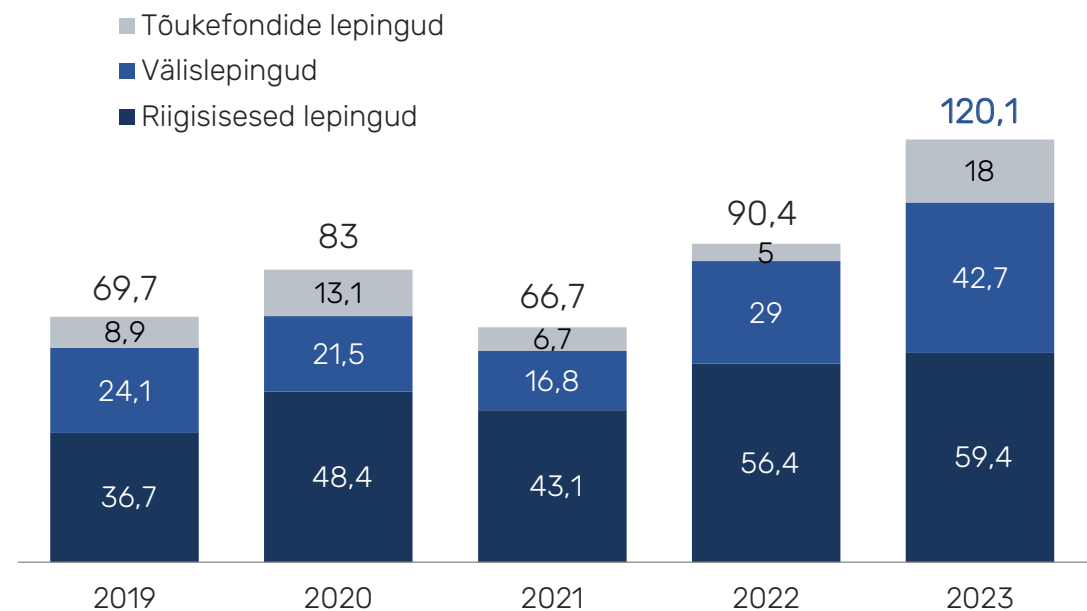
Riik otsustas rahastada eeloleval seitsmel aastal kuut Tartu Ülikooli juhtimisel alustavat teaduse **tippkeskust**:

- jätkusuutliku rohevesiniku ja energiatehnoloogia tippkeskus (juht füüsikalise keemia professor [Enn Lust](#)),
- Eesti tehisintellekti tippkeskus (juht masinõppe kaasprofessor [Meelis Kull](#)),
- personaalmeditsiini tippkeskus (juht bioinformaatika professor [Reedik Mägi](#)),
- Eesti juured: rahvastiku ja kultuuri kujunemise transdistsiplinaarsete uuringute tippkeskus (juht arheogenoomika professor [Kristiina Tambets](#)),
- heaoluteaduste tippkeskus (juht afektiivpsühholoogia professor [Andero Uusberg](#)),
- kestliku maakasutuse tippkeskus (juht geoinformaatika professor [Evelyn Uuemaa](#)).

Lisaks osaleb ülikool partnerina veel neljas uues tippkeskuses.

2023. aastal Eestis alanud stardi- ja rühmagrandiprojektide jaotus teadusvaldkonniti, sh Tartu Ülikoolile eraldatud toetus, miljonites eurodes

Aastatel 2019–2023 ülikooli sõlmitud teadus- ja arendustöö lepingute maht miljonites eurodes (projektipõhine rahastus, millele lisandub baasrahastus)

2023. aastal avanesid **tõukefondidest** rahastatavad teadus- ja arendustegevuse toetusmeetmed, millest suurima osa moodustas Õiglase Ülemineku Fond. Fondist rahastatav tegevus on kirjeldatud aruande peatükis „Ülikool regioonides“.

Välismaiste rahastajate toetusel sõlmiti 2023. aastal ülikoolis 42,7 miljoni euro väärtuses teadus- ja arendustöö lepinguid. EL-i teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammis „Euroopa horisont“ rahastatud teadus- ja arendustöö lepinguid (40) sõlmiti 31 miljoni euro eest. Kokku on ülikool alates 2021. aastast saanud raamprogrammist rahastuse 87 projektile kogumahas 49,8 miljonit eurot. Selle näitaja poolest on Tartu Ülikool Euroopa ülikoolidest 56. ja Põhjamaade ülikoolidest 14. kohal ning alates 2004. aastast EL-iga ühinenud liikmesriikide (EL 13) ja Eesti ülikoolide hulgas esimesel kohal.

2023. aastal otsustas **Euroopa Teadusnõukogu (ERC)** rahastada Tartu Ülikooli teadlaste nelja granditaotlust:

- loodusgeograafia ja maastikuökoloogia professor [Ülo Mander](#) pälvis ERC juhtiva tippteadlase grandit, et uurida N₂O ringet madalsoodes ja turbaaladel, selle seoseid kliimamuutustega ning maakasutusviise, mis aitaks selle kasvuhoonegaasi teket pidurdada;
- geoinformaatika professor [Evelyn Uuemaa](#) pälvis ERC väljakujunenud teadlase grandit, et arendada kaugseirel ja masinõppel põhinevaid mudeleid, mis võimaldavad intensiivpõllumajanduse negatiivse keskkonnamõju leevendamiseks planeerida looduspõhiseid lahendusi;
- geneetika kaasprofessor [Hedvig Tamman](#) pälvis ERC alustava teadlase grandit projektiga „Bakterite ja bakteriviruste vahelise võidurelvastumise uurimine“, mille käigus otsitakse lahendusi antibiootikumiresistentsusele;
- käitumisgeneetika kaasprofessor [Uku Vainik](#) sai ERC alustava teadlase grandit, et uurida rasvumise seoseid käitumuslike ja geneetiliste põhjustega ning võimalikke uusi viise ülekaalulisusega võitlemiseks.

ERC kõrgetasemeliste uurimistoetuste taotlejate julgustamiseks ja toetamiseks andis ülikool kolmandat aastat välja ERC ergutusgrante: konkursi tulemusena said selle 11 teadlast.

Ülikool liitus **Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT)** uue võrgustikuga kultuuri ja loomemajanduse valdkonnas ning jätkas osalemist linnalise liikuvuse, uuenduslike tootmistehnoloogiate ja tervishoiuvaldkonna innovaatikakogukondades.

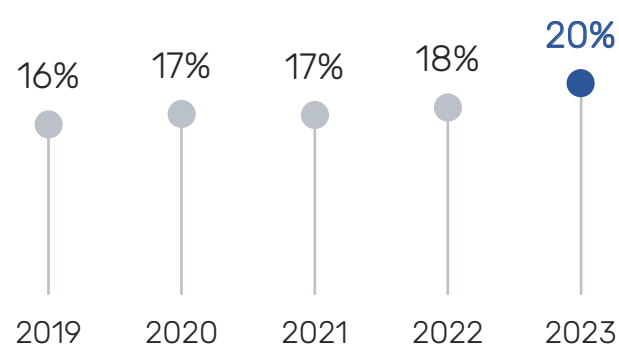
Publikatsioonid

Eesti Teadusinfosüsteemi (ETIS) andmetel avaldasid ülikooli liikmed 2023. aastal 2803 **teaduspublikatsiooni**, millest 1528 on liigitatud kõrgetasemeliseks. See annab kõrgetasemeliste publikatsioonide ja täistööajaga akadeemiliste töötajate suhtarvuks 1,0.

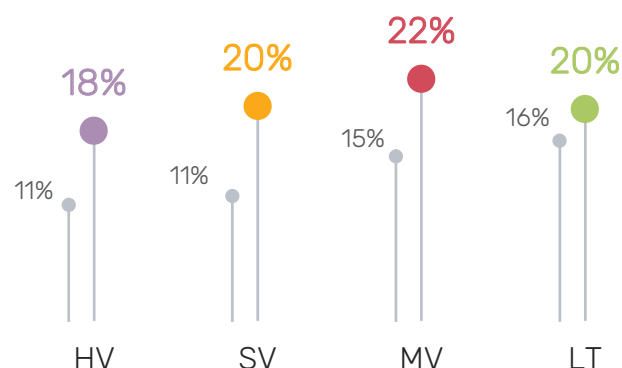
Viimase viie aasta jooksul on kõrgetasemeliste publikatsioonide osakaal kasvanud kõigis ülikooli valdkondades. Ülikooli teadlaste publikatsioonidest, mis on avaldatud viiel viimasel aastal (2018–2022) ja indekseeritud Web of Science'i andmebaasis, oli 2023. aasta septembri seisuga oma valdkonna 10% enam viidatud publikatsioonide hulka jõudnud 20% (2022. aastal 17,7%, A2025 sihttase 17–20%).

Teadusandmebaasi Essential Science Indicators (ESI) andmetel kuulus oma valdkonna 1% enam viidatud teadlaste hulka 81 Tartu Ülikooliga seotud teadlast. Nendest neli – **Mohammad Bahram**, **Elin Org**, **Leho Tedersoo** ja **Frank Witlox** – on oma mõjukuse poolest ära nimetatud ESI-l põhinevas Clarivate Analyticsi ülevaates „Highly Cited Researchers 2023“, milles on loetletud maailma 6000 kõige mõjukamat teadlast.

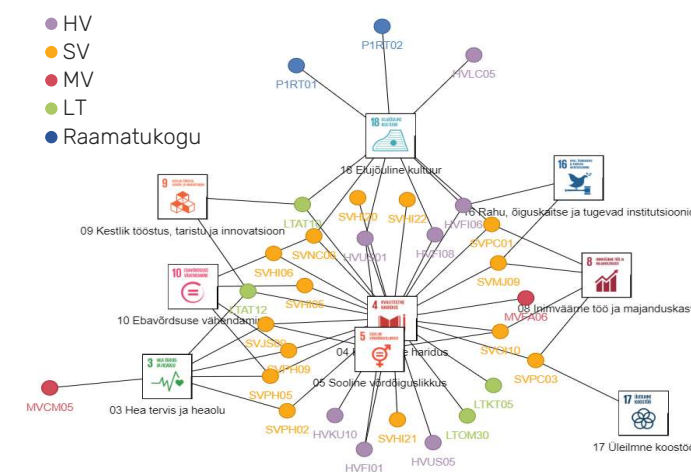
Oma valdkonna 10% maailmas enim viidatud teaduspublikatsioonide hulka kuuluvate publikatsioonide osakaal kõigi ülikooli publikatsioonide seas aastatel 2019–2023

Oma valdkonna 10% maailmas enim viidatud teaduspublikatsioonide hulka kuuluvate publikatsioonide osakaal kõigi publikatsioonide seas 2023. aastal valdkondade kaupa. Halli värviga on võrdluseks osakaal 2019. aastal

Ülevaade uurimissuundadest

Valmis interaktiivne uurimissuundade töölaud, mis näitab, milliste teadusteemade kallal ülikoolis töötatakse. Töölaud võimaldab otsida hõlpsamini kontakti ekspertidega ning loob paremad eeldused rahastus- ja koostöövõimaluste leidmiseks. 2023. aasta lõpuks olid ülikooli akadeemilised töötajad kirjeldanud enam kui 400 uurimissuunda, mis on lingitud teadlaste andmetega ETIS-es. Töölaud seob uurimissuunad ka ÜRO kestliku arengu eesmärkidega.

Näide uurimissuundade töölaualt: haridusteemaliste märksõnadega uurimissuunad (tähistatud täppidega) ja nendega seotud ÜRO kestliku arengu eesmärgid (tähistatud ruutudega)

ETTEVÖTLIK ÜLIKOOLO

Teadlaste toetamine ettevõtluses

2023. aastal oli avaliku ja erasektoriga sõlmitud teadus- ja arendustöö teenuslepingute maht kokku 10,9 miljonit eurot, neist **otselepingud erasektoriga 6,1 miljonit eurot**.

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse rakendusuringute programmist rahastatavate ülikooli ja ettevõtete koostöölepingute kogumaht kasvas aastaga enam kui kaks korda ja jõudis 3,2 miljoni euroni. 2022. aastal oli sellest programmist rahastatavate ülikooli koostöölepingute maht 1,45 miljonit ja 2021. aastal 169 000 eurot.

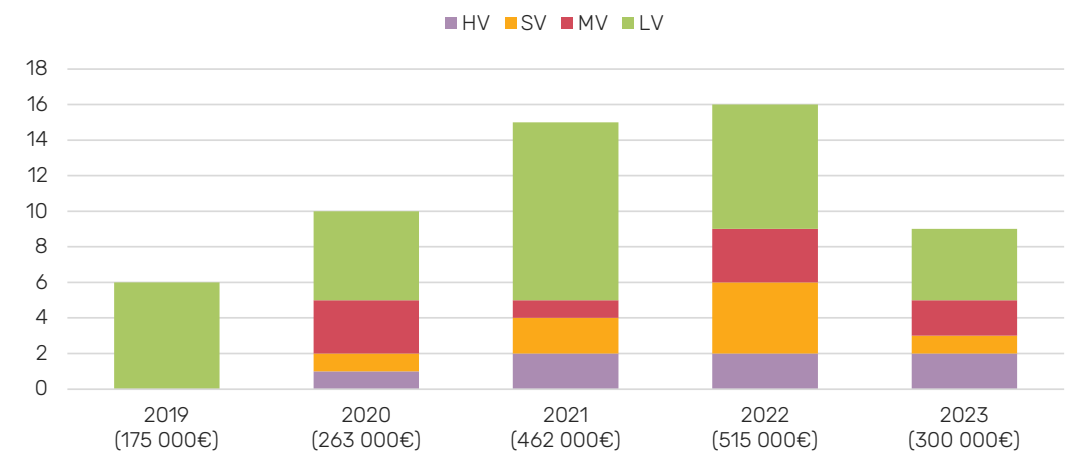
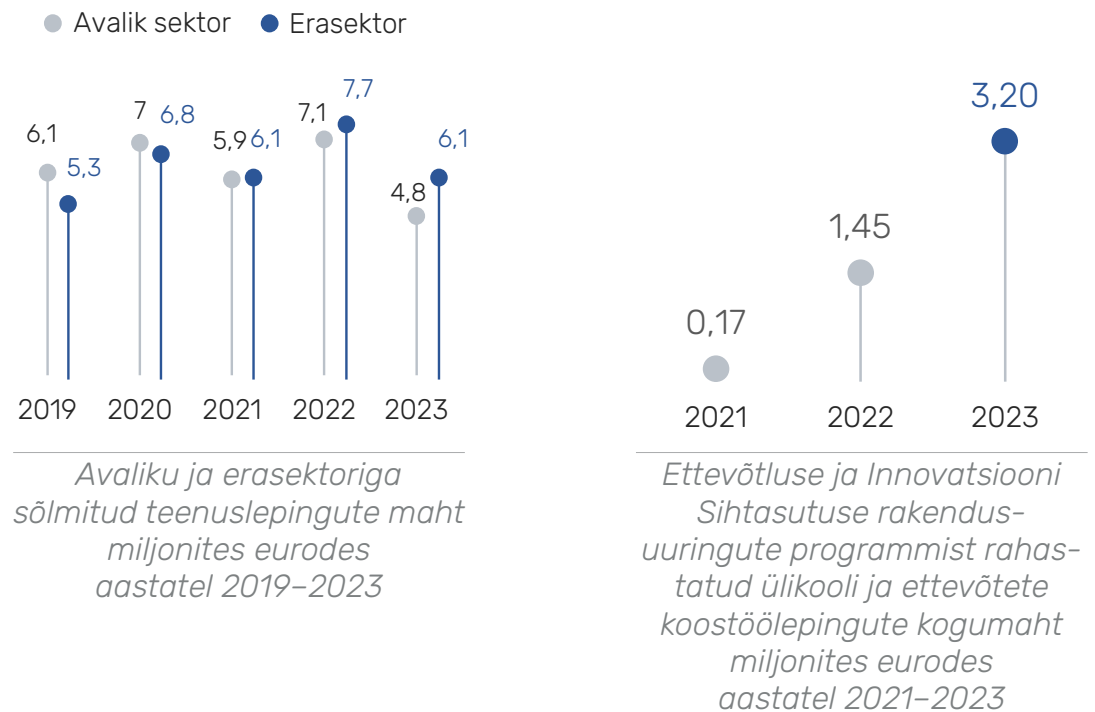

Ülikooli **hargettevõtete** nimekirja täienes nelja ettevõtte võrra. Alates 1998. aastast on ülikoolist alguse saanud 64 ettevõtet. Hargettevõtted kaasasid 2023. aastal investeringuid kokku 4,5 miljonit eurot.

Arengufondist jagati taas **eksperimentaalarenduse** toetust, mis kiirendab teadustöö lahenduste jõudmist majandusse ja ühiskonda ning vähendab rahastajate riske arendustöö etapis. 2023. aastal toetati teiste hulgas fluorivaba suusamäärde arendamise uuringuid, tarkvara arendamist selleks, et hinnata vabatahtlikult kaubeldava süsinikukrediidi mõju elurikkusele, ning tekstiliste andmete eeltöötlemise ja analüüsi tööriista loomist.

Aasta lõpu seisuga kaitseb ülikool 31 leiutist, mille kohta on esitatud 185 **patenditaotlust**, 29 kaitstud **patenti** ja seitse kaitstud kaubamärki. 2023. aasta **litsentsitasusid** laekus ülikoolile 82 746 eurot. Endiselt toob kõige edukamalt litsentsitulu ME-3 bakteri patent.

Ettevõtlus- ja innovatsioonikeskuse tegevuse ümberkorraldamise käigus uuendati eelinkubatsiooniprogrammi ja võeti ühes grandikeskusega lepingute menetlemiseks kasutusele spetsiaalne tööhaldustarkvara.

Otsime aktiivselt võimalusi teha ettevõtjatega koostööd. Väärtustame akadeemiliste töötajate ja ettevõtjate koostööprojekte.

UniTartu Ventures OÜ kujundas koostöös ettevõtlus- ja innovatsiooni-keskusega välja protsessi, mis aitab teadusmahukaid ideid arendada alates nende sünnist kuni investeerimiskõlblikuks saamiseni ja teadustulemuste rakendamiseni. UniTartu Venturesi portfelli, kus oli juba ettevõtte UP Catalyst, lisandus 2023. aastal valkude tootmise tehnoloogiat arendav ettevõtte Gearbox Biosciences. UniTartu Venturesi kogemused on tekitanud huvi ka teistes Eesti ülikoolides ning tekkinud on plaan luua ülikoolidele ühine sarnasel mudelil põhinev varahaldusettevõtte.

2023. aastal valmistati ette ülikooli tütarettevõtte **Estonian Multiomics Company (EMC)** asutamist ning peeti sidusrühmadega läbirääkimisi nii ülikooli sees kui ka väljaspool. EMC eesmärk on kasutada Eesti digitervishoiu eeliseid ja kogemusi, et luua siia uus rahvusvaheline tervishoiuinnovatsiooni keskus. EMC toob kokku tehnoloogiaettevõtted, kes soovivad inimeste terviseandmeid analüüsides välja töötada uuenduslikke tervishoiuteenuseid ja -tooteid, ning üksikisikud, kes tahavad tervishoiuinnovatsioonile kaasa aidata.

Ettevõtlikkuse edendamine

2023. aastal arendati süsteemselt **ettevõtlusõpet**. Üliõpilastel oli selle käigus võimalus tuge saada ka rahvusvahelistelt meeskondadelt ja mentoritelt. 2022/23. õppeaastal võttis ettevõtluse õppetooli pakutavaid aineid 1184 üliõpilast kõikidelt õppeastmetelt. Ettevõtlusele omased võistluslikud esitlused, kus üliõpilased said tutvustada oma äriideed ning kuulata selle kohta investorite, mentorite ja ettevõtjate tagasisidet, toimusid Startup Dayl, võistlusel Delta X ja ettevõtlusideede kaitsmisel Mõõduvõtt.

Ettevõtlusõppe raames tehti ka rahvusvahelist koostööd. Näiteks toimus jaanuaris Interregi programmi uuendusliku sotsiaalse ettevõtluse õppe projekti (iSEE) talvekool, kus sotsiaalse ettevõtluse ideid arendas 40 üliõpilast Eestist, Lätist, Rootsist ja Soomest. Koos partneritega Hispaaniast ja Saksamaalt alustati koolituskontseptsiooni Open Innovation Academy väljatöötamist.

Ettevõtlusainetest välja kasvanud äriideede edasiarendamiseks alustati üliõpilastele mõeldud **ettevõtluse eelinkubatsiooni programmi**. Selles osales kokku üheksa meeskonda, kes arendasid ideid alates keeleõppeprogrammist ja digiturundusõppest kuni personaalmeditsiini lahendusteni.

Tudengid võistlusel Delta X

President Alar Karis Startup Dayd külastamas

Lisaks said üliõpilased ideede häkatonil katsetada oma äriideid, arendada neid ärimudeliteks ning luua toodete ja teenuste prototüüpe. **Startup Lab** korraldas gümnaasiumides üle Eesti ligi 600 õpilasele 14 töötuba ettevõtluspädevuse arendamiseks.

Ülikooli praktika- ja töövahendusplatvormi **Futulab** kaudu viidi ellu 15 praktikaprojekti, kus osales 22 õppekava 84 üliõpilast. Ühe projekti tulemusena sündis üliõpilaste karjäärivalikuid toetav virtuaalne üritus Karjäärireiv, millel osales ligi 2000 inimest.

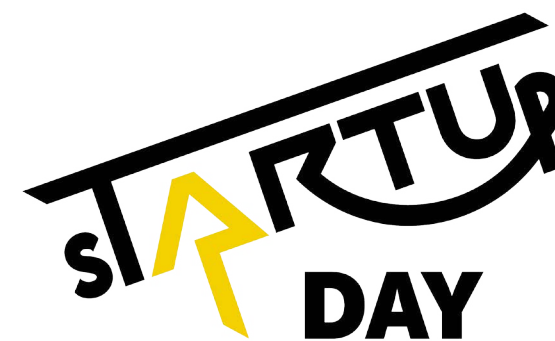
Ettevõtluse valdkonnas jätkati ka innovatsiooni ja loovettevõtja mikrokraadiprogrammide pakkumist ning avati kaks uut: tehnoloogiaettevõtluse ja ettevõtluse mikrokraadiprogramm.

Ülikool suurendab aktiivselt **teadmussiiret doktoriõppes**. Selle peamine eesmärk on valmistada tippspetsialiste ning teadus- ja arendustöötajaid ette ka tööks väljaspool akadeemilisi asutusi ning edendada ülikoolide, ettevõtete ja avaliku sektori tihedamat koostööd, sh elavdada akadeemiliste töötajate liikumist asutuste ja ettevõtete vahel. 2023. aastal sõlmiti 12 koostöölepingut.

Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskuse toel viidi ellu koostööprojekt Ukraina ülikoolide innovatsioonivõimekuse ja ettevõtluspädevuse kasvatamiseks. Teadmisi ülikoolide ja ettevõtete koostöö kohta jagati ligi 900 inimesele.

Tartu Ülikool on partner rahvusvahelises ärikiirendi programmis **Creative Destruction Lab (CDL)**, mille eesmärk on luua teaduspõhiste ettevõtetele võimalusi edukaks rahvusvahelistumiseks ja kasvuks ning arendada ettevõtlusõpet. 2023. aastal lõpetas programmi 17 ettevõtet, sh 12 Eestist, ning programmi alustas 22 ettevõtet, millest viis olid Eestist. CDL pakkus lisaks ettevõtlusõpet üliõpilastele ja gümnaasiumiastme tüdrukutele. Programmi rahastavad erainvestorid ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Tartu Ülikooli ja Tartu ettevõtluskogukonna korraldataval Baltikumi suurimal ärifestivalil **Startup Day** osales üle 3200 külastaja. Laval astus üles enam kui 150 kõrgetasemelist esinejat, demoalal oli väljas üle 300 iduettevõtte ja siinse iduettevõtluse võimalustega oli tutvumas enam kui 200 investorit.

ÜLIKOOILILT ÜHISKONNALE

Rahvusülikool

Ülikooli liikmeskonna vaimsure ja loovuse mitmekülgseks arendamiseks loodud **vabade kunstide professor** sai 30-aastaseks. Seda ametikohta hoidnud väljapaistvad kultuuritegelased ning ülikoolipere tähistasid juubelit avaliku vestluse, juubelinäituse ja -kogumikuga. 2023. aasta kevadsemestril lõpetas vabade kunstide professori moe-, filmi- ja teatrikunstnik **Reet Aus** kursusega „Kuidas luues maailma parandada. Prügi uued sihid“. Temalt võttis teatepulga üle teatrijuht, lavastaja ja teatriuudendaja **Peeter Jalakas** loengusarjaga „Tajumise kunst ja kunsti tajumine Sigismund von Krahli reaalsusteoorias“. Loengutel saavad osaleda kõik huvilised ja kursused on üliõpilaste hulgas populaarsed.

2023/24. õppeaasta **väliseesti külalisprofessoriks** valiti Cambridge'i Ülikooli keemiateaduskonna atmosfääriteaduse keskuse kliimamuutuste poliitikagrupi juhtivteadur **Annela Anger-Kraavi** ning Londoni Ülikooli Kolledži Skandinaavia ajaloo ja poliitika kaasprofessor ning Euroopa ja rahvusvaheliste uuringute osakonna juhataja **Mart Kuldkepp**. Annela Anger-Kraavi täiustab külalisprofessori ajal keskkonna- ja kliimamuutuste ökonoomika alast pädevust eeskätt majandusteaduskonnas ja Johan Skytte poliitikauuringute instituudis. Mart Kuldkepp loeb kevadsemestril kõigile huvilistele ainekursust „Eesti iseseisvuse süünd“. Külalisprofessor andis Kuldkepile võimaluse teha senisest tihedamat koostööd Tartu Ülikooli ajaloolastega, muu hulgas eestlaste 20. sajandi sõjakogemust käsitleva monograafia koostamisel ja Eesti rahvusliku enesemääramisega seotud küsimuste uurimisel. Tema monograafia „Põhjamaine Eesti. Rahvusriigi süünd“ ilmus 2024. aasta alguses.

Emakeelepäeval, 14. märtsil pidasid eesti keele (võõrkeelena) professor **Birute Klaas-Lang** ja keelepoliitika teadur **Kerttu Rozentalde** loengu „Kuidas jõuda Tartu Ülikoolis kaasava keelepoliitikani?“ ning magistriõppekava „Heaolu- ja spaateenuste disain ja juhtimine“ programmijuht **Tomáš Pavelka** rääkis oma keeleõppeteekonnast, eestlastest ja eesti keelest ettekandes „*õäöü vs. žščďřň*“.

30 aasta jooksul Tartu Ülikooli vabade kunstide professori ametit pidanud kultuuritegelased kohtusid professori juubeliaasta sündmustel

Kaante vahele jõudis Erki Tammiksaare (fotol vasakul) koostatud raamat „Eestikeelse Tartu ülikooli esimene aastasada“. Raamatu esitlusel usutles autorit Taavi Pae

Alustati projektiga, mille eesmärk on toetada ja mitmekesistada nii välistöötajate, välisüliõpilaste kui ka eesti keelt teise keelena kõnelevate üliõpilaste keeleõppevõimalusi ning aidata neil seeläbi paremini Eesti ühiskonda ja Tartu Ülikooli lõimuda.

Seitsmendat korda toimus Eesti Maaülikooli, Kaitseväe Akadeemia ja Tartu Ülikooli ühine **terminipäevak** „Terminiloome lugu. Minevikust, olevikust ja tulevikust“, kus heideti pilk eesti oskuskeelega arengu- ja arendamisloole. Kohapeal ja veebis osales kokku enam kui 130 õppejõudu, terminoloogi ja terminikomisjonide liiget, tõlkijat, keeletoimetajat ja muud terminihuvilist.

Ülikooli osalusel korraldati sügisel esimest korda Vikipeedia terminivõistlus, mille eesmärk on avardada ja levitada eestikeelset terminivara, edendada kvaliteetset terminiloomet ja kiirendada tänapäevase oskuskeelega jõudmist Vikipeediasse. Aktiivne osalus näitas, et leidub hulgaliselt eri valdkondade oskussõnu, mis on veel veebientsüklopeediast puudu. Enim artikleid tuli Tallinna Ülikooli ja Tartu Ülikooli üliõpilastelt.

Ülikool regioonides

Kolledžite mõju Narvas, Pärnus ja Viljandis ulatub õppetöö korraldamisest palju kaugemale. Alates 2021. aastast on HTM eraldanud kolledžitele ühiskondlike ülesannete täitmiseks ka eraldi tegevustoetust.

Ida-Virumaa arengut mõjutavad lähiaastatel üleriigilised reformid: üleminek eestikeelsele õppele ja kestlikumale majandusmudelile. Mõlema ettevalmistamisel ja elluviimisel on suur roll ka **Narva kolledžil**. Õpetajakoolituse õppekavade alusel võeti kolledžisse vastu pea poole rohkem üliõpilasi kui kaks aastat tagasi. Kolledž korraldas mitu reformide seisukohalt olulist täienduskoolitusprogrammi, näiteks eesti keeles õpetama hakkavate klassiõpetajate ümberõppeprogrammi ning suure

abivajaduse ja riskikäitumisega noortega töötavate spetsialistide koolituse.

Tallinna Tehnikaülikooli ja Tartu Ülikooli ühises **Õiglase Ülemineku Fondi** konsortsiumis tegutseb 22 uurimisrühma, kelle teadustöö aitab järgmise kuue aasta jooksul arendada Ida-Virumaal tehnoloogiat ja seirata ühiskondlikku siiret. Konsortsiumi uurimissuunad on seotud nelja suure teemavaldkonnaga: üleminek taastuvenergiatele ja energeetika hajuslahendustele, tööstuse digitaliseerimine ja suurandmete kasutamine, kriitilise tähtsusega toore ja selle väärindamine keemiliste protsessidega ning Ida-Virumaa ühiskondliku siirde seire ja juhtimismudelite analüüs. Fondi teadusmeetme raames keskendub Narva kolledž suurandmete ja masinõppe rakenduste uurimisele ning tootmisettevõtete andmehõive ja -analüüsi edendamisele. Fondi õppemeetme toel arendatakse kolledžis ka ettevõtluse ja infotehnoloogia õppekavu ning loomisel on uus magistriõppekava „Praktiline andmeteadus ja masinõpe“. Koostöös Tallinna Tehnikaülikooli Virumaa kolledžiga valmistatakse ette ühisõppekava piirkonna koolide loodusainete õpetajatele ning pakutakse riigigümnaasiumidele valikainete kursusi.

2023. aastal lõi ülikool Ida-Virumaa esindaja ametikoha, et piirkonna ees seisvaid suuri muutusi arvestades toetada ettevõtjaid teadusmahukate lahenduste elluviimisel ja tugevdada veelgi sidet kohaliku kogukonnaga. Tegevuse planeerimisse kaasatakse peale Narva kolledži ka teisi ülikooli üksusi.

Kolledži õppehoone on populaarne kogukonnakeskus: väga rahvarohked on näiteks väarikate ülikooli loengud ja kirjandusklubi kohtumised. Kümme aastat on kolledžis tegutsenud Narva džässiklubi. Kevadel korraldasid üliõpilased esimesed Ida-Virumaa tudengipäevad.

Viljandi kultuuriakadeemia, moefestivali Estonian Fashion Festival ja Integratsiooni Sihtasutuse Narva eesti keele maja koostöös korraldati Ida-Virumaal programm „Moepööre 2023“, milles ühendati moe loomine eesti keele õppega. Kolme kuu vältel said 40 maakonna moeloojat, õmblejat, disainerit ja kultuurikorraldajat uusi teadmisi loovettevõtlusest ning võimaluse õppida ja praktiseerida moetööstuse ja ettevõtluse eestikeelset sõnavara.

Viljandi kultuuriakadeemia korraldab koostöös Eesti Pärimusmuusika Keskusega Omakultuuriakadeemia avalike loengute sarja, et tutvustada ja arendada eesti kultuurimõtet. 2022/23. õppeaasta teema oli „Oma ja võõras“ ning üheksal loengul käsitleti teemasid geneetikast kuni muusikatööstuseni.

Kultuuriakadeemia traditsiooniline pärandtehnoloogia konverents oli pühendatud kestlikule moele. Selle eesmärk oli juhtida tähelepanu tänapäeva rõiva- ja moetööstusele kui ühele suurima CO₂-jäljega tööstusharule ning vajadusele leida tekstiilijäätmete kuhjumisele kestlikke lahendusi.

Juunis lõpetas kultuuriakadeemias esimene Viljandimaa rahvarõiva-kooli lend. Kaks aastat kestnud koolituse käigus said kõik huvilised kogunud meistrite juhendamisel valmistada endale mõne Viljandimaa kihelkonna rahvarõivakomplekti.

Pärnu kolledž jätkas koos Sihtasutusega Pärnumaa Arenduskeskus *multiversitas*'e arendamist. Tööandjate huvidest lähtudes on sellest koostööst nüüdseks välja kasvanud inseneeriavõrgustik, kes valmistab 2024. aasta kevadeks ette uuendatud koolitustsükli kohaliku nõudlusega erialade õpetamiseks. Et praktikakorraldus oleks paindlikum ja vastaks paremini Pärnumaa tööandjate huvidele, arendati praktikaainete raames 20 organisatsiooni teenuseid.

Kolledž korraldas maakonna era- ja avaliku sektori juhtidele arenguprogrammi ning ametnikele ja mittetulundusühingute ja koolide esindajatele projekti-juhtimise meistriklassi. Samuti jätkas kolledž valikkursuste pakkumist maakonna gümnaasiumidele. Disainmõtlemise labor keskendus õppetöö loimimisele praktikaasutustega ning teenuste väljatöötamisele avaliku ja erasektori jaoks.

„Moepööre 2023“ ühendas moeloomingu ja keeleõppe

Viljandimaa rahvarõivakooli lõpetas pidulikult esimene lend

Teadmuse jagamine

Raamatukogul oli 2023. aasta lõpu seisuga üle 38 000 lugeja ning raamatukogu külastati 209 552 korral (aasta varem ligi 35 500 lugejat ja 156 373 külastuskorda). Virtuaalseid külastusi tehti 3,8 miljonit. Digiteeritud materjalide hulk kasvas. Lõpule jõudis suur Eesti teadus- ja õppekirjanduse digiteerimise projekt, mille käigus digiteeriti 2 miljonit lehekülge teadus- ja õppekirjandust, millest 81% pärines ülikooli raamatukogu kogudest. Samuti uuendati digitaalarhiivi DSpace, mis sisaldab 90 611 nimetust materjale (aastane kasv 10%). DSpace'i külastuste arv kasvas aastaga 9%, ulatudes enam kui 1,5 miljonini.

Esmakordselt toimus lisaks traditsioonilisele ööraamatukogule ka aoraamatukogu, mil ukсед avati külastajatele juba hommikul kell kuus. Koostöös ülikooli teiste üksustega alustati ürituste sarja „Kord ja kaos“, mis tugevdab teaduse ja kunsti seoseid. Sarja avaürituseks oli eestlaste põlvnemis- ja kujunemislugu kajastav Kaljo Põllu loomingu näitus.

2022/23. õppeaastal osales **teaduskooli** 52 e-kursusel 2243 õpilast 243 Eesti koolist ja 14 välismaa koolist. Kevadel sai bioloogia, keemia, füüsika ja infotehnoloogia mobiilsetes õpikodades osalemise tunnistuse 514 õpilast 37 koolist. Sügisel alustas õpikodades 776 õpilast. Uurimislabori programmides osales aasta jooksul 1969 õpilast.

Olümpiaadide lõppvoorud toimusid 16 õppeaines ja neis osales 853 õpilast. Rahvusvaheliste olümpiaadide eel korraldati Eesti õpilastele kaheksa valikvõistlust ja 16 treeninglaagrit, milles oli osalejaid 339. Eestit esindas 22 rahvusvahelisel olümpiaadil 102 õpilast; võideti kaks kuld-, kuus hõbe- ja 26 pronksmedalit. Eesti olümpiaadide 70. aastapäeva puhul ilmus ülevaatlik veebikogumik, toimus noortefoorum „Talendid tuleviku teenistuses“ ja loovtööde konkurss, kuhu saadeti 185 tööd 23 koolist.

Teaduskool korraldas lahtised võistlused astronoomias, matemaatikas, informaatikas, keemias ja füüsikas. Neil osales 1438 õpilast. 11 aines korraldati e-viktoriine või ainevõistlusi, milles lõi kaasa 54 979 õpilast üle Eesti. Populaarseim oli matemaatikavõistlusmäng Känguru 22 581 osalejaga. Suure osavõtuga olid ka ajalooviktoriin Mammut (3375 osalejat) ja inimeseõpetuse viktoriin „Suudlev Tartu“ (3891 osalejat).

Teaduskool koordineerib programmi „Talendid Tartusse!“. 2023. aastal võeti programmi vastu 66 üliõpilast, kellele pakutakse tavalisest mitmekesisemaid õpivõimalusi. Neist 40 valis oma suunaks teaduse, 13 ettevõtluse ja 13 noore õpetaja projekti.

Ülikooli **muuseumil** oli 2023. aastal 55 852 külastajat, sh 11 185 last, kes said osa muuseumitunnist või mõnest haridusliku sisuga tegevusest. Muuseumis on 230 969 museaali, millest suurem osa on kättesaadavad Eesti muuseumide infosüsteemis MuIS.

Ülikooli muuseumi tööd tunnustati Eesti muuseumide aastaauhindade konkursil: konserveerimiskategooria võitis projekt „Õppetahvlite uus elu“ ja aasta muuseumitöötaja tunnustuspreemia Terav Pliiats sai muuseumi direktor [Mariann Raisma](#).

Aprillis esitleti muuseumi kuraatori [Ken Irdi](#) ja [Kristiina Tiidebergi](#) raamatut „Tartu Ülikooli kartseri lood“. Kevadine Hullu Teadlase uurimistööde konkurss „Imeline maitse“ jõudis piduliku lõpuni õpilaste teadusfestivalil. Oktoobris avati ülikooli muuseumis ja kunstimuuseumis koos Eesti Kunstimuuseumi ja Eesti Kunstiakadeemiaga koostatud näitus „Kunst või teadus“, mis tõi avalikkuse ette ülikooli teaduskogud ja ka teadusillustratsioonid teistest mäluasutustest.

Loodusmuuseumi ja botaanikaaeda külastas 2023. aastal 149 526 inimest. Korraldati 373 õppeprogrammi, milles osales 7296 õppijat. Muuseumis arendatud loodusteaduslike andmebaaside eElurikkus, PlutoF ja UNITE kasutajaid oli 397 728. Botaanikaaed tähistas 220. aastapäeva ja Loodusfestival kandis sellest inspireerituna pealkirja „Elu aed“. Kultuuripealinna Tartu 2024 põhiprogrammi kuuluvast Loodusfestivalist sai osa 3000 inimest. Festival toimus traditsiooniliselt üle Eesti, seejuures loodusvaatluste maraton oli esimest korda rahvusvaheline: vaatlusi tehti lisaks Eestile ka Lätis ja Leedus. Loodusvaatluste maratonil osales 958 inimest ning ühe ööpäeva jooksul sisestati eElurikkuse andmebaasi 7724 kirjet.

Loodusmuuseumis alustas tööd labor, mis võimaldab liikide molekulaarset määramist, ja sellega pandi alus DNA triipkoodistamise keskusele. Keskusel on kavas pakkuda DNA eraldamise, liikide määramise ja muid teenuseid loodusteaduslikele kogudele Eestis, aga ka riiklikele asutustele, uurimisrühmadele, harrastajatele ja ettevõtetele.

Eesti **geenivaramuga** oli 2023. aasta lõpuks liitunud 212 200 geenidoonorit, tänu kellele saab teha olulisi uuringuid nii tervise kui ka evolutsiooniliste protsesside paremaks mõistmiseks. Näiteks ülikooli kliinilises uuringus, kuhu olid kaasatud geenidoonorid, tuvastati täiesti uued geenivariandid, mis on seotud ravimite toime ja kõrvaltoimete tekkimisega. 2023. aastal suudeti esimest korda seostada neandertallaste pärandina saadud konkreetsete geenivariandid Covid-19 raske haiguskuluga. Lisaks on geenivaramu arendanud portaali MinuGeenivaramu, et hakata järk-järgult jagama geenidoonoritele teadustulemustel põhinevat infot nende geneetiliste eelsoodumuste ja päritolu kohta. Lõpule jõudis ka riiklik personaalmeditsiini projekt, mille käigus valmis personaalmeditsiini IT-taristu ja üle 500 tervishoiutöötaja sai meditsiini-genoomika koolituse.

Ühiskonna tagasiside ülikoolile

Ülikooli tunnustatust ühiskonnas näitab Eesti elanike üldine tagasiside: 86%-le Kantar Emori ülikoolide maineuuringule vastanuist meenus Tartu Ülikool kõigist kõrgkoolidest spontaanselt esimesena, 15–24-aastaste vastajate seas oli see näitaja lausa 97%. Suurepäraseks või väga heaks peab Tartu Ülikooli mainet 84% vastanuist.

2023. aastal pälvis **teaduse elutööpreemia** Tartu Ülikooli meditsiinilise biokeemia professor [Mihkel Zilmer](#). **Teadustöö aastapreemia** said arstiteaduse alal meditsiinilise mikrobioloogia professor [Irja Lutsar](#) ning laste intensiivravi ja farmakoteraapia professor [Tuuli Metsvaht](#), geo- ja bioteaduste alal loomaökoloogia professor [Tuul Sepp](#), täppisteaduste alal teoreetilise füüsika kaasprofessor [Tomi Sebastian Koivisto](#) koos Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi teaduri [Luca Marzolaga](#) ning humanitaarteaduste alal Eesti ajaloo (varauusaja ja uusaja) kaasprofessor [Enn Küng](#).

Kultuuri elutööpreemia sai Tartu Ülikooli vabade kunstide professor 2020/21 [Priit Pärn](#). **Kultuurkapitali aastapreemia** anti kultuurisemiootika professorile [Peeter Toropile](#), emeriitprofessor [Ants Nurmekivile](#) ning Rahvusmõtte auhinna 2013. aasta laureaadile ja praegusele auhinnakomisjoni liikmele [Anu Rauale](#).

President Alar Karis tunnustas vabariigi aastapäeva eel riikliku teenetemärgiga teiste hulgas ka mitut ülikooli töötajat. **Valgetähe IV klassi teenetemärgi** sai botaanika professor [Meelis Pärtel](#), **Valgetähe V klassi teenetemärgi** ajaloo ja arheoloogia instituudi tehnik ning MTÜ Aitan Kaitsta eestvedaja [Jana Ratas](#) ning majandusteaduskonna külalisteadur [Hanna Kanep](#), **Valgetähe V klassi teenetemärgi** koolifüüsika keskuse juhataja [Kaido Reivelt](#), **Eesti Punase Risti III klassi teenetemärgi** infektsioonihaiguste nooremteadur [Anne Kallaste](#) ning infektsioonihaiguste lektor [Pilleriin Soodla](#). Rektor [Toomas Asser](#) sai Tema Majesteedilt kuningas Carl XVI Gustafilt **Rootsi**

Kuningliku Põhjatähe I klassi komandöri ja professor [Raul Eamets](#) **komandöri**.

Märtsis valiti **Riigikogu** koosseisu 45 Tartu Ülikooli vilistlast, mitmed neist on ka ülikooli töötajad: [Margit Sutrop](#), [Irja Lutsar](#), [Siim Kallas](#) ja [Jaak Valge](#).

Eesti Teaduste Akadeemia valis kolm uut akadeemikut. **Biomeditsiini akadeemikuks** sai Tartu Ülikooli molekulaar-immunoloogia professor [Pärt Peterson](#). Teaduste akadeemia **Arktika uuringute uurija-professoriks** valiti keskkonna-füüsika professor [Heikki Junninen](#), **Venemaa uuringute uurija-professoriks** regionaalsete poliitikauuringute professor [Andrey Makarychev](#) ning **eesti keele ja selle õpetamise uurija-professoriks** eesti keele (võõrkeelena) professor [Birute Klaas-Lang](#). Samuti autasustas teaduste akadeemia **Wilhelm Ostwaldi medaliga** füüsikalise keemia professorit [Enn Lusti](#) ning **Alma Tomingase medaliga** teadusprorektorit ja koosluse ökoloogia professorit [Mari Moorat](#). **Mihhail Bronšteini majandusteaduste preemia** pälvis majandusteaduslike sotsiaal- ja kultuuriuuringute professor [Anneli Kaasa](#).

Kirikuloo professor [Riho Altnurme](#) ja aerosoolifüüsika spetsialist [Madis Noppel](#) valiti **Helsingi Ülikooli audoktoriteks**.

L'Oréali-UNESCO noorte talentide Baltikumi **programmi „Naised teaduses“ stipendiumi** pälvisid genoomika instituudi reproduktiivgeneetika ja genoomika kaasprofessor [Triin Laisk](#) ning sama instituudi mikrobiomika nooremteadur [Kertu Liis Krigul](#). Semiootika teadur [Pauline Delahaye](#) võitis **Jane Goodalli Prantsuse Instituudi noore teadlase konkursil** zoosemiootika töö eest teise preemia. Germanistika professor [Reet Bender](#) koos kauaaegse kolleegi [Anne Aroldi](#) ning läti germanistide [Ineta Balode](#) ja [Dzintra Lele-Rozentalega](#) sai baltisaksa sõnaraamatu

koostamise ja baltisaksa keele uurimise eest **Balti-Saksa Seltsi kultuuripreemia**.

Tartu Ülikooli tulid kõik Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu preemiad. **Noore teadlase preemia** pälvis ortopeedia teadur [Kaspar Tootsi](#), kes uurib ortopeediliste haiguste, eeskätt osteoartroosi ravimiseks mõeldud uuenduslikke lahendusi; **noore keskkonnateadlase preemia** sai keskkonnatehnoloogia kaasprofessor [Kuno Kasak](#), kes keskendub oma teadustöös taastatud märgaladel toimuvatele süsinikuringe protsessidele, ja **noore IT-teadlase preemia** laureaat on tehisintellekti lektor [Dmytro Fishman](#), kelle teadustöö keskmes on biomeditsiinilisi pildiaandmeid analüüsivate tehisintellektimudelite treenimine. **Noore haridustegelase preemia** pälvis väärtuspõhise hariduse projektijuht [Mari-Liis Nummert](#) ja noore haridustegelase **reaalainete eripreemia** matemaatika algõpetuse õpetaja [Leesi Peedumäe](#).

Haridustöötajate tunnustamise riiklikul konkursil pälvisid **haridustöötaja elutööpreemia** Tartu Ülikooli emeriitprofessorid [Marju Lauristin](#) ja [Rein Taagepera](#). Tartu linna ja maakonna haridustöötajate tunnustusüritusel sai ühe viiest **õpetaja elutöö auhinnast** Tartu Ülikooli Akadeemilise Spordiklubi pikaaegne treener [Enno Akkel](#). Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andras tunnustas **Tartumaa aasta õpiteo eriauhinnaga** Tartu Ülikooli Tartu observatooriumi ja ESERO Eesti õpetajakoolitust „Kosmos ühendab“.

Akadeemilise Rahvaluule Seltsi ja Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitali koostöös välja antava **Eesti folkloristika aastapreemia** pälvis folkloristika kaasprofessor [Anastasiya Astapova](#) folkloristikateaduse piiride laiendamise eest Eestis ja maailmas.

Eesti vanima ja auväärseima kunstipreemia, **Kristjan Raua preemia** pälvis emeritprofessor [Juhan Maiste](#) kogumiku „Eesti mõisad ja lossid. Aadlikultuuri seitse aastasada“ eest.

Kliimaministeriumilt said **looduskaitse hõbemärgi** botaanika professor [Meelis Pärtel](#) ja makroökoloogia kaasprofessor [Tsipe Aavik](#).

Riiklikul teaduse populariseerimise konkursil said preemia seitse ülikooli töötajat. Kategoorias „**Teaduse ja tehnoloogia populariseerimine audiovisuaalse ja elektroonilise meedia abil**“ pälvis peapreemia meditsiinilise mikrobioloogia nooremteadur [Tiiu Rööp](#), kes on toimetanud ja juhtinud üheksa aasta jooksul üle 455 teadust populariseeriva raadiosaate osa. Kategoorias „**Teaduse ja tehnoloogia populariseerimine trükisõna abil**“ sai peapreemia raamat „Viguriga kaardid – Eesti kujutatuna kaartidel“, mille on koostanud Eesti geograafia kaasprofessor [Taavi Pae](#). **Eestikeelse teadussõnavara loomise eest** tunnustati sügisel ilmunud kõrgkooliõpiku „Rakubioloogia“ koostajaid, Tartu Ülikooli vivaariumi juhatajat [Sulev Kuuset](#) ja rakubioloogia professorit [Toivo Maimetsa](#). Kategoorias „**Parim teaduse ja tehnoloogia populariseerija**“ pälvis peapreemia mitmekülgse teadust populariseeriva tegevuse eest loomaökoloogia professor [Tuul Sepp](#). Peapreemia kategoorias „**Parim uus algatus teaduse ja tehnoloogia populariseerimisel**“ sai loodusainete õpetamise terviklahendus Praktikal Education, mille üks kaasasutaja on koolifüüsika keskuse juhataja [Kaido Reivelt](#). Eesti Teadusajakirjanike Selts tunnustas **teadusajakirjanduse sõbra auhinnaga Ökul** linnuökoloogia teadurit [Marko Mägit](#).

Rahva Raamatu ellukutsutud aasta raamatu konkursil valiti **parima tõlgitud teabekirjanduse raamatu** kategoorias võitjaks Tartu Ülikooli audoktori [Seppo Zetterbergi](#) teos „Reisimuljeid vanadest Baltimaadest“.

Üliõpilaste teadustööde riiklikul konkursil sai ühe peapreemia loodusteaduste doktorant [Tõnis Laasfeld](#) töö „Pildianalüüsi ja tervikliku modelleerimise ühendamine retseptor-ligand kompleksi kineetika kirjeldamiseks“ eest. Parimate teadustööde eest määrati riiklikud preemiad kolmes õppeastmes ja kuues teadusvaldkonnas, lisaks hulk eripreemiaid. Tartu Ülikooli üliõpilastele kuulus 93 preemiast 63.

Alates 1996. aastast toimuva Rahvusrhiivi tudengipreemia konkursi eesmärk on välja selgitada **aasta parim arhiivinduslik või arhiivimaterjalidele tuginev üliõpilastöö**. 2023. aastal võitis bakalaureusetööde kategoorias esikoha Tartu Ülikooli üliõpilane [Helena Eglit](#). Tartu Ülikooli Pärnu kolledži üliõpilast [Triin Jõgevat](#) tunnustati **Eesti Lasterikaste Perede Liidu „Teenäitaja“ auhinnaga**.

Statistikaamet andis **Albert Pulleritsu noore statistiku preemia** [Artur Tuttarile](#) magistritöö eest, milles ta uuris masinõppemudelite kasutamist kindlustusvaldkonnas.

Eesti Rahva Muuseum määras **Ilmari Mannineni stipendiumi** Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia õppekava üliõpilasele [Inger Pürjemale](#), kes uurib 19. sajandi teise poole kaapotkleite.

Tallinna Raefondi stipendiumi sai Tartu Ülikooli inimgeograafia doktorant [Elina Maarja Suitso](#).

Tartu Ülikooli üliõpilased olid edukad ka rahvusvahelistel konkurssidel. Tehnoloogiainstituudi loodusteaduste ja tehnoloogia ning biotehnika õppekava tudengid töötasid välja meetodi, mis võimaldab muuta mesilased immuunseks deformeerunud tiibade haigust põhjustava viiruse vastu. Projekt „BeeYeast“ tõi võistkonnale peaauhinna mainekalt sünteetilise bioloogia võistluselt **iGEM** (International Genetically Engineered Machine). Meie üliõpilased kuulusid ka Eesti päikeseautokoondisesse **Solaride**, mis tuli oktoobri lõpus Austraalias toimunud päikeseautode maailmameistrivõistlusel Bridgestone World Solar Challenge kolmandale kohale ja pälvis eripreemia parima tulemuse eest tehnilisel ülevaatusel. Päikeseauto arendamisel on osalenud 50 Tartu Ülikooli üliõpilast.

Andekate noorte tunnustussündmusel „Täheleand 2023“ auhinnati arvutitehnika üliõpilast [Emil Eensaart](#) ja füsioteraapia üliõpilast [Jürgen Joonast](#), kes võitsid medaleid kõrgetasemelistel **rahvusvahelistel orienteerumisvõistlustel**.

Tartu tudengiorganisatsioonide koostöövõrgustik „Ole rohkem“ andis 2023. aasta **tudengiorganisatsiooni auhinna** Tartu Ülikooli Bioteaduste Üliõpilaste Seltsile. **Aasta tudengisõbra** tiitliga tõstis võrgustik esile rektor [Toomas Asserit](#) ja **aasta koostööpartneri** tiitliga arvutiteaduse instituuti.

Eesti parimate ettevõtete auhinnagalal sai **aasta ettevõtte ja innovaatori** tiitli Tartu Ülikooli hargettevõtte Icosagen. Kaitseministeerium tunnustas Tartu Ülikooli **riigikaitsjate toetaja** aunimetusega. Tunnustust jagus ka ülikooli akadeemilistele üksustele: Narva kolledž pälvis „Erasmus+“ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse Agentuurilt projekti „Õpetajate oskuste arendamine koolieelses eas laste koolitamiseks digitehnoloogiate abil“ eest **kõrgharidusvaldkonna tunnustuse „Kuldõun“**. Sporditeaduste ja füsioteraapia instituudi liikumislabori algatus „Liikuma kutsuv kool“ võitis rahvusvahelise spordi- ja kultuuriorganisatsiooni MOVE aastakongressil **tervist edendava kooli auhinna**.

Solaride'i meeskond Austraalias

Konkursi „Teadus 3 minutiga“ auhinnasaajate hulka valiti mikrobiomika nooremteadur [Kertu Liis Krigul](#) videoga „Antibiootikum – kas hunt lambanahas?“

Kultuur ja sport

Tartu Akadeemiline Meeskoor laulis 20. juunil A. Le Coq Arenal ligi 12 000 pealtvaataja ja sadade tuhandete televaatajate ees hümni, avades sellega jalgpalli Euroopa meistrivõistluste valikmängu Eesti ja Belgia vahel

Akadeemiline puhkpilliorkester Popsid käis kontserdireisil Poolas ja Saksamaal

Poolas toimunud Euroopa üliõpilaste meistrivõistlustel krooniti kaheksapaadi meistriteks Tartu Ülikooli sõudjad

Tartu Ülikooli Rahvakunstiansambel korraldas Vanemuise kontserdimajas meeleoluka rahvatantsuansamblite galakontserdi

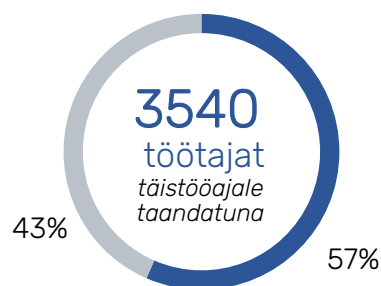

Tartu Ülikooli Sümfooniaorkester, Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor ja Tartu Akadeemiline Meeskoor andsid Tartu Pauluse kirikus ühise jõuluootuskontserdi

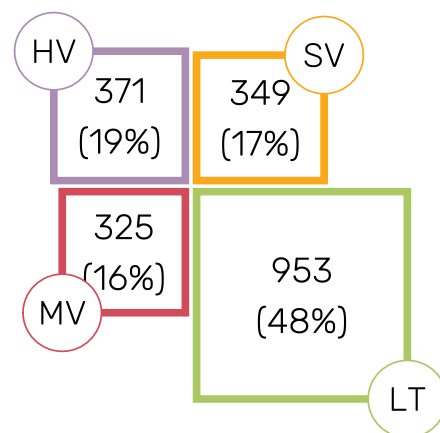
Tartu Ülikooli kevadjooksul osales üle 200 jooksja ja kõndija

Kindlustame üliõpilastele tervikliku ülikoolikogemuse, võimaldades neil osaleda üliõpilasorganisatsioonides, kultuuritegevuses, spordiorganisatsioonides, erialaseltsides ja esindustes.

- Akadeemilised töötajad (2001)
- Tugitöötajad (1539)

Töötajate arv 2023. aastal täistööajale taandatuna

Akadeemiliste töötajate arv täistööajale taandatuna ja nende jaotus ülikooli neljas valdkonnas 2023. aastal. Joonis ei kajasta ülikooli asutuste akadeemilisi töötajaid

ORGANISATSIOON

Töötajad

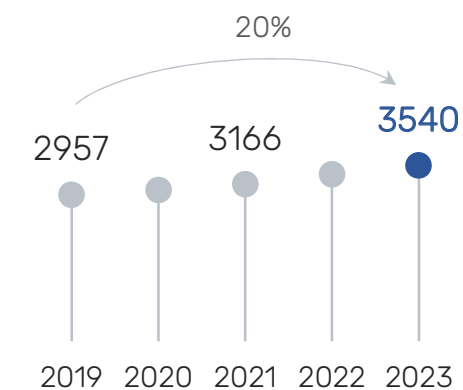
2023. aasta lõpu seisuga töötas Tartu Ülikoolis kas täis- või osakoormusega kokku 4367 inimest. Täistööajale taandatuna oli töötajate arv 3540. Akadeemilisel ametikohal töötas 2532 inimest, sh 258 professorit, kellest 82 (32%) olid naised.

Doktorikraadiga akadeemilisi töötajaid oli 1545 (61%).

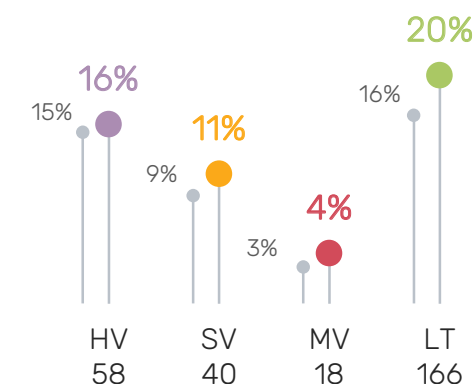
Doktorikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooni nõue on ülikoolis kehtestatud professori, kaasprofessori, lektori ja teaduri ametikohal.

Ülikooli töötajate seas oli 609 välisriigi kodanikku 76 riigist, neist 508 töötas akadeemilisel ametikohal. Enamik neist olid nooremteadurid (228 inimest) ja teadurid (122 inimest). Professorina töötas 44 ja kaasprofessorina 60 välismaalast.

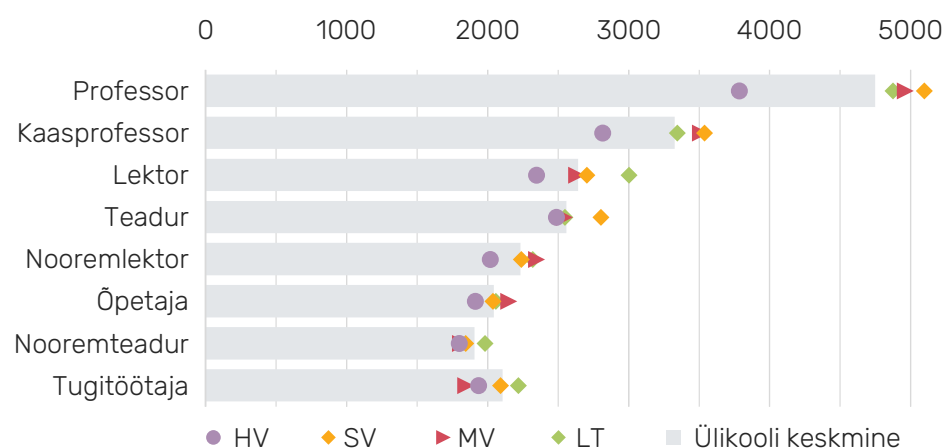
Täistööajale taandatuna moodustasid akadeemilised välistöötajad 14,5% ülikooli akadeemiliste töötajate koguarvust (A2025 sihttase on 15–20%).

Töötajate arv aastatel 2019–2023 täistööajale taandatuna

Akadeemiliste välis-töötajate arv ja osakaal valdkonniti 2023. aastal (ilma nooremteaduriteta). Halli värviga on võrdluseks välistöötajate osakaal 2019. aastal

Keskmine palk eurodes ametikohtade ja valdkondade järgi 2023. aastal

Ülikooli töötajate **keskmine kogupalk** oli 2483 eurot kuus. Keskmine kogupalk kasvas aastaga 10,5%: akadeemilistel töötajatel 7,4 ja tugitöötajatel 13,3%. Suurim keskmine palgatõus oli nooremlektoritel (15,1%), lektoritel (13%) ja õpetajatel (10,7%). Professorite keskmine palk kasvas 9,3%. Akadeemiliste töötajate keskmise kogupalga väiksem tõus on tingitud nooremteadurite arvu suurenemisest. Alates 2022/23. õppeaastast on doktori-õppekoht enamasti riigi toetusega nooremteaduri ametikoht. 2023. aastal lisandus ülikooli 180 nooremteadurit.

2023. aastal tehti ülikoolis akadeemiliste töötajate **soolise palgalõhe uuring**, mille tulemused näitavad, et ülikooli sooline lõhe tunnipalkades on olnud väga sarnane Eesti Statistikaameti hinnangutega kõigi Eesti töötajate kohta. Keskmiselt oli aastatel 2012–2021 tunnipalkade sooline lõhe Eestis 20,3% ja Tartu Ülikoolis 19,3%. Meeste ja naiste palgad samal akadeemilisel ametikohal ülikoolis ei erine, kuid naised töötavad kõrgepalgalistel ametikohtadel vähem ja madalalpalgalistel rohkem. Naised töötavad suurema õpetamiskoormusega ametikohtadel, kuid õpetamine on võrreldes teadustööga ülikooli palgasüsteemis väiksema tulususega. Doktorikraadi eeldaval kaasprofessori ametikohal töötab võrdselt mehi ja naisi, kuid sealt edasi professori ametikohani jõuavad valdavalt mehed. Naiste akadeemiline liikuvus nii kraadiõppes kui ka hilisemas akadeemilises karjääris on väiksem kui meestel, samuti jääb naiste teadustöö tulemuslikkus meeste omast väiksemaks.

Ametikohta kontrollimata on demograafia, hariduse ja akadeemilise tulemuslikkuse tunnustega võimalik ära seletada valdav osa soolisest palgalõhest ning lõhe taandub 3,1%-ni. Seega tuleneb suurem osa soolisest palgalõhest neist erinevustest ning ei saa järeldada, et kõrgematele ametikohtadele edutamine oleks sooliselt diskrimineeriv.

2023. aastal valmis ülikooli välistöötajate **keelehoiakute uuringu** aruanne. Selle kohaselt kasutab rohkem kui pool vastanutest eesti keelt harva või ei kasuta üldse. Lisaks oli välistöötajate motivatsioon keelt õppida mitmesugustel põhjustel väike.

Ülikool on seadnud eesmärgiks, et vähemalt 45% välistöötajatest oleks viimase viie aasta jooksul osalenud mõnel eesti keele kursusel. 2023. aastal oli see näitaja 42%.

Ülikool toetab oma **välistöötajate** eesti keele õpet keelekursustel, -laagrites ja -kohvikutes ning tandemõppes. Eesti keelt õppis 2023. aastal 160 välistöötajat ja 25 nende pereliiget. Välistöötajatele ja nende pereliikmetele korraldatakse ka mitmesuguseid kohanemist toetavaid üritusi: 2023. aastal toimusid näiteks giidiga retk Tartu Karlova linnaosas, kuraatoriga ringkäik kunstinäitusel ja matk Valgesoos. Seitsmel üritusel osales kokku 236 inimest.

2023. aastal loodi keeleõppepesa – veebileht, mis koondab info ülikoolis pakutavate eesti keele kursuste ja keeleoskuse täiendamise võimaluste kohta. Aasta jooksul oli lehel üle 1000 kasutaja. See näitab, et keeleõppehuvilisi on palju ja leht on saanud kursuste leidmisel tavapäraseks töövahendiks.

Positiivsusklubi seminaride sarjas toimus aasta jooksul kaheksa kohtumist 123 osalejaga. Üritused toimuvad inglise keeles ja osalema on oodatud kõik ülikooli töötajad. Igal kohtumisel on oma teema: arutletud on näiteks negatiivsete sündmustega toimetuleku, kuuluvuse, tänulikkuse, puhkamise ja tähenduslike hetkede üle.

Tagame välistöötajatele kvaliteetsed tugiteenused kiireks kohanemiseks töö- ja elukeskkonnaga.

Töötajate **ametialaste teadmiste ja oskuste arendamiseks** on ülikoolis mitmekesine valik koolitusi, mis toetavad näiteks õpetamis- ja juhtimisoskuste arendamist, hea töökeskkonna kujundamist, vaimse tervise hoidmist, aga ka keeleoskust.

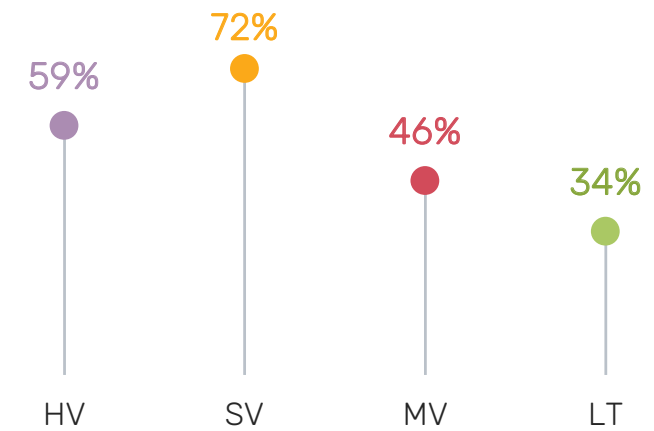
Viimase viie aasta jooksul on 48% akadeemilistest töötajatest aktiivselt osalenud õpetamisalases arendustegevuses (A2025 sihttase on 50%).

Akadeemiliste töötajate **õpetamis- ja juhendamisoskuste arengut** toetatakse koolituste, nõustamise, kollegiaalse tagasiside kogukondade, hea õpetamise grandide ja õpetamisteemaliste konverentsidega. Kõigil õppejõududel on võimalik oma õpetamisoskuste arendamiseks tuge saada valdkondlikelt õpetamisoskuste konsultantidelt ja õppedisaineritelt. 2023. aastal korraldati õpetamisoskuste arendamiseks 70 koolitust ja seminari, millel osaleti rohkem kui 1600 korda. Teist aastat kehtib nõue, et tähtajatu töölepinguga akadeemiline töötaja peab läbima esimese viie tööaasta jooksul õpetamisoskuste koolituse vähemalt 6 EAP mahus.

Õpetamisoskuste süsteemseks arendamiseks ja uurimiseks eraldas ülikool õppejõududele kaheksa **rühmagranti**. Varasemate grandisaajatega kokku on nüüdseks 100 õppejõudu saanud selle toetuse abil õpetamist uurida ja arendada ning teistele tulemusi tutvustada.

Et toetada **head juhtimist**, pakub ülikool koolitusi ja seminare probleemi-lahenduse, tagasiside andmise, juhendava vestluse, kaasava arutelu juhtimise, tunnustamise, finantsoskuste ja teistel teemadel. 2023. aastal korraldati 21 koolitust, millel osaleti 279 korda. Juhi arenguprogrammi lõpetas 22 struktuuriüksuse või meeskonna juhti. Programmi eesmärk on arendada oskusi ja teadmisi, mida heal juhil ülikooli igapäevatoos kõige enam vaja läheb, pakkuda alustavale juhile tuge ning aidata kujundada tööd toetavat suhte-võrgustikku. Juhi arenguprogramm sai alguse 2018. aastal ja selle on nüüdseks lõpetanud 82 juhti.

Jätkus kovisioonirühma juhtide väljaõpe. Kovisioonijuhi koolituse on nelja aasta jooksul läbinud 53 töötajat. 2023. aastal toimunud meistri-klassides said kovisioonijuhid oma teadmisi täiendada ja kogemusi vahetada. Kovisioonirühmad pakuvad osalejatele kollegiaalset tuge, inspiratsiooni ja lahendusi töistes probleemolukordades.

Õpetamisalases arendustegevuses aktiivselt osalenud akadeemiliste töötajate osakaal valdkonniti 2023. aastal

Iga-aastane konverents „Õppejõult õppejõule“ pühendati seekord teemale „Määramatuse ilu õpetamisel“. Töötubades jagati kogemusi, kuidas kasutada õppetöös mängu ja meelelahutust, toetada teksti lähilugemist ning rakendada õpetamises virtuaalset mobiilsust. Konverentsil oli ligi 200 osalejat

Loome võimaluse kolleegide-vaheliseks tagasiside andmiseks.

Tagame juhtide järelkasvu ja toetame nende arenemist teistele ülikooli liikmetele eeskujuks olevateks liidriteks.

Töökeskkond

Õiglus, võrdõiguslikkus, mitmekesisuse väärtustamine, lugupidav suhtumine ja suhtlemine, kiusamise ennetamine ja sekkumine probleemolukordades mõjutavad otseselt seda, kuidas inimesed end tööl tunnevad. Võrdse kohtlemise edendamiseks loodi 2023. aastal veebileht, kus tutvustatakse ülikoolis kehtivaid võrdse kohtlemise põhimõtteid ja kuhu koondatakse teave parimate tegutsemisviiside kohta. Koostati infomaterjal „Võrdne kohtlemine Tartu Ülikoolis“ ning valmis kolm videot võrdse kohtlemise põhimõtete, kiusamisjuhtumite ja nende lahendamise kohta.

2023. aastal korraldati neli **võrdse kohtlemise ABC** koolitust, kus osales 45 inimest. Alustati ka võrdse kohtlemise tugiisikute 26-tunnise koolitusega, kus osales 35 inimest. Võrdse kohtlemise tugiisikuna tegutseb 2023/24. õppeaastal 19 inimest. Eesti Inimõiguste Keskus tõstis oma 2023. aasta aruandes ülikooli võrdse kohtlemise tugiisikute võrgustikku esile hea näitena.

Tartu Ülikool osaleb Euroopa teadusülikoolide võrgustiku The Guild tööühmas, kus vahetatakse teavet ja kogemusi võrdse kohtlemise ja mitmekesisuse edendamise kohta.

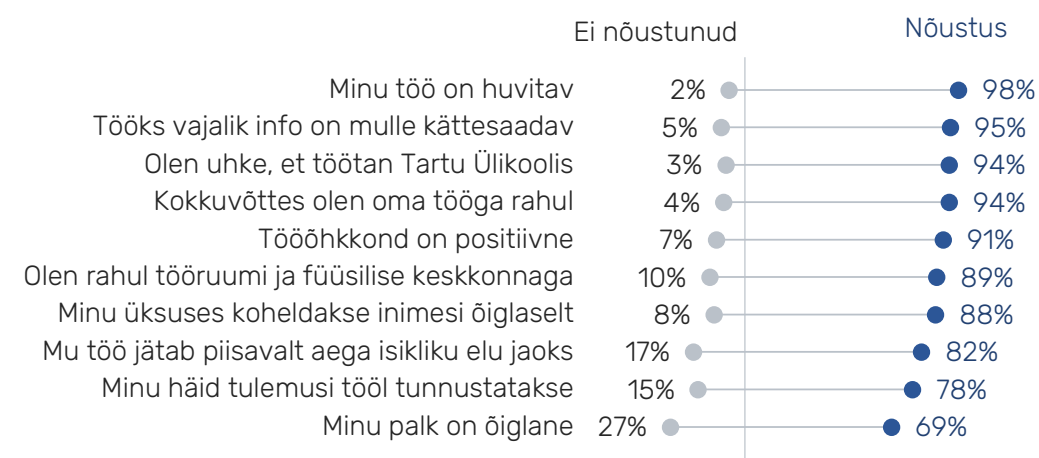
Ülikoolis tehti **akadeemiliste töötajate ajakasutuse uuring**. Tulemused näitavad, et akadeemilise töö mitmekülgsus tekitab liigset töökoormust ja pingeid. Probleemseks osutub vastandlike ootuste koosmõju: oodatakse edukust nii õpetamisel kui ka teadustöös ja lisaks osalemist juhtimises. Akadeemiline töö on sisu ja tööaja mõttes paindlik, kuid see hägustab piire nii ülesannete kui ka töö- ja puhkeaja vahel. Nooremale põlvkonnale on ületöötamise taunimine järjest iseloomulikum: tähtsustatakse töövälisest aega, puhkepäevi ja puhkust. Töötajad ootavad kaasavat ja toetavat organisatsioonikultuuri, milles väärtustatakse ka töötajate heaolu ja isiklikku aega.

Järjekorras neljas **vaimse tervise ja heaolu konverents** kandis pealkirja „Sõna jõud“ ning sellele registreerus 995 inimest, Tartu Ülikoolist oli osalejaid 120. Lahenduskesksel veebikonverentsil arutati, kuidas teha sõnadega rohkem kasu kui kahju, millised on hea vestluse põhimõtted, kas sõnaga saab ravida ning mil viisil aitavad sõnad uurida meie tunde- ja mõttemaailma. Aasta lõpuks oli UTTV-s konverentsi vaadatud üle 4400 korra.

Ülikooli **tööraahuloluküsitluse** 2023. aasta tulemuste põhjal on ülikool stabiilne organisatsioon, kus saab teha huvitavat ja laia mõjuga tööd. Ülikooli tugevate külgedena tulid esile kollegiaalne tugi, head töövahendid ja positiivne tööõhkkond, samuti tööülesannete selgus ning tööalase info hea kättesaadavus. Oma tööga on kokkuvõttes rahul 94% 1551-st küsitlusankeedi täitnud töötajast (34%). A2025 tööraahulolu võtmenäitajat arvestades on koondrahulolu tasemes veel arenguruumi. **Sihiks on, et 70% üksustes on kolm neljandikku töötajatest oma tööga üldiselt või täiesti rahul. 2023. aastal oli see näitaja 60%.**

Nagu ka varasematel aastatel, on kõige probleemsem teema palgaõiglus. Võrreldes eelmise küsitlusvooruga on vastanutel pisut keerulisem tulla toime tööpingetega. Kord aastas toimuva küsitluse tulemused toovad esile ülikooli töökeskkonna tugevad küljed, osutavad arendamist vajavatele teemadele ning annavad taustteavet hea arenguraja hoidmiseks igas üksuses.

Töötajate rahulolu 2023. aastal
(väitega nõustunute ja mittedõustunute osakaal)

Ülikool tunnustab

Igal aastal tunnustab ülikool **Rahvusmõtte auhinnaga** inimesi, kes on oma loominguga silmapaistvalt edendanud Eesti rahvuslikku ja riiklikku eneseteadvust. 2023. aastal pälvis Rahvusmõtte auhinna lavastaja [Merle Karusoo](#).

Senat nimetas Tartu Ülikooli **audoktoriks**

- keeleteaduse alal Tübingeni Ülikooli professori [Rolf Harald Baayeni](#),
- riigiteaduste alal Uppsala Ülikooli professori [Li Bennich-Björkmani](#),
- arstiteaduse alal Londoni Ülikooli Kolledži professori [José Alejandro Madrigal Fernándezi](#),
- loodusteaduste alal Imperial College Londoni professori [Alexei Kornyshevi](#).

Johann Skytte medaliga autasustati Riigikogu liiget professor [Margit Sutropit](#), kes on aidanud silmapaistvalt kaasa ülikooli arengule ja edendanud märkimisväärselt Eesti kõrgharidust. Eriliste teenete eest autasustati Tartu Ülikooli **suure medaliga** tehnoloogiauuringute kaasprofessorit [Kristjan Vassilit](#) ja bioinformaatika professorit [Jaak Vilo](#). Anti välja viis Tartu Ülikooli Tänutähte, kümme Tartu Ülikooli medalit, 61 Tartu Ülikooli aumärki ja 15 teenetemärki „100 semestrit Tartu Ülikoolis“.

Tartu Ülikooli 2023. aasta **teadustegu** oli Eesti rahva kultuurilist, keelelist ja geneetilist kujunemist mõjutanud ja mõjutavate protsesside terviklik käsitus. Auhinna saajad on arheoloogia kaasprofessor [Mari Tõrv](#), arheoloogia professor [Valter Lang](#), arheogenoomika professor [Kristiina Tambets](#), eesti keele ajaloo ja murrete professor [Karl Pajusalu](#), arheoloogia nooremteadur [Silvia-Kristiin Kask](#) ja projektijuht [Sandra Sammler](#).

2023. aasta **ühiskonnategu** oli programm „Moepööre“, milles on ühendatud eesti keele, moe- ja ettevõtlusõpe. Auhinna saajad on Viljandi kultuuriakadeemia projektijuht [Lembe Lahtmaa](#), materjaliõpetuse nooremlektor [Diana Tuulik](#) ja kultuuriakadeemia direktor [Juko-Mart Kõlar](#).

2023. aasta **keeletegu** oli eestikeelne kõrgkooliõpik „Rakubioloogia“. Auhinna saajad on vivaariumi juhataja [Sulev Kuuse](#) ja rakubioloogia professor [Toivo Maimets](#).

Aasta õppejõuks valiti

- humanitaarteaduste ja kunstide valdkonnast inglise keele kaasprofessor [Jane Klavan](#),
- sotsiaalteaduste valdkonnast sotsiaaltöö õpetaja [Valter Parve](#),
- meditsiiniteaduste valdkonnast inimese anatoomia lektor [Helen Zirnask](#),
- loodus- ja täppisteaduste valdkonnast kolloid- ja keskkonnankeemia lektor [Edith Viirlaid](#).

Õppekvaliteedi edendamise auhinna sai kolme aasta jooksul tehtud süsteemse töö eest keemia instituut. Üliõpilaste tulevikuoskuste arendamise eesmärgil muudeti õppeviise ja hakati kasutama enam aktiivõppemeetodeid. Õppejõududele korraldati õpetamisoskuste arendamiseks ühisseminare ja muudeti ka ainete sisu, et need oleksid omavahel paremini kooskõlas. Kursuste arendamisel lähtuti üliõpilaste tagasisidest ja vaadati üle õppe veebitugi.

Tartu Ülikooli 2023. aasta **õppeteod** olid

- maailma keelte ja kultuuride instituudi üliõpilaste kirjutamislaagrite korraldamine, et pakkuda akadeemiliseks kirjutamiseks toetavat keskkonda ja võimalust arutada kirjutamisprotsessi teiste osalejatega. Eestvedajad: [Jane Klavan](#), [Antonina Kostina](#), [Djuddah Leijen](#), [Hella Liira](#), [Liina Tammekänd](#) ja [Ülle Türk](#);
- koolipsühholoogia magistriõppe avamine Pärnus, et leevendada koolipsühholoogide puudust Eestis. Eestvedajad: [Kairi Kreegipuu](#), [Kariina Laas](#), [Triin Liin](#), [Garri Raagmaa](#), [Signe Reppo](#), [Urve Tammann](#), [Marju Tammiste](#), [Kristel Teearu](#) ja [Ada Urm](#);
- kehalise kasvatuse ja spordi õppekavade reform, millega muu hulgas lõimiti õppekavasse liikumisõpetuse ained, et ennetada laste ja noorte terviseprobleeme. Eestvedajad: [Kristjan Kais](#), [Maret Pihu](#) ja [Priit Kaasik](#).

Rahvusvaheline koostöö

Viimastel aastatel rahvusvahelistes poliitika- ja majandussuhetes valitsenud pinged on avaldanud mõju ka akadeemilisele koostööle ning ülikoolidevahelisele tegevusele. Muutunud julgeolekuolukorras leiab Euroopa ülikoolides järjest enam kasutamist ja kandepinda **vastutustundliku rahvusvahelistumise** mõiste, mis hõlmab rahvusvaheliseks koostööks soodsate tingimuste loomise strateegiaid ning rõhutab koostöös osalejate vastutust riskide vähendamise ja ohjamise eest. Vastutustundlik rahvusvahelistumine oli 2023. aastal tähelepanu all nii Euroopa Komisjonis kui ka Euroopa ülikoolide koostöövõrgustikes. Novembris vastu võetud ühisavalduses rõhutasid Euroopa teadusülikoolide võrgustiku The Guild liikmed vajadust leida tasakaal riskide maandamise ja üleilmse koostöö arendamise vahel.

Ülikool jätkab **Ukraina** abistamist. Et koordineerida paremini ülikooli ja selle partnerite Ukrainat toetavat tegevust, asutati 2023. aastal Tartu Ülikooli Ukraina keskus. Keskus pakub kõigile huvilistele valikainet „Ukraina riik ja rahvas lävepakul“ ja korraldab koostöös ülikooli teiste üksustega praktilisi koolitusi Ukraina avaliku sektori spetsialistidele. Keskusel on võimekus teha poliitikaanalüüse ning nõustada nende põhjal Eesti valitsust, Euroopa Liidu institutsioone ja rahvusvahelisi organisatsioone. Keskuse eesmärk on suurendada ühiskonnas Ukraina-teemalist teadlikkust, et jätkuks sihipärane ja tõhus abi Ukrainale ja sõjapõgenikele. Tartu Ülikooli Sihtasutuse juurde 2022. aastal asutatud Ukraina stipendiumi fondist maksti 2023. aastal ettevõtete, eraisikute ning Kanada ja USA väliseestlaste kogukonna annetuste toel 103 üliõpilasele kokku 33 000 eurot.

Jaanuaris tegi Tartu Ülikooli visiidi Ukraina Haridus- ja Teadusministeeriumi ning ülikoolide esindajate delegatsioon, kellele tutvustati siinseid õppe- ja teadustöö võimalusi. Kohtumisel õppeprorektor [Aune Valguga](#) keskenduti Ukraina

üliõpilaste abistamisele ning Tartu Ülikooli ja Ukraina ülikoolide koostööle. Muu hulgas arutleti, kuidas pakkuda mikrokraadiprogrammide eeskujul samalaadset õppevormi ka Ukrainas.

Kasvas ülikooli ja Ukraina partnerite koostöölepingute arv. 2023. aastal sõlmiti Ukraina ülikoolidega 16 uut „Erasmus+“ partnerluslepingut, mille eesmärk on eelkõige üliõpilaste ja töötajate õpiränne. Tänu programmi „Erasmus+“ paindlikkusele sai 69 ukrainlast õppida Tartu Ülikoolis väliskülalisüliõpilasena. 2023. aastal tõstis Euroopa Komisjon esile 15 „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse Ukraina abistamise projekti, sh Tartu Ülikooli ettevõtmist, mis võimaldas Ukraina meditsiiniteaduste üliõpilastel pärast eesti keele intensiivõppe aastat jätkata õpinguid Tartus.

2023. aastal nimetati Tartu Ülikool üheks „Erasmus+“ õpirände haldusprotsesside digiteerimise edendajaks (*Erasmus Without Paper Champion*), mis tähendab nii tunnustust, võimalust rääkida kaasa edasise digiarengu kavandamisel kui ka kohustust jagada oma kogemusi teiste Euroopa kõrgkoolidega. Koostöö MTÜ-ga Erasmus Student Network korraldati ümber, et tutvustada MTÜ liikmeid kaasates paremini õpirände võimalusi.

Ülikool osaleb aktiivselt **rahvusvahelistes võrgustikes**: The Guild, LERU-CE7 ja Coimbra Grupp on andnud ülikoolile võimaluse suurendada oma rahvusvahelist nähtavust ning rääkida kaasa Euroopa teadus- ja kõrghariduspoliitika kujundamisel. The Guildi egiidi all oli ülikoolil aasta jooksul võimalus osaleda kõrgetasemelistes aruteludes Euroopa teadus- ja kõrghariduspoliitika, sh vastutustundliku rahvusvahelistumise üle ning esitada Euroopa Komisjonile soovitusi programmide „Erasmus+“ ja „Euroopa horisont“ täiustamiseks. Oxfordi Ülikooli algatatud võrgustikus Europaeum pannakse suurt rõhku eelkõige doktorantide haridusvõimaluste mitmekesistamisele.

Jätkub strateegiline partnerlus kümneliikmelises Euroopa ülikoolide võrgustikus **Enlight**. Enlighti esimesel rahastusperioodil (2020–2023) kasvas võrgustiku-sisese üliõpilasvahetuse maht viis korda: 2020/21. õppeaastal õppis Enlighti ülikoolides 16 Tartu Ülikooli tudengit, 2022/23. õppeaastal juba 80. Teistest Enlighti ülikoolidest õppis Tartu Ülikoolis nii 2021/22. kui ka 2022/23. õppeaastal umbes 50 vahetusüliõpilast. Lisaks osales 2023. aastal 35 Tartu Ülikooli töötajat ja üliõpilast Enlighti konverentsidel Bilbaos, Bordeaux's, Galways ja Uppsalas. Tartu õppejõud õpetasid külalisõppejõududena teistes võrgustiku ülikoolides. Samuti toimusid kahepoolsed koostöökohtumised kolleegidega Galway, Genti ja Uppsala ülikoolis. Võrgustiku ülikoolide tippjuhid osalesid koolitusprogrammis, mille üks moodul toimus Tartus. 2023. aastal otsustati, et Enlighti rahastatakse programmist „Erasmus+“ ka järgmisel neljal aastal (kuni 2027). Samal ajal jätkub Tartu Ülikooli ja teiste Enlighti ülikoolide teadlaste koostöö projekti Enlight Rise raames.

Mais toimunud riigivisiidi käigus külastasid ülikooli **Rootsi kuningas Carl XVI Gustaf** ja **kuninganna Silvia**. Ülikoolipere tervitas neid peahoone ees ja Gustav II Adolphi monumendi juures. Aulas toimunud tseremoonial tegi kuningapaar sissekande aaraamatusse ning rektor **Toomas Asser** ja Põhjamaade muuseumi direktor **Sanne Houby-Nielsen** allkirjastasid hea tahte leppe, mille üks eesmärke on tuua Rootsi-aegse Tartu Ülikooli rektori ametisauad ja -rüü ning usu- ja filosoofiateaduskonna pitsatid Stockholmist ülikooli 400. aastapäevaks Tartusse näitusele. Kuningas Carl XVI Gustaf külastas ka Delta keskust. Kuningapaari saatis Rootsi äridelegatsioon, kes tundis huvi tervisetehnoloogia vastu.

Septembris külastas ülikooli **Tema Pühadus oikumeeniline patriarh Bartolomeus**, kes pidas aulas ingliskeelse avaliku loengu „Keskkonnateadlikkus ja hariduse roll“ ning vestles rektor **Toomas Asseri**, õppejõudude ja üliõpilastega.

Samuti külastasid ülikooli **Moldova haridus- ja teadusminister Dan Perciun** ning **Saksimaa liidumaa haridusminister Christian Piwarz**. Tavakohase tutvumisvisiidi ülikooli tegid Austria, Indoneesia, Kanada, Kreeka, Malaisia, Mongoolia, Norra, Prantsusmaa, Soome, Tai, Tšehhi, Ukraina, USA ja Vietnami **suursaadikud**.

Ülikooli esindus osales Araabia Ühendemiraatides Dubais **ÜRO 28. kliimakonverentsil (COP28)**, kus maailma juhtpoliitikud ja valdkonna eksperdid arutasid kliimamuutustega kohanemise strateegiaid. Ülikooli teadlased tutvustasid Eesti paviljonis kestlike linnade, elurikkuse säilitamise ja kliimameetmete arendamisega seotud teadustöid ja nende rakendusviise.

Rootsi kuningas Carl XVI Gustaf ja kuninganna Silvia (keskel) ülikooli aulas

Tema Pühadus oikumeeniline patriarh Bartolomeus visiidil Tartu Ülikoolis

Keskkonnamõju vähendamine

Teadust ja tehnoloogiat käsitatakse kliimamuutuste oludes päästerõngana, mis aitab lahendada tekkinud keerulisi probleeme, kuid teadmiste loomisega kaasneb ka keskkonnamõju. Novembris korraldas ülikool konverentsi „**Kestlik teadus – milline on teadmiste loomise keskkonnajälg?**“, kus käsitleti teadustöö enda keskkonnamõju ja arutati viise selle vähendamiseks.

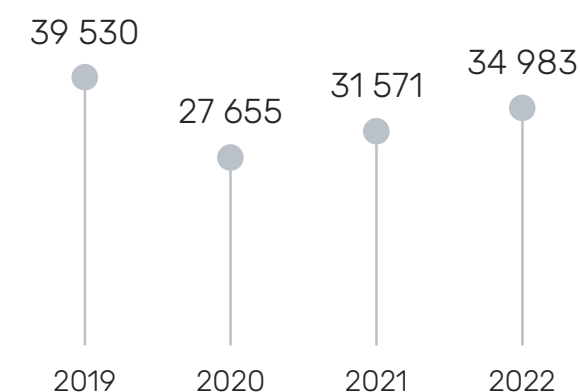
Sõltumatu tunnustuse – roheline muuseumi tunnustuse – pälvisid oma tegevuse keskkonnahoidlikumaks muutmise eest ülikooli muuseumid, kes osalesid ise ka muuseumide eripära arvestava keskkonnajuhtimissüsteemi väljatöötamisel ja korraldasid selle teemalisi koolitusi. Raamatukogus rakendati kestlikkuse kokkulepe, et muuta igapäevatöö keskkonnasäästlikumaks.

Ülikool jätkas oma tegevuse keskkonnahoidlikumaks kujundamist. Muu hulgas hinnati ülikooli tegevusest tingitud **kasvuhoonegaaside (KHG) heitkogust** aastate 2019–2022 kohta, kasutades kasvuhoonegaaside protokollit (rahvusvaheliselt tunnustatud KHG heitkoguse arvestamise ja aruandluse standardit) ja Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna esinduse koostatud arvutusmudelit, mis sisaldab Eesti-keskseid eriheitetegureid.

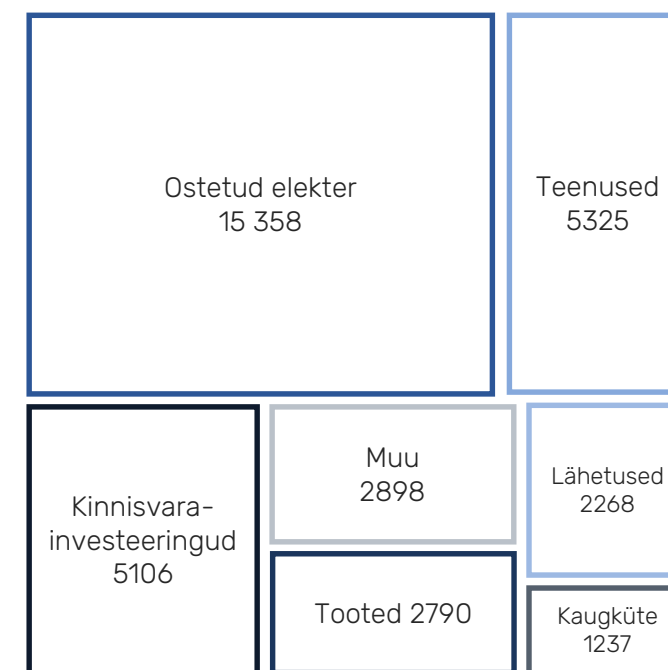
Ülikooli 2022. aasta KHG arvestuslik heide oli 34 983 CO₂ ekvivalenttonni. Selle hulgas on suurima keskkonnamõjuga, sh kliimamõjuga, ülikooli elektrienergia tarbimine, mis moodustas 44% KHG heitkogusest. Heitkoguse suuruse alusel järgnesid investeeringud kinnisvarasse (15% KHG heitest), sisseostetud teenuste ja toodete tarbimine (vastavalt 15% ja 8%), töötajate lähetused ja ülikooli liikmete pendelränne (vastavalt 6% ja 2%) ning hoonete kaugküte (4%).

KHG heitkoguse arvutustest järeldus, et ülikooli keskkonna-, sh kliimamõju vähendamiseks on vaja suurendada hoonete energiatõhusust ja minna üle taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri kasutamisele.

1. juulist 2022 kuni 31. detsembrini 2023 investeeris ülikool **energiatõhususe suurendamisse** 5,7 miljonit eurot, millest viis miljonit moodustas HTM-i makstav nutikate investeeringute toetus. Energiatarbimise vähendamiseks rajati ülikooli hoonetele päikeseparke ja soetati energiasalvesteid, uuendati kütte-, jahutus- ja ventilatsioonisüsteeme ning vahetati valgusteid. Näiteks paigaldati raamatukogule ning Lossi 3 ja Lai 38 asuvatele hoonetele päikesepaneelid, millega enam kui kahekordistati ülikooli elektritootmisvõimsust. Väiksemale KHG heitele aitavad kaasa ka ülikooli varasemad otsused, näiteks otsus lõpetada maagaasi tarbimine ja

Ülikooli tegevusest tingitud KHG arvutuslik heitkogus CO₂ ekvivalenttonnides aastatel 2019–2022. CO₂ ekvivalenttonniga väljendatakse eri KHG-de koguheidet, arvestades eraldi iga gaasi võimet mõjutada üleilmset soojenemist

Ülikooli tegevusest tingitud KHG heide CO₂ ekvivalenttonnides 2022. aastal suurimate tegevusvaldkondade kaupa

minna üle kaugküttele ning liituda Emajõe vett kasutava kaugjahutussüsteemiga. Nende tegevuste tulemusena on ülikooli elektrienergiakulud vähenenud 12–14% kuus. 2023. aasta lõpul otsustas ülikool hankida edaspidi vaid taastuvatest allikatest toodetud elektrienergiat.

Et suure keskkonnamõjuga on ka igapäevane liikumine, tegid mobiilsusuuringute labor ja liikumislabor **ülikoolipere liikuvus-uuringu**. Selle eesmärk oli saada ülevaade ülikooli liikmeskonna liikumisvajadustest ja -käitumisest ning liikumisega seotud ootustest, eelistustest ja takistustest. Uuringu tulemused näitasid, et 67% üliõpilastest ja 52% töötajatest kasutab elukoha ja õppehoonete vahel liikumiseks valdavalt (vähemalt kolmel päeval nädalas) kestlikke liikumisviise: kõnnib jala, sõidab rattaga või ühissõidukiga. Neid, kes sõidavad tööle vähemalt kolmel päeval nädalas autoga, on üliõpilastest 14% ja töötajatest 31%. Liikumisviisi valikut mõjutavad ülikoolihoonete asukoht ja liikumistaristu. Autokasutajate seas sõidab Maarjamõisa 43% üliõpilastest ja 30% töötajatest, vanalinna 20% üliõpilastest ja 39% töötajatest, Vanemuise ja Riia tänava õppehoonetesse 10% üliõpilastest ja 14% töötajatest, Näituse tänava õppehoonetesse 9% üliõpilastest ja 4% töötajatest ning Ülejõel asuvasse õppehoonetesse 19% üliõpilastest ja 14% töötajatest.

Keskkonnahoidlike hangete eesmärk on vähendada negatiivset keskkonnamõju, mis on tingitud toodete tootmisest, kasutamisest ja kasutuselt kõrvaldamisest ning teenuste osutamisest. Ülikool on rakendanud keskkonnahoidlikkuse kriteeriume mööbli, puhastustoodete ja -teenuste ning kontori infotehnoloogiaseadmete hangetes. 2023. aastal korraldati kümme sellist hanget. Lisaks keskkonnaministri kehtestatud keskkonnahoidlikkuse nõuetele määras ülikool keskkonnakahju vähendavad tingimused, mille täitmist võib ülikoolis iga toitlustusteenuse tellija teenusepakkujalt nõuda (näiteks toit, mis on toodetud kohalikust toorainest, mille on teinud kohalik tootja, mis põhineb kohalikel traditsioonidel või mille koostisained pärinevad kestlikkust edendava märgistusega tootjatelt).

Digiareng

Digiarengus oli üks 2023. aasta olulisemaid suundumusi **tehisaru** laialdane kasutuselevõtt. Ülikoolis töötati välja põhimõtted ja juhised tekstirobotite kasutamiseks õppetöös. Ülikool julgustab kasutama tekstiroboteid õppimise ja õpetamise toetamiseks ning üliõpilaste õpi- ja tööoskuste arendamiseks. Õppejõud võivad oma õppeaine kontekstis ise otsustada, kas ja kuidas tekstirobotit kasutada või selle kasutamist piirata. Kirjalike tööde puhul tuleb selgitada tekstiroboti kasutamise viisi ja viidata sellele korrektset. Ülikooli ülesanne on tagada töötajatele ja üliõpilastele turvaline ja võrdne ligipääs tekstirobotitele. Selleks võeti aasta lõpus ülikooli jaoks kasutusele Microsofti tehisaru teenus Azure OpenAI ja vestlusrobot Copilot.

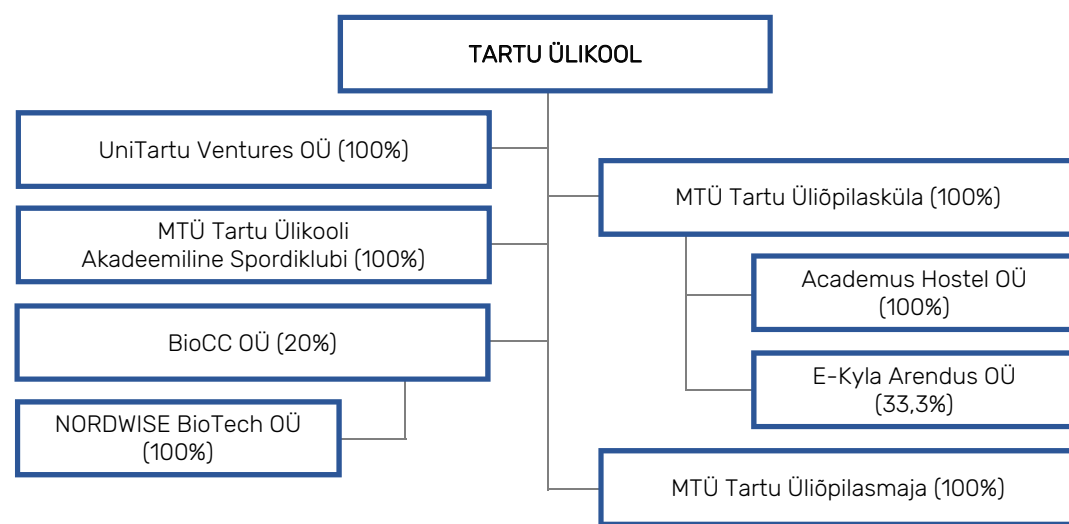
Jätkusid **õppeinfosüsteemi** ÕIS2 arendustööd ja kõik õppejõud läksid alates 20. veebruarist õppetöö korraldamisel üle ÕIS2-le. Jätkati välisveebi, õppija töölaua ja teiste infosüsteemide arendamist ning alustati doktorantide ja residentide õpiteekonna rakenduse TEEK arendustöödega. Jätkusid ka ettevalmistused **infoturbe** juhtimissüsteemi kasutuselevõtuks. Ülikoolil on kohustus jõuda piisavate infoturbemeetmete rakendamiseni ja vastavusauditi läbimiseni hiljemalt 2025. aastaks.

Valmis ülikooli **infosüsteemide baastaristu arendamise** viieaastane tegevusplaan, mille keskmes on tehnoloogilise võla vähendamine ja turvariskide kõrvaldamine, et tagada kesksete infosüsteemide jätkusuutlikkus ja koostöövõime, maandada turvariske ning automatiseerida igapäevased ülesanded. Aasta jooksul ajakohastati infotehnoloogilist taristut 16-s ülikooli hoones.

2023. aastal toimus rahastusvoor **õppetaristu** uuendamiseks. Selle eesmärk on ajakohastada vananenud õppevahendid, parandada õppetaristu vastavust tänapäevastele vajadustele ja leida võimalusi selle ühiskasutuseks. Auditoriumitehnika ja eriotstarbelise õppetaristu uuendamiseks said toetust kõik valdkonnad.

Rahandus

Tartu Ülikooli konsolideerimisgruppi kuulus 2023. aasta lõpus lisaks ülikoolile kaheksa juriidilist isikut. Konsolideerimisgrupi 2023. majandusaasta tegevustulu oli 277,6 miljonit eurot, kasvades aastaga 11,3%.

Ülikooli finantsstrateegia toetab arengukava elluviimist ülikooli eelarve sihipärase kujundamise kaudu kõigil organisatsiooni tasemetel. Finantsstrateegia eesmärk on tagada ülikooli ja kõigi valdkondade pikaajaline finantsiline jätkusuutlikkus ning muuta ülikooli tegevus kõikides õppe- ja teadusvaldkondades ning ühiskonna teenimisel tulemuslikumaks.

2023. aastal täitis ülikool **finantsstrateegias määratud üldised eesmärgid**:

- rahavood majandustegevusest on positiivsed; tulemus +22 miljonit eurot;
- ülikooli netovara osakaal bilansis on vähemalt 75%; tulemus 75%;
- laenukoormus on alla 25% aastatuludest; tulemus 5%.

Konsolideerimisgruppi kuuluvate juriidiliste isikute tegevusala ja -mahu põhinäitajad 2023. aastal tuhandetes eurodes

Juriidiline isik	Tegevusala	Tegevustulu	Tulem	Bilansimaht	Netovara
Tartu Ülikool	Kõrgharidus, teadus	270 903	3 869	361 267	271 285
NORDWISE BioTech OÜ	Teadus- ja arendustöö ning BioCC toodete müük	127	-49	2 857	2 732
Academus Hostel OÜ	Majutamine	0	0	25	25
E-Kyla Arendus OÜ	Üliõpilaskülade tarkvarahaldus	19	1	51	47
BioCC OÜ	Loodusteaduslik uurimistöö	1 298	7	1 117	568
MTÜ Tartu Üliõpilasküla	Üliõpilaste majutamine	5 086	498	2 414	1 577
UniTartu Ventures OÜ	Intellektuaalomandi investeerimine ettevõttesse	0	-61	530	514
MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi	Üliõpilassport	4 083	215	770	442
MTÜ Tartu Üliõpilasmaja	Üliõpilaste kultuuriüritused	825	9	351	230
Tartu Ülikooli konsolideerimisgrupp		277 559	4 532	364 632	273 393

Tähtsaimad näitajad (konsolideeritud)

	2019	2020	2021	2022	2023
Rahandusnäitajad tuhandetes eurodes					
Tegevustulu	204 793	204 140	233 947	249 323	277 559
Tegevuskulu	193 421	200 611	224 724	249 128	274 669
Finantstulu ja -kulu	-135	-83	-1	92	1 642
Aasta tulem	11 207	3 425	9 222	287	4 532
Bilansimaht	323 664	338 201	351 579	352 473	364 632
Käibevara	64 596	82 036	95 688	102 716	117 457
Põhivara	259 068	256 165	255 891	249 757	247 175
Lühiajalised kohustised	44 156	58 922	66 127	69 784	81 188
Pikaajalised kohustised	23 581	19 927	16 878	13 828	10 051
Netovara	255 927	259 352	268 574	268 861	273 393
Laenud pankadelt	27 662	23 574	19 926	16 878	12 400
Suhtarvud protsentides					
Tegevuskulu/tegevustulu	94	98	96	100	99
Laenud/tegevustulu	14	12	9	7	4
Käibevara / lühiajalised kohustised	146	139	145	147	145
Põhivara/bilansimaht	80	76	73	71	68
Laenud/bilansimaht	9	7	6	5	3
Netovara/bilansimaht	79	77	76	76	75

Tähtsaimad investeeringud 2023. aastal koos projekti kogumaksumusega:

- HTM-ilt teadus- ja arendusasutustele nutikateks investeeringuteks eraldatud toetuse eest tehti hoonete energiatõhusust suurendavaid töid: rajati päikeseparke ja süsteeme liitumiseks kaugjahutusega, paigaldati energiasalvestusseadmeid, ventilatsiooni-automaatikat ja leedvalgusteid (5 miljonit eurot);
- renoveeriti ülikooli peahoone kohvikupoolne tiib (2 miljonit eurot);
- lõpetati Eesti mereinstituudi hoone juurdeehitus Pärnus aadressil Vana-Sauga 28 (0,5 miljonit eurot).

Tähtsaimad investeeringud 2024. aastal koos prognoositava maksumusega:

- renoveeritakse vana anatoomikum infotehnoloogia osakonnale, teaduskoolile ja genoomika instituudile (3,2 miljonit eurot);
- lõpetatakse Nooruse 7 asuva üliõpilaselamu renoveerimine (7,8 miljonit eurot);
- renoveeritakse Uppsala 6 asuv Struve maja personaliosakonnale (2,2 miljonit eurot);
- renoveeritakse Lai 40 asuv hoone loodusmuuseumile ja botaanikaiaiale (2 miljonit eurot);
- alustatakse Ülikooli 18a ja Ülikooli 16 asuvate hoonete renoveerimist (vastavalt 5,4 ja 4,1 miljonit eurot);
- alustatakse õigusteaduskonna Tallinna hoone Kaarli pst 3 rekonstrueerimise projekteerimist (ehitus 2025–2026, kogumaksumus 9,2 miljonit eurot);
- alustatakse Maarjaväljal uue hoone (sh parkimismaja) projekteerimist neljale instituudile (projekteerimine 2024–2025, ehitus 2026–2028, kogumaksumus 95,2 miljonit eurot).

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne

2023

KONSOLIDEERITUD BILANSS

KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

ALLKIRJAD 2023. MAJANDUSAASTA ARUANDELE

KONSOLIDEERITUD BILANSS

	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
VARAD			
Käibevarad			
Raha ja rahalähendid	3	83 596	70 512
Nõuded ja ettemaksed	4	33 540	31 911
Varud	6	321	293
Käibevarad kokku		117 457	102 716
Põhivarad			
Investeeringud sidusettevõtetesse	7	120	119
Finantsinvesteeringud	8	345	2
Nõuded ja ettemaksed	9	1 587	2 004
Kinnisvarainvesteeringud	10	6 366	6 590
Materiaalsed põhivarad	11	230 812	232 939
Immateriaalsed põhivarad	12	7 945	8 103
Põhivarad kokku		247 175	249 757
VARAD KOKKU		364 632	352 473
KOHUSTISED JA NETOVARA			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	13	2 417	3 160
Võlad ja ettemaksed	16	78 771	66 624
Lühiajalised kohustised kokku		81 188	69 784
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	13	10 051	13 828
Pikaajalised kohustised kokku		10 051	13 828
Kohustised kokku		91 239	83 612
Netovara			
Ülikooli kapital		144 182	144 182
Eelmiste perioodide tulem		124 679	124 392
Aruandeaasta tulem		4 532	287
Netovara kokku		273 393	268 861
KOHUSTISED JA NETOVARA KOKKU		364 632	352 473

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Lehekülgedel 62–96 esitatud lisad on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE

	Lisa	2023	2022
Tulud			
Tulud majandustegevusest	18	35 698	32 272
Koolitustegevuse finantseerimine riigieelarvest	19	106 977	89 656
Teadustegevuse finantseerimine riigieelarvest	20	31 628	28 823
Põhivarade sihtfinantseerimine	21	8 348	2 309
Tegevuskulude sihtfinantseerimine	22	94 382	93 654
Muud tulud	23	526	2 609
Tulud kokku		277 559	249 323
Kulud			
Kaubad, materjal ja teenused	24	-29 392	-23 931
Tegevuskulud	25	-58 809	-58 659
Stipendiumid		-12 199	-13 752
Tööjõukulud	26	-153 816	-131 836
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	27	-18 333	-17 331
Olulised käibevara allahindlused		-91	-48
Muud kulud	29	-2 029	-3 571
Kulud kokku		-274 669	-249 128
Tegevustulem		2 890	195
Kasum sidusettevõtetelt	7	1	9
Kasum finantsinvesteeringutelt		0	5
Intressitulud		2 134	151
Intressikulud		-569	-158
Muud finantstulud		76	85
Aruandeaasta tulem		4 532	287

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Lehekülgedel 62–96 esitatud lisad on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

	Lisa	2023	2022
Rahavood majandustegevusest			
Tegevustulem		2 890	195
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	27	18 333	17 331
Lõpetamata ehitistest ja ettemaksetest kuludesse kandmine	11	311	0
Põhivarade etapiviisilisest soetusest kuludesse kandmine	12	29	0
Muud mitterahalised tehingud põhivaradega		-343	0
Kasum/kahjum põhivarade müügist	23	-5	1 299
Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks	21	-39	0
Saadud sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks	21	-8 309	-2 309
Vahendatud sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks		377	54
Nõuete ja ettemaksete muutus		-1 003	2 709
Varude muutus	6	-28	-90
Kohustiste ja ettemaksete muutus		11 005	3 979
Makstud intressid		-566	-153
Rahavood majandustegevusest kokku		22 652	23 015

Lehekülgedel 62–96 esitatud lisad on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

	Lisa	2023	2022
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalsete põhivarade soetamisel		-5 649	-3 928
Laekunud materiaalsete põhivarade müügist		5	941
Tasutud lõpetamata ehitiste eest		-9 085	-9 393
Tasutud ettemaksed materiaalsete põhivarade eest	11	-44	-3
Tasutud immateriaalsete põhivarade soetamisel		-211	-376
Tasutud põhivarade sihtfinantseerimine (partnerid)		-192	-214
Laekunud põhivarade sihtfinantseerimine		7 561	3 028
Laekunud dividendid tehtud finantsinvesteeringult		0	5
Laekunud pikaajaline nõue		5	5
Laekunud intressid		2 562	193
Rahavood investeerimistegevusest kokku		-5 048	-9 742
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenude tagasimaksed	13 ja 15	-4 478	-3 048
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	13 ja 14	-42	-1
Rahavood finantseerimistegevusest kokku		-4 520	-3 049
Rahavood kokku		13 084	10 224
Raha ja rahalähendid perioodi alguses	3	70 512	60 288
Raha ja rahalähendite muutus		13 084	10 224
Raha ja rahalähendid perioodi lõpus	3	83 596	70 512

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

	Ülikooli kapital	Eelmiste perioodide tulem	Aruande- aasta tulem	Kokku
Seisuga 31.12.2021	144 182	115 170	9 222	268 574
Tulemi ülekandmine	0	9 222	-9 222	0
Aruandeaasta tulem	0	0	287	287
Seisuga 31.12.2022	144 182	124 392	287	268 861
Tulemi ülekandmine	0	287	-287	0
Aruandeaasta tulem	0	0	4 532	4 532
Seisuga 31.12.2023	144 182	124 679	4 532	273 393

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Lehekülgedel 62–96 esitatud lisad on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

LISA 1. ARVESTUSPÕHIMÕTTED

1.1. Üldine informatsioon

Tartu Ülikooli 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne (edaspidi: aruanne) on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ning mida täiendab avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend.

Aruande koostamisel on lähtutud Tartu Ülikooli ning tema tütar- ja sidusettevõtete (edaspidi: kontsern) tegevuse jätkuvuse põhimõttest. Majandusaasta algas 1. jaanuaril 2023 ja lõppes 31. detsembril 2023. Aruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Aruandes on järgitud soetusmaksumuse põhimõtet, v.a neil juhtudel, mida on arvestuspõhimõtetes allpool kirjeldatud.

Konsolideeritud tulemiaruanne on koostatud raamatupidamise seaduse lisas 2 esitatud kasumiaruande skeemi 1 põhjal. Kontserni põhitegevuse iseärasuste tõttu on muudetud tulemiaruanandes ja netovaras kajastatud kirjete nimetust ja struktuuri.

Konsolideeritud rahavoogude aruandes on majandustegevuse rahavoogusid kajastatud kaudsel meetodil ning investeerimis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid otsemeetodil.

1.2. Konsolideeritud aruande koostamine

1.2.1. Konsolideerimise põhimõtted

Aruandes on rida-realt konsolideeritud kõigi emaettevõtte valitseva mõju all olevate tütar-ettevõtete finantsnäitajad. Elimineeritud on kontsernisisesed nõuded ja kohustised, kontserni üksuste vahelised tehingud ning nende tulemusena tekkinud realiseerumata kasum ja kahjum. Kui realiseerumata kahjumit ei ole saanud katta, ei ole seda elimineeritud. Tütar-ettevõtete arvestuspõhimõtted on vajaduse korral viidud vastavusse kontserni omadega.

Aruandes on kajastatud Tartu Ülikooli (emaettevõtte), tema tütar-ettevõtete UniTartu Ventures OÜ, Academus Hostel OÜ, MTÜ Tartu Üliõpilasküla, MTÜ Tartu Üliõpilasmaja ja MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi, sidusettevõtete E-Kyla Arendus OÜ ja BioCC OÜ ning tema tütar-ettevõtte NORDWISE BioTech OÜ finantsnäitajad.

1.2.2. Tütar-ettevõtted

Tartu Ülikooli tütar-ettevõtte on ettevõtte, mille üle on Tartu Ülikoolil valitsev mõju. Tütar-ettevõtet loetakse emaettevõtte valitseva mõju all olevaks, kui emaettevõttele kuulub kas otseselt või kaudselt üle 50% tütar-ettevõtte hääleõiguslikest aktsiatest või osadest või kui emaettevõtte saab muul moel kontrollida tütar-ettevõtte tegevus- ja finantspoliitikat.

Tütar-ettevõtte määratlusele vastavad ka sihtasutused ja mitte-tulundusühingud. Selleks et hinnata valitsevat mõju nende üle, arvestatakse, kas nende varad lähevad pärast likvideerimist üle emaettevõttele. Kui emaettevõttel on sihtasutuse või mitte-tulundusühingu üle valitsev mõju (üldjuhul üle 50% hääleõigusest), kajastatakse osalust 100%-na.

Teave tütar-ettevõtete kohta on esitatud lisas 2.

1.2.3. Sidusettevõtted

Tartu Ülikooli sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle on Tartu Ülikoolil või tema tütarettevõttel oluline, aga mitte valitsev mõju. Enamasti eeldatakse olulise mõju olemasolu siis, kui Tartu Ülikoolile või tema tütarettevõttele kuulub sidusettevõttes üle 20% hääleõigusest.

Kui Tartu Ülikoolil või tema tütarettevõttel on sihtasutuse või mittetulundusühingu üle oluline mõju (üldjuhul 20–50% hääleõigusest), ei kajastata seda osalust ega finantsinvesteeringut bilansis. Sissemaksed osaluse objekti sihtkapitali kajastatakse antud toetuste kuluna.

Investeeringud sidusettevõtetesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil, mille alusel võetakse investeering esialgu arvele soetusmaksumuses, mida korrigeeritakse järgmistel perioodidel investori osalusega investeeringuobjekti netovara muutustes (nii muutused sidusettevõtte kasumis/kahjumis kui ka muudes netovara kirjetes) ning investeeringuobjekti varade, kohustuste ja tingimuslike kohustuste ostuanalüüsi põhjal määratud õiglase väärtuse ja bilansilise väärtuse vahe elimineerimise või amortisatsiooniga.

Igal aruandekuupäeval hinnatakse, kas on märke sellest, et investeeringu kaetav väärtus võib olla langenud alla selle bilansilise väärtuse. Kui selliseid märke on, tehakse vara väärtuse test. Investeeringu kaetava väärtuse määramisel lähtutakse punktis 1.11 „Vara väärtuse langus“ kirjeldatud põhimõtetest.

Teave sidusettevõtete kohta on esitatud lisas 7.

1.2.4. Osalus sihtasutustes

Tartu Ülikool on asutajaliige järgmistes sihtasutustes:

- Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum,
- Sihtasutus Teaduskeskus Ahhaa,
- Sihtasutus Tartu Teaduspark,
- Tartu Ülikooli Sihtasutus,
- Sihtasutus Eesti Agrenska Fond,
- Sihtasutus Viljandimaa Loomemajanduskeskus,
- Sihtasutus Iuridicum.

Tartu Ülikooli oluline mõju sihtasutuste üle on kajastatud alljärgnevas tabelis.

	Asu- koha- maa	Netovara		Ülikooli esindatus nõukogu liikmete järgi
		31.12.2023	31.12.2022	
Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum	Eesti	194 993	180 625	3 liiget 8-st
Sihtasutus Teaduskeskus Ahhaa	Eesti	8 879	8 240	2 liiget 6-st
Sihtasutus Tartu Teaduspark	Eesti	4 085	3 999	1 liige 5-st
Tartu Ülikooli Sihtasutus	Eesti	3 530	2 943	2 liiget 8-st
Sihtasutus Eesti Agrenska Fond	Eesti	2 634	2 795	1,5 liiget 6-st
Sihtasutus Viljandimaa Loomemajanduskeskus	Eesti	-128	-121	1 liige 5-st
SA Iuridicum	Eesti	2	9	2 liiget 6-st

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

1.2.5. Finantsinvesteeringud aktsiatesse ja teistesse omakapitaliinstrumentidesse

Lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringud aktsiatesse ja teistesse omakapitaliinstrumentidesse (v.a osalus tütar- ja sidusettevõtetes), mille õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt hinnata, kajastatakse soetusmaksumuses, millest arvatakse vajaduse korral maha väärtuse langusega seotud allahindlus.

Teave finantsinvesteeringute kohta on esitatud lisas 8.

1.2.6. Aruande lisades esitatud emaettevõtte konsolideerimata aruanded

Aruande lisades on avaldatud konsolideeriva üksuse (emaettevõtte) eraldiseisvad konsolideerimata põhjaruanded: bilanss, tulemiaruanne, rahavoogude aruanne ja netovara muutuste aruanne. Konsolideerimata aruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid kui konsolideeritud aruande koostamisel. Emaettevõtte konsolideerimata aruannetes kajastatakse investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse tuletatud soetusmaksumuses, mida korrigeeritakse vajaduse korral allahindlusega. Kui kajastatud osaluse tuletatud soetusmaksumus on suurem kui kontserni osalus tütar- või sidusettevõtte netovaras, mis on vähenenud dividendide väljamaksmise, kahjumi või mõne muu põhjuse tõttu, hinnatakse osaluse tuletatud soetusmaksumus alla kuni osaluse summani tütar- või sidusettevõtte netovaras. Kui osaluse summa tütar- või sidusettevõtte netovaras järgnevatel perioodidel suureneb, taastatakse allahindlus kuni osaluse tuletatud soetusmaksumuseni või osaluse summani tütar- või sidusettevõtte netovaras (olenevalt sellest, kumb neist on väiksem).

1.3. Raha ja rahalähendid

Kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke (v.a arvelduskrediit), lühiajalisi pangadeposiite (kuni kolmekuulise lunastustähtajaga) ja laekumata kaardimakseid käsitatakse raha ja rahalähenditena. Arvelduskrediit kajastatakse konsolideeritud bilansis lühiajaliste laenukohustistena.

1.4. Nõuded ja ettemaksed

Nõuded ostjate vastu, viitlaekumised ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded (sh laenu nõuded ja deposiidid) kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus allahindlused), mistõttu lühiajalised

nõuded kajastatakse konsolideeritud bilansis tõenäoliselt laekuv summas. Pikaajaliste finantsvarade korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse finantsvara algselt arvele saadaoleva tasu õiglasest väärtusest, arvestades järgmistel perioodidel intressitulu sisemise intressimäära meetodil. Pikaajalised nõuded, mis ei teeni intressi, kajastatakse nõude nüüdisväärtuses, kasutades diskontomäära 4% aastas.

Laekumata nõudeid hinnatakse ligikaudse meetodiga, tuginedes varasemate perioodide kogemusele. Ligikaudne hindamine tähendab seda, et nõuded, mille maksetähtaeg on ületatud 90–180 päeva võrra, hinnatakse alla 50%, ja nõuded, mille maksetähtaeg on ületatud rohkem kui 180 päeva võrra, hinnatakse alla 100%. Ebatõenäoliselt laekuvaks tunnistatud nõuded kajastatakse kuni laekumiseni või lootusetuks tunnistamiseni ja konsolideeritud bilansist mahakandmiseni ostjatelt laekumata nõuetele.

Kui selgub, et nõude laekumine on ebareaalne, tunnistatakse nõue lootusetuks ja kantakse konsolideeritud bilansist välja. Nõue loetakse lootusetuks, kui kontsernil puuduvad igasugused võimalused nõude kogumiseks (võlgnik on likvideeritud või pankrotis, pankrotipesas olevatest varadest ei piisa nõude tasumiseks jms) või kui selle tagasinõudmiseks tehtavad kulutused ületavad hinnanguliselt laekumisest saadaolevat tulu.

Kui ebatõenäoliselt laekuvaks arvatud nõue hiljem siiski laekub, kajastatakse see varem kajastatud ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisenä periodil, mil see laekus.

1.5. Finantsvarade väärtuse langus

Igal aruandekuupäeval hinnatakse, kas esineb korrigeeritud soetusmaksumuse või soetusmaksumuse meetodil kajastatud finantsvara või finantsvarade grupi väärtuse languse tunnuseid. Kui neid esineb, hinnatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kajastuvad finantsvarad alla finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdisväärtuseni (diskonteerituna selle finantsvara esmasel kajastamisel fikseeritud

sisemise intressimääraga) ja soetusmaksumuses kajastuvad finantsvarad hinnatakse alla summani, mille võiks põhjendatud hinnangu kohaselt saada selle finantsvara müümisel aruandekuupäeva seisuga. Väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse konsolideeritud tulemiaruanDES kuluna.

1.6. Varud

Varud on varad, mida hoitakse müügiks tavapärase majandustegevuse käigus; varad, mida parajasti toodetakse müügiks tavapärase majandustegevuse käigus, ning materjalid või tarvikud, mida tarbitakse tootmisprotsessis või teenuste osutamisel. Lisaks müügiks ostetud kaupadele, materjalidele ning lõpetamata ja valmistoodangule hõlmavad varud ka edasimüügiks hoitavaid seadmeid ning kinnisvara ja teenuse osutamisega otseselt seotud kapitaliseeritud kulusid, mida ei saa kajastada tulu valmidusastme meetodil.

Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostu-, tootmis- ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse. Varude soetusmaksumusse kapitaliseeritakse soetamisega kaasnev kütuseaktsiis.

Varude soetusmaksumusse ei arvestata laenukasutuse kulusid. Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendis sätestatud erinõude kohaselt kajastatakse varude soetamisel lisandunud mittetagastatavad maksud ja lõivud kuludena.

Kaupade kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud on hinnatud konsolideeritud bilansis kas soetusmaksumuses või netorealiseerimismaksumuses, lähtudes sellest, kumb on väiksem.

1.7. Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuteks loetakse selliseid kinnisvaraobjekte (maad või hoonet või osa hoonest), mida kontsern rendib välja avalikku sektorisse mittekuuluvale üksusele renditulu teenimise eesmärgil või hoiab turuväärtuse kasvu eesmärgil ja mida ükski

avaliku sektori üksus ei kasuta oma põhitegevuses. Hooneid ja ruume, mida kasutab avaliku sektori üksus, kajastatakse kui materiaalsel põhivara.

Kinnisvarainvesteeringud võetakse konsolideeritud bilansis algselt arvele soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid kulutusi (s.o notaritasud, nõustajatele makstud tasud ja muud kulutused, ilma milleta ei oleks ostutehing tõenäoliselt toimunud). Kinnisvarainvesteeringute soetusmaksumusse ei arvestata laenukasutuse kulusid. Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi erinõude kohaselt kajastatakse soetamisel lisandunud mittetagastatavad maksud ja lõivud kuludena. Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi kohaselt kajastatakse kinnisvarainvesteeringud pärast arvele võtmist soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale kinnisvarainvesteeringu objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust elueast. Kui kinnisvarainvesteeringu objektid koosnevad üksteisest eristatavatest ja erineva kasuliku elueaga komponentidest, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning neile määratakse kasuliku eluea järgi ka eraldi amortisatsioonimäärad. 2023. aastal oli kontserni kinnisvarainvesteeringutele rakendatav amortisatsioonimäärade vahemik 3–4%, v.a hoonestamata kinnistud (maa), mida ei amortiseerita.

Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse kinnisvarainvesteeringute soetusmaksumusele, kui on tõenäoline, et kontsern teenib nendelt kulutustelt tulevikus majanduslikku kasu ning kulutuste soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Kinnisvarainvesteeringute muud hilisemad hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse aruandeperioodi kuludena. Kui kinnisvarainvesteeringute objektidel vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objektide soetusmaksumusele,

eeldusel, et see vastab kinnisvarainvesteeringute mõistele ja vara konsolideeritud bilansis kajastamise kriteeriumidele. Asendatava komponendi jääkmaksumus kantakse konsolideeritud bilansist maha.

Kinnisvarainvesteeringute kajastamine konsolideeritud bilansis lõpetatakse objektide võõrandamisel või kasutusest eemaldamisel, kui varadest ei teki eeldatavasti tulevast majanduslikku kasu. Kinnisvarainvesteeringute kajastamise lõpetamisest tekkinud tulem kajastatakse lõpetamise perioodi konsolideeritud tulemiaruanDES real „Muud tulud“ või „Muud kulud“.

Kui kinnisvaraobjektide kasutamise eesmärk muutub, liigitatakse varad konsolideeritud bilansis ümber. Alates muutuse kuupäevast rakendatakse objektide suhtes selle varade rühma arvestus- põhimõtteid, kuhu objektid on üle kantud.

1.8. Materiaalne põhivara

Materiaalne põhivara on vähemalt 10 000 euro (31. detsembrini 2022. aastal 5000 eurot) suuruse soetusmaksumusega materiaalne vara, mida kontsern kasutab põhikirjaliste ülesannete täitmisel, teenuste osutamisel või halduseesmärkidel ja mida ta kavatses kasutada pikema aja jooksul kui üks aasta.

Soetusmaksumusest sõltumata võetakse erandina põhivarana arvele ka maa, raamatukogu kogudesse soetatud teavikud (vt punkt 1.9), muuseumikogudesse kuuluv vara (museaalid) ning kontserni omandis ja kasutuses olevad kultuuriväärtuste riiklikku registrisse kantud varad.

Muuseumikogudesse soetatud vara võetakse põhivarana arvele summaliselt. Arvestust ühikute ja nimetuste kaupa peetakse muuseumide infosüsteemides. Kunstiväärtused, mida ei võeta arvele muuseumikogudesse või kultuurimälestiste riiklikku registrisse kantud varana, võetakse raamatupidamises arvele põhivarana, kui nende soetusmaksumus ületab põhivara kapitaliseerimise piirmäära. Neid amortiseeritakse nende kasuliku eluea jooksul.

Vara, mille kasulik eluiga on üle ühe aasta, aga soetusmaksumus alla 10 000 euro, kantakse kasutuselevõtmise hetkel kuludesse. Väikevara üle, mille soetusmaksumus on 2000–9999,99 eurot (31. detsembrini 2022. aastal 2000–4999,99 eurot), peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja soetamisega otseselt seotud kulutustest, mis on vajalikud varade viimiseks tööseisukorda ja -asukohta. Põhivara soetusmaksumusse ei kapitaliseerita uue ehitise avamise kulutusi, uue toote või teenuse tutvustamise kulutusi (sh reklaamikulud), kulutusi majandustegevuse arendamiseks uues asukohas või kulutusi uuele kliendisegmendile (sh töötajate koolituskulud), haldus- ja muid üldkulusid ega laenukasutuse kulusid. Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi erinõude kohaselt ei kapitaliseerita põhivara soetusmaksumusse tagasisaamisele mittekuuluvaid makse ja lõive. Materiaalne põhivara kajastatakse konsolideeritud bilansis soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kapitalirendile võetud materiaalse põhivara arvestus toimub sarnaselt ostetud põhivaraga.

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud lisatakse soetusmaksumusele ainult siis, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara konsolideeritud bilansis kajastamise kriteeriumidele (sh objekti tõenäoline kasutamine tulevikus majandusliku kasu tekitamiseks) ning kui soetusmaksumus ületab põhivara kapitaliseerimise alampiiri (10 000 eurot). Muud põhivara hoolduse ja remondi kulud kajastatakse kuluna nende tegemise hetkel.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, lähtudes selle kasulikust tööeast. Olulise lõppväärtusega varaobjektide puhul amortiseeritakse kasuliku eluea jooksul ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vaheline amortiseeritav osa. Kui vara lõppväärtus ületab bilansilise jääkmaksumuse, lõpetatakse vara amortiseerimine.

Kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinev kasulik eluiga, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, mille puhul määratakse iga objekti kasuliku eluea alusel eraldi amortisatsioonimäär.

2023. aastal kasutati kontsernis materiaalse põhivara amortisatsiooni arvestamisel järgmisi aastaseid amortisatsioonimäärasid:

- maa 0%,
- ehitised 2–40%,
- masinad ja seadmed 7–50%,
- raamatukogu kogud 0%,
- muu materiaalne põhivara 2–50%.

Piiramata kasutuseaga objekte (maad, kultuurimälestiste riiklikku registrisse kantud vara, muuseumikogudesse kuuluvat vara ja raamatukogu kogude teavikuid) ei amortiseerita. Sisustamiseks ja sisekujunduseks soetatud asju, millel ei ole püsivat väärtust, ning muuseumi abikogusse arvatud asju, mis vahetatakse teatud aja järel välja, amortiseeritakse nende kasuliku eluea jooksul.

Vara hakatakse amortiseerima siis, kui see on kasutusvalmis (st alates hetkest, mil vara on kavandatud seisukorras ja asukohas), ja seda jätkatakse kuni amortiseeritava osa täieliku amortiseerimiseni või vara lõpliku kasutusest eemaldamiseni. Igal aruandekuupäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ja lõppväärtuse põhjendatust.

Kontsern kui avaliku sektori üksus, kes rakendab Eesti finantsaruandluse standardit, ei tee kaetava väärtuse teste ega kajasta vara väärtuse langust kaetava väärtuseni avaliku teenuse osutamiseks vajaliku põhivara korral, kui vara väärtus ei ole langenud selle riknemise või muul põhjusel osaliselt või täielikult kasutusest eemaldamise tõttu. Muudel juhtudel tehakse põhivara kaetava väärtuse test siis, kui on märke või on alust arvata, et vara väärtus võib olla langenud. Kui põhivara

kaetav väärtus (s.o vara netomüügihind või vara kasutusväärtus, olenevalt sellest, kumb on kõrgem) on bilansilisest jääkmaksumusest väiksem, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetava väärtuseni (vt ka punkt 1.11).

Kui on märke sellest, et varaobjektide eluiga või lõppväärtus on oluliselt muutunud, tehakse muudatused vara amortiseerimises edasiulatuvalt.

Materiaalne põhivara eemaldatakse konsolideeritud bilansist müümise hetkel või siis, kui selle edasine kasutamine või müük ei too tõenäoliselt majanduslikku kasu. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest saadav kasum ja kahjum võetakse arvele selle perioodi konsolideeritud tulemiaruanandes, millal kajastamine lõpetati.

1.9. Raamatukogu kogud

Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi § 41 lõike 2 punktis 2 on sätestatud, et olenemata soetusmaksumusest on lubatud erandina võtta põhivarana arvele teavikud nendes avalikes raamatukogudes, kus teavikute hoidmine ja väljalaenutamine avalikkusele on põhitegevus. Lähtudes sellest erisättest, on kontserni bilansis kajastatud teavikud, mis on Tartu Ülikooli raamatukogu kogudesse soetatud alates 2004. aasta jaanuarist. Raamatukogu kogudesse soetatud teavikud võetakse põhivarana arvele summaliselt. Arvestust ühikute ja nimetuste kaupa peetakse raamatukogu infosüsteemis. Konsolideeritud bilansis kajastatakse raamatukogu kogude teavikud soetusmaksumuses. Tartu Ülikooli raamatukogu kogudest kajastuvad konsolideeritud bilansis põhivarana

- teavikud, mille Tartu Ülikool on soetanud alates 2004. aastast,
- teistest raamatukogudest vahetuse teel saadud teavikud (raamatukogu vahetusfondi soetusmaksumuses),
- Tartu Ülikoolile soetatud teavikud, mille eest on maksnud Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortium (kajastatakse tuludes põhivara mitterahalise sihtfinantseerimisena).

Järgmiste raamatukogu kogude teavikute üle, mille soetusmaksumus ei ole teada ja mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, peetakse bilansivälisest arvestust ühikute kaupa:

- teavikud, mis on soetatud enne 2004. aastat,
- annetusena saadud teavikud,
- sundeksemplarid, mida Eesti kirjastused saadavad Tartu Ülikooli raamatukogule säilituseksemplari seaduse alusel.

Konsolideeritud bilansis kajastatud raamatukogu kogude väärtust ei amortiseerita. Teavikud kantakse raamatukogu kogudest kulusse täies mahus siis, kui need eemaldatakse kasutusest või on kaotsi läinud.

1.10. Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara on füüsilise vormita, muust varast eristatav mitterahaline vara, mida kasutatakse pikema ajavahemiku jooksul kui üks aasta ja mille soetusmaksumus ületab põhivarana arvelevõtmise piirmäära. Immateriaalse vara objektid (tarkvara, kasutusõigused ja muu immateriaalne vara) kajastatakse konsolideeritud bilansis siis, kui need on kontserni kontrolli all, kui on tõenäoline, et nende kasutamisest saadakse tulevikus majanduslikku tulu, kui nende soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav ning kui need ei tulene kontserni sees uurimis- ja arendustegevusele tehtud kulutustest. Uurimis- ja arendustegevuse kulutused kajastatakse kuluna nende tekkimisel. Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja soetamisega otseselt seotud kulutustest. Arvelevõtmise järel kajastatakse immateriaalne vara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Tartu Ülikooli genoomika instituudi kogutud bioloogiliste materjalide andmebaasid, tarkvara, õigused ja litsentsid ning muud immateriaalse põhivara objektid kajastatakse kontserni

bilansis immateriaalse põhivarana. Bioloogiliste materjalide andmebaaside analüütilist arvestust peetakse genoomika instituudi infosüsteemis.

Kõikidel immateriaalse vara objektidel eeldatakse olevat piiratud kasulik eluiga. Immateriaalset vara amortiseeritakse lineaarsel meetodil, lähtudes vara eeldatavast kasulikust elueast. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeest. Kui immateriaalse vara kasulikkude eluiga ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, eeldatakse, et kasulik eluiga on kuni kümme aastat. Igal aruandekuupäeval hinnatakse vara amortisatsiooniperioodide ja -meetodi põhjendatust.

2023. aastal kasutati kontsernis immateriaalse põhivara amortisatsiooni arvestamisel järgmisi aastaseid amortisatsioonimäärasid:

- bioloogiliste materjalide andmebaasid ja DNA pank 2–5%,
- tarkvara 20–25%,
- muu immateriaalne põhivara 20%.

Kui on märke sellest, et varaobjektide eluiga või lõppväärtus on oluliselt muutunud, tehakse muudatused vara amortiseerimises edasiulatuvalt (vt ka punkt 1.11).

1.11. Vara väärtuse langus

Kontsern kui avaliku sektori üksus, kes rakendab Eesti finantsaruandluse standardit, ei tee vara väärtuse teste ega kajasta vara väärtuse langust kaetava väärtuseni avaliku teenuse osutamiseks vajaliku põhivara puhul, kui vara väärtus ei ole langenud selle riknemise või muul põhjusel osaliselt või täielikult kasutusest eemaldamise tõttu. Muudel juhtudel hinnatakse igal aruandekuupäeval piiramata kasutusega materiaalsel põhivara (maad, kultuurimälestiste riiklikku registrisse kantud vara, muuseumikogudesse kuuluvat vara ja raamatukogu kogude teavikuid), samas kui amortiseeritava vara puhul hinnatakse, kas

on asjaolusid, mis viitavad vara väärtuse võimalikule langusele. Kui neid on, hinnatakse vara kaetavat väärtust ja võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kulu kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on kas vara kasutusväärtus või õiglase väärtus, millest on lahutatud müügikulutused (olenevalt sellest, kumb on suurem). Selleks et vara väärtuse langust mõõta, hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varagrupi kohta, mille puhul saab rahavooge eristada. Vara allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kui vara on alla hinnatud, hinnatakse igal järgmisel aruandekuupäeval, kas on tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud (v.a firmaväärtus, mille allahindlusi ei tühistata). Kui väärtuse hindamise tulemusena selgub, et varaobjekti või -grupi (raha genereeriva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud siis, kui vahepealsetel aastatel oleks arvestatud normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta konsolideeritud tulemiaruanDES põhivara allahindluse kulude vähendamisena.

1. jaanuaril 2023 jõustus rahandusministri määruse „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend“ uus redaktsioon, mille kohaselt on põhivara arvelevõtmise piirmäär varasema 5000 euro asemel 10 000 eurot (käibemaksuta). Seepärast kanti 2023. aastal alla 10 000 euro suuruse soetusmaksumusega vara põhivara alt väikevara alla. 2023. aastal bilansist eemaldatud põhivara jääkmaksumus kajastati 2023. aasta põhivara amortisatsioonikuluna konsolideeritud tulemiaruanDES real „Põhivarade kulum ja väärtuse langus“.

1.12. Finantskohustised

Finantskohustised (võlad tarnijatele, võetud laenud, viitvõlad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised), v.a negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid, võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis sisaldab kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edaspidi kajastatakse finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses. Tuletisinstrumendid kajastatakse õiglasel väärtusel. Negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid kajastatakse finantskohustisena.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse konsolideeritud bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse need algselt arvele saadud tasu õiglasel väärtusel (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgmistel perioodidel kohustistelt intressikulu sisemise intressimäära meetodil. Finantskohustistega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna konsolideeritud tulemiaruanDES real „Intressikulud“.

Finantskohustised liigitatakse lühiajaliseks, kui nende tasumise tähtaeg on kuni 12 kuud alates aruandekuupäevast või kui kontsernil pole tingimusteta õigust kohustiste tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva või kui laenuandjal oli õigus aruandekuupäeval finantskohustised tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu. Finantskohustiste kajastamine lõpetatakse siis, kui need on tasutud, tühistatud või aegunud.

1.13. Rendarvestus

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seotud riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi järgi loeb kontsern rendi liigitamisel kapitalirendile viitavaks kriteeriumiks ka asjaolu, kui renditavat vara ei saa kergesti asendada teise varaga. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

1.13.1. Kontsern kui rentnik

Kontsern kui rentnik kajastab kapitalirenti oma konsolideeritud bilansis vara ja kohustisena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksede miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on väiksem. Rendimaksed jaotatakse finantskuluks (intressikulud) ja kapitalirendi kohustise jääkväärtuse vähendamiseks. Kapitalirendi intressikulud on perioodikulud ja need on kajastatud konsolideeritud tulemiaruanDES real „Intressikulud“. Kapitalirendi kohustis (ilma finantskuluta) kajastatakse pika- või lühiajalise võlakohustisena.

Kapitalirendi tingimustel renditud vara amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooni-periood on kas vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kestus (olenevalt sellest, kumb ajavahemik on lühem).

Kapitalirendi tingimustel renditud varalt arvestatud kulum kajastatakse konsolideeritud tulemiaruanDES real „Põhivarade kulum ja väärtuse langus“.

Kasutusrendi puhul kajastatakse vara rendimaksed konsolideeritud tulemiaruanDES perioodikuluna tekkepõhiselt rendiperioodi jooksul.

1.13.2. Kontsern kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse konsolideeritud bilansis tavakorras, samamoodi nagu muu kontserni bilansis kajastatav vara. Väljarenditud vara

amortiseeritakse kontsernis sama tüüpi vara korral kasutatavate amortiseerimispõhimõtete järgi. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

1.14. Saadud ettemaksed

Siht- ja kaasfinantseerimiseks saadud ettemaksed, teadus- ja arendustegevuse teenuslepingute ettemaksed ning aruandeaastal laekunud muud tulevaste perioodide ettemakstud tulud, mida pole kajastatud aruandeaasta tuludena, kajastatakse tulevaste perioodide ettemakstud tuludena.

Kui siht- või kaasfinantseeringuna antud toetus on laekunud, kuid selle arvel ei ole veel kulutusi tehtud või põhivara soetatud, kajastatakse saadud vahendid saadud ettemaksetena (vt punkt 1.15).

1.15. Toetused

Saadud vahendid (saadud toetused), mille eest otseselt ei anta vastu kaupu ega teenuseid, ja antud vahendid (antud ja vahendatud toetused), mille eest otseselt ei saada vastu kaupu ega teenuseid, kajastatakse toetustena. Toetuste kajastamisel lähtutakse avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist.

Toetused jagunevad kaheks:

- sihtfinantseerimine – teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud ja antud toetused, mille korral on määratud eesmärk ja mõõdikud eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ning rahaline eelarve ning mille korral nõuab toetuse andja toetuse saajalt üksikasjalikku aruannet raha kasutamise kohta ja raha ülejääk tuleb andjale tagasi maksta;
- tegevustoetused – antud ja saadud toetused, mis põhinevad saaja põhikirjalistel ülesannetel ja arengudokumentides määratud eesmärkidel.

Sihtfinantseerimist on kahte liiki:

- kodumaine sihtfinantseerimine,
- välismaine sihtfinantseerimine.

Sihtfinantseerimist kajastatakse bilansis esmakordselt raha ülekandmisel või laekumisel või sihtfinantseerimisega seotud nõuete, kohustiste, tulude ja kulude arvelevõtmise kuupäeval. Sihtfinantseerimise kajastamisel eristatakse tegevuskulude ja põhivara sihtfinantseerimist. Põhivara sihtfinantseerimise põhitingimus on see, et kontsern peab toetuse saajana ostma, ehitama või muul viisil soetama teatud põhivara. Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivara soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk. Sihtfinantseerimist võib arvestuse lihtsustamise eesmärgil kajastada laekumisel kassapõhiselt tuluna, kui lepingujärgne summa jääb alla põhivara kapitaliseerimise kahekordse alampiiri. Kui sihtfinantseeringu andja või vahendaja on avaliku sektori üksus, kasutatakse poolte nõusoleku korral lihtsustatud põhimõtet.

Tegevustoetus kajastatakse tuluna raha laekumisel.

Kui toetuse andja või vahendaja annab toetust kulude lihtsustatud hüvitamisviiside alusel (standardiseeritud ühikuhinnad, kindlasummalised maksed, ühtse määra alusel hüvitatavad kaudsed kulud) ega nõua nende kohta kuludokumente, kajastatakse sihtfinantseerimise tulu aruandeperioodil.

Sihtfinantseerimise kajastamisel eristatakse konsolideeritud tulemiaruanDES sihtfinantseerimist ja selle vahendamist. Sihtfinantseerimist nimetatakse vahendamiseks, kui toetus on saadud edasifinantseerimiseks, mitte oma tegevuskulude katteks või varade soetamiseks. Vahendamise korral võrdub vahendamiseks saadud toetuste tulu edasiantud toetuste kuluga.

Mitterahalist sihtfinantseerimist kajastatakse saadud kaupade ja teenuste õiglasest väärtuses. Teiselt avaliku sektori üksuselt mitterahalise sihtfinantseerimisena saadud põhivara kajastatakse õiglasest väärtuses või kui see ei ole teada, siis üleandja näidatud jääkväärtuses.

Kui selgub, et kõik toetuse saamise tingimused ei ole täidetud ning kontsern vastutab toetuse vahendajana või saajana toetuse andja ees saaja lepinguliste kohustuste täitmise ja raha sihipärase kasutamise eest, kajastatakse lepingu rikkumise selgumisel tagasinõue toetuse saaja vastu ja/või tagasimaksekohustis toetuse andja ees. Ühtlasi vähendatakse saadud toetuste tulu ja/või antud toetuste kulu.

1.16. Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldis kajastatakse juhul, kui kontsernil lasub enne aruandekuupäeva toimunud kohustava sündmuse tõttu juriidiline või faktiline kohustis, kohustise realiseerumine on tõenäoline ja selle summat saab usaldusväärselt hinnata. Eraldis kajastatakse konsolideeritud bilansis summana, mis on juhtkonna hinnangul aruandekuupäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustise täitmiseks. Kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva, kajastatakse see diskonteeritud väärtuses, v.a juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muud võimalikud või eksisteerivad kohustised, mille realiseerumine ei ole tõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurus ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kajastatakse aruande lisades tingimuslike kohustistena.

1.17. Tulude ja kulude kajastamine (v.a toetuste tulud)

Tulude ja kulude arvestamisel on lähtutud tekkepõhisuse printsiibist.

Tuluna kajastatakse tavapärase majandustegevuse käigus kaupade müügi ja teenuste osutamise eest saadud või

saadaoleva tasu õiglast väärtust, milles võetakse arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi.

Tulu õppeteenustasudelt, mis laekuvad üliõpilastelt, täiendusõppe programmides osalejatelt jt, kajastatakse tuluna koolitusteenuse osutamisest. Tulu kajastatakse sellel perioodil, millal teenus osutati.

Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või kui teenust osutatakse pikema aja jooksul, siis valmidusastme meetodil. Tulu pikema perioodi jooksul osutatavate teenuste müügist kajastatakse lähtuvalt osutatava teenuse valmidusastmest aruandekuupäeval, eeldusel, et teenuse osutamist hõlmava tehingu lõpptulemust (s.o tehinguga seotud tulusid ja kulusid) saab usaldusväärset prognoosida ning et tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline. Kui teenuse osutamist hõlmava tehingu või projekti lõpptulemust ei saa usaldusväärset prognoosida, kuid on tõenäoline, et kontsern suudab katta vähemalt teenusega seotud kulud, kajastatakse tulu ainult tegelike lepingu täitmisega seotud kulude ulatuses.

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud müüjalt üle ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärset määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline.

Intressitulu kajastatakse siis, kui selle laekumine on tõenäoline ja tulu suurust saab usaldusväärset hinnata.

1.18. Ettevõtte tulumaks

Kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ja siirdehinna korrigeerimistelt. Dividendidena jaotatud kasumi puhul on tulumaksumäär 20/80 väljamakstavate dividendide netosummalt. Dividendide väljamaksmisega kaasnev ettevõtte tulumaks kajastatakse kohustisena ja konsolideeritud tulemiaruanDES tulumaksukuluna samal perioodil, kui dividendid

välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu kümnendal päeval.

Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäär 14/86. Soodsamat maksumäärat saab kasutada dividendimakse korral, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni.

1.19. Välisvaluutatehingute kajastamine

Kontserni kuuluvate majandusüksuste arvestusvaluuta on euro. Konsolideeritud aruanded on koostatud eurodes.

Välisvaluutas tehtud tehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustised hinnatakse aruandekuupäeval ümber arvestusvaluutasse aruandekuupäeval kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Ümberhindamise tulemusena tekkinud kursikasum ja -kahjum kajastatakse aruandeperioodi konsolideeritud tulemiaruanDES. Mitterahalised välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustised, mida mõõdetakse õiglases väärtuses, hinnatakse ümber arvestusvaluutasse, võttes aluseks Euroopa Keskpanga valuutakursid, mis kehtivad õiglase väärtuse määramise päeval. Mitterahalisi välisvaluutas fikseeritud varasid ja kohustisi, mida ei kajastata õiglase väärtuse meetodil, aruandekuupäeval ümber ei hinnata, vaid need kajastatakse jätkuvalt tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursi alusel.

1.20. Sündmused pärast aruandekuupäeva

Aruandes on kajastatud kõik pärast aruandekuupäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist toimunud korrigeerivad sündmused. Oluliste mittekorrigeerivate sündmuste mõju avalikustatakse aruande lisades.

LISA 2. KONTSERNI TÜTARETTEVÕTTED

	Asukoha- maa	Osalus protsentides	
		31.12.2023	31.12.2022
UniTartu Ventures OÜ	Eesti	100	100
Academus Hostel OÜ	Eesti	100	100
MTÜ Tartu Üliõpilasküla	Eesti	100	100
MTÜ Tartu Üliõpilasmaja	Eesti	100	100
MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi	Eesti	100	100

Kontsernil on kõigi mittetulundusühingutest tütarettevõtete üle valitsev mõju (üle 50% hääleõigusest) ja seetõttu konsolideerib Tartu Ülikool mittetulundusühinguid 100%.

LISA 3. RAHA JA RAHALÄHENDID

	31.12.2023	31.12.2022
Kassa	25	27
Raha üleöödeposiidis ja arvelduskontodel	24 252	23 065
Lühiajalised tähtajalised pangadeposiidid	59 319	47 420
Kokku	83 596	70 512

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Intressitulu arvelduskontodelt ja lühiajalistelt tähtajalistelt pangadeposiitidelt oli 2023. aastal 2,13 miljonit eurot (2022. aastal 0,15 miljonit eurot). Intressimäärad, mida teeniti deposiitidelt ja arvelduskontodelt, olid aruandeaastal vahemikus 0–5% (2022. aastal 0,01–2,4%).

LISA 4. NÕUDED JA ETTEMAKSED

	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded ostjate vastu	3 455	3 593
Ostjatelt laekumata arved	3 508	3 659
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-53	-66
Saamata sihtfinantseerimine (lisa 5)	11 873	12 811
Muud lühiajalised nõuded	888	431
Tulevaste perioodide ettemakstud kulud	16 464	10 354
Ettemakstud toetused	15 528	9 368
Ettemaksed tarnijatele	906	963
Ettemaksed töötajatele	30	23
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	860	4 722
Kokku	33 540	31 911

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Ettemakstud toetused sisaldavad Tartu Ülikoolile kui toetuse saajale ja juhtpartnerile laekunud ning seejärel projekti-partneritele vahendatud sihtfinantseerimise ettemakseid.

LISA 5. SAAMATA SIHTFINANTSEERIMINE

	31.12.2023	31.12.2022
Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammid „Horisont 2020“ ning „Euroopa horisont“	3 627	1 840
Arst-residentide õppe toetus (Tervisekassa)	2 313	1 831
Välisetoetusprojektid	2 134	1 827
Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamise alameetme projektid (Haridus- ja Teadusministeerium)	1 053	636
Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetused (Sotsiaalministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium, Kliimaministeerium)	809	325
Euroopa territoriaalse koostöö programmi projektid	365	333
SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse rahastatud projektid	349	354
Rakendusuuringu programm (Ettevõtluse ja Innovatsiooni SA)	237	35
Tervisekassa rahastatud projektid	229	112
Projekt „Personaalmehitsiini tippkeskus“ (Haridus- ja Teadusministeerium)	227	0
Mobilitas 3.0 mobiilsustoetused (SA Eesti Teadusagentuur)	135	0
Haridus- ja Noorteameti rahastatud projektid	123	569
Programm „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“ (Haridus- ja Teadusministeerium)	59	341
Tegevuse „Institutsionaalne arendusprogramm teadus- ja arendusasutustele ja kõrgkoolidele“ (ASTRA) toetavad tegevused (Haridus- ja Teadusministeerium)	33	472
Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rahastatud projektid (Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet)	20	543
Õiglase Ülemineku Fondi teadusmeetme projektid (Haridus- ja Noorteamet)	19	0
Tippkeskuste projektid (Haridus- ja Teadusministeerium)	0	1 946
Mobilitas Plussi mobiilsustoetused (SA Eesti Teadusagentuur)	0	563
Programm „Personaalmehitsiini rakendamine Eestis“ (Tervise Arengu Instituut)	0	243
Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatud õppetegevuse meetmete projektid	0	229
Ressursside väärindamise alase teadus- ja arendustegevuse toetamine (ResTA) (SA Eesti Teadusagentuur)	0	181
Tartu Ülikooli Pärnu kolledži arendustegevuse toetus (Pärnu Linnavalitsus)	0	180
Programm Dora Pluss (Haridus- ja Noorteamet)	0	50
Projekt „Eesti teadus- ja õppekirjandus“ (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium)	0	38
Muud	141	163
Kokku	11 873	12 811

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 6. VARUD

	31.12.2023	31.12.2022
Müügiks ostetud kaubad	198	183
Valmistoodang	113	97
Materjal	10	13
Kokku	321	293

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Seoses netorealiseerimisväärtuse langemisega alla soetusmaksumuse ei ole 2023. ja 2022. aastal varusid alla hinnatud ega varude allahindlusi tühistatud. Kasutuskõlbmatuid kaupu ja valmistoodangut on 2023. aastal kuludesse kantud 1448 euro (2022. aastal 1657 euro) väärtuses.

LISA 7. INVESTEERINGUD SIDUSETTEVÕTETESSE

	BioCC OÜ	E-Kyla Arendus OÜ	Kokku
Bilansiline maksumus 31.12.2021	94	16	110
sh soetusmaksumus 31.12.2021	1	15	16
Aruandeaasta kasum (kontserni osa 2022)	9	0	9
Bilansiline maksumus 31.12.2022	103	16	119
sh soetusmaksumus 31.12.2022	1	15	16
Aruandeaasta kasum (kontserni osa 2023)	1	0	1
Bilansiline maksumus 31.12.2023	104	16	120
sh soetusmaksumus 31.12.2023	1	15	16
Kontserni osaluse määr			
Seisuga 31.12.2022	20%	33,33%	
Seisuga 31.12.2023	20%	33,33%	

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Mõlemad sidusettevõtted tegutsevad Eesti Vabariigis. Kummagi sidusettevõtte osad ei ole börsil noteeritud.

BioCC OÜ-le kuulub 100% osalus tütaretevõttes NORDWISE Biotech OÜ. BioCC OÜ 2023. aruandeaasta konsolideeritud majandustegevuse tulem soetusmaksumuse meetodil oli 3011 euro suurune kasum, nii et Tartu Ülikooli investeringu väärtus kasvas 602 euro võrra. E-Kyla Arendus OÜ aruandeaasta majandustegevuse tulem oli 1365 euro suurune kasum, mille tulemusena Tartu Ülikooli investeringu väärtus kasvas 455 euro võrra.

Sidusettevõtete omakapitalis toimunud muudatused on esitatud alljärgnevas tabelis.

	BioCC OÜ	E-Kyla Arendus OÜ	Kokku
Seisuga 31.12.2022			
Osakapital	6	5	11
Ülekurss	0	41	41
Kohustuslik reservkapital	1	0	1
Eelmiste perioodide kasum	465	0	465
Aruandeaasta kasum	45	0	45
Omakapital kokku	517	46	563
Tartu Ülikooli osa	103	16	119
Tartu Ülikooli osaluse määr	20%	33,33%	
Seisuga 31.12.2023			
Osakapital	6	5	11
Ülekurss	0	41	41
Kohustuslik reservkapital	1	0	1
Eelmiste perioodide kasum	510	0	510
Aruandeaasta kasum	3	1	4
Omakapital kokku	520	47	567
Tartu Ülikooli osa	104	16	120
Tartu Ülikooli osaluse määr	20%	33,33%	

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 8. FINANTSINVESTEERINGUD

	Asukoha- maa	Osalus protsentides	
		31.12.2023	31.12.2022
Tervisetehnoloogiate Arenduskeskus AS	Eesti	7,69	7,69
UP Catalyst OÜ	Eesti	1,42	0
OÜ Gearbox Biosciences	Eesti	5,75	0

31. detsembri 2023. aasta seisuga oli kontsernil finantsinvesteeringuid soetusmaksimumuses 344 951 eurot (31. detsembri 2022. aasta seisuga 1981 eurot). 2023. aastal omandas kontsern mitterahalise sissemakse teel intellektuaal-omandit investeerides UniTartu Ventures OÜ kaudu osaluse ettevõtetes UP Catalyst OÜ ja OÜ Gearbox Biosciences. Vt lisa 9.

LISA 9. PIKAAJALISED NÕUDED

	31.12.2023	31.12.2022
Nõue põhivara investeerimisest	1 582	1 809
Pikaajaline laenunõue investeerimistegevusest	0	185
Muud pikaajalised nõuded	5	10
Kokku	1 587	2 004

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Tartu Ülikooli ja MAX IV Laboratory (Lundi Ülikool, Rootsi) vahel 23. septembril 2013 sõlmitud lepingu kohaselt investeeris Tartu Ülikool aastatel 2014–2015 MAX IV labori aparatuuri, Eesti-Soome kiirekanalisse FinEstBeAMS. FinEstBeAMS on MAX IV labori taristu lahutamatu osa. 24. septembril 2021 sõlmisid pooled koostöölepingu nr 8499, mille kohaselt anti aparatuuri omandiõigus üle Lundi Ülikoolile ning Tartu Ülikoolile tagatakse investeeringupõhine juurdepääs MAX IV labori seadmetele kuni 31. detsembrini 2030. Üleantud investeeringu väärtus oli 3,03 miljonit eurot. 31. detsembri 2023. aasta seisuga moodustab Tartu Ülikooli nõude lühiajaline osa 0,3 miljonit eurot (31. detsembri 2022. aasta seisuga 0,3 miljonit eurot) ja pikaajaline osa nüüdisväärtuses 1,58 miljonit eurot (31. detsembri 2022. aasta seisuga 1,81 miljonit eurot) diskontomääraga 4%. Vt lisa 4.

2022. aastal sõlmis UniTartu Ventures OÜ iduettevõttega UP Catalyst OÜ investeerimislepingu, mille kohaselt saab ülikool ettevõttesse intellektuaalomandit investeerides selle osanikuks. UniTartu Ventures OÜ müüs intellektuaalomandi iduettevõttele pikaajalise nõude alusel, mille nüüdisväärtus oli 31. detsembri 2022. aasta seisuga 0,19 miljonit eurot. 2023. aastal omandas UniTartu Ventres OÜ pikaajalise laenu ja kogunenud intresside mitterahalise sissemakse teel UP Catalyst OÜ osaluse, mis on kajastatud bilansis real „Finantsinvesteeringud“. Vt lisa 8.

LISA 10. KINNISVARAINVESTEERINGUD

	Narva mnt 18/20, Tartu linn	Ülikooli 20, Tartu linn	Riia 191, Tartu linn	Teaduspargi 1, Tartu linn	Teaduspargi 3, Tartu linn	Ravila 14d, Tartu linn	Kokku
Soetusmaksumus							
Seisuga 31.12.2021	5 830	1 953	35	6	52	0	7 876
Ümbergrupeerimine materiaalsest põhivarast	0	0	0	0	0	21	21
Üüritulud 2022	492	25	0	0	0	24	541
Halduskulud 2022	94	55	0	0	0	0	149
sh üürnikele edasi antavad halduskulud	92	10	0	0	0	0	102
Seisuga 31.12.2022	5 830	1 953	35	6	52	21	7 897
Üüritulud 2023	549	30	0	0	0	27	606
Halduskulud 2023	86	35	0	0	0	0	121
sh üürnikele edasi antavad halduskulud	78	18	0	0	0	0	96
Seisuga 31.12.2023	5 830	1 953	35	6	52	21	7 897
Kulum							
Seisuga 31.12.2021	350	732	0	0	0	0	1 082
Aruandeaasta kulum (lisa 27)	176	49	0	0	0	0	225
Seisuga 31.12.2022	526	781	0	0	0	0	1 307
Aruandeaasta kulum (lisa 27)	175	49	0	0	0	0	224
Seisuga 31.12.2023	701	830	0	0	0	0	1 531
Jääkmaksumus							
Seisuga 31.12.2021	5 480	1 221	35	6	52	0	6 794
Seisuga 31.12.2022	5 304	1 172	35	6	52	21	6 590
Seisuga 31.12.2023	5 129	1 123	35	6	52	21	6 366

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 11. MATERIAALSED PÕHIVARAD

	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Raamatu- kogu kogud	Muud materiaalsed põhivarad	Lõpetamata ehitised	Ettemaksed materiaalsete põhivarade eest	Kokku
Soetusmaksumus								
Seisuga 31.12.2021	2 486	300 707	99 563	11 246	4 916	1 851	6	420 775
Põhivara soetus	6	33	3 655	286	271	8 836	3	13 090
Põhivara mitterahaline soetus	0	0	68	0	0	0	0	68
Ümbergrupeerimine	0	9 342	321	0	0	-9 663	0	0
Ümbergrupeerimine kinnisvarainvesteeringuks	-21	0	0	0	0	0	0	-21
Müüdüd ja maha kantud põhivara	-19	-8 416	-852	-111	-36	-16	0	-9 450
Seisuga 31.12.2022	2 452	301 666	102 755	11 421	5 151	1 008	9	424 462
Põhivara soetus	0	37	5 110	333	55	10 335	44	15 914
Põhivara mitterahaline soetus	0	0	198	0	0	0	0	198
Ümbergrupeerimine	0	2 808	600	0	10	-3 418	0	0
Kulusse kandmine	0	0	0	0	0	-302	-9	-311
Müüdüd ja maha kantud põhivara	-12	-962	-16 912	-16	-1 349	0	0	-19 251
Seisuga 31.12.2023	2 440	303 549	91 751	11 738	3 867	7 623	44	421 012
Kulum								
Seisuga 31.12.2021	0	100 414	78 454	0	3 025	0	0	181 893
Aruandeaasta kulum (lisa 27)	0	9 226	5 775	0	247	0	0	15 248
Mitterahalise soetusena saadud põhivara kulum		0	68	0	0	0	0	68
Müüdüd ja maha kantud põhivara kulum	0	-4 828	-822	0	-36	0	0	-5 686
Seisuga 31.12.2022	0	104 812	83 475	0	3 236	0	0	191 523
Aruandeaasta kulum (lisa 27)	0	9 478	7 289	0	542	0	0	17 309
Mitterahalise soetusena saadud põhivara kulum	0	0	159	0	0	0	0	159
Müüdüd ja maha kantud põhivara kulum	0	-540	-16 902	0	-1 349	0	0	-18 791
Seisuga 31.12.2023	0	113 750	74 021	0	2 429	0	0	190 200
Jääkmaksumus								
Seisuga 31.12.2021	2 486	200 293	21 109	11 246	1 891	1 851	6	238 882
Seisuga 31.12.2022	2 452	196 854	19 280	11 421	1 915	1 008	9	232 939
Seisuga 31.12.2023	2 440	189 799	17 730	11 738	1 438	7 623	44	230 812

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 12. IMMATERIAALSED PÕHIVARAD

	Bioloogiliste materjalide andmebaasid	Tarkvara	Muud immateriaalsed põhivarad	Etapiviisilised soetused	Kokku
Soetusmaksumus					
Seisuga 31.12.2021	9 981	1 561	183	0	11 725
Põhivara soetus	0	30	0	346	376
Ümbergrupeerimine	332	0	0	-332	0
Maha kantud põhivara	0	-14	0	0	-14
Seisuga 31.12.2022	10 313	1 577	183	14	12 087
Põhivara soetus	0	0	0	211	211
Ümbergrupeerimine	176	20	0	-196	0
Kulusse kandmine	0	0	0	-29	-29
Maha kantud põhivara	0	-323	0	0	-323
Seisuga 31.12.2023	10 489	1 274	183	0	11 946
Kulum					
Seisuga 31.12.2021	2 502	985	177	0	3 664
Aruandeaasta kulum (lisa 27)	173	159	2	0	334
Maha kantud põhivara kulum	0	-14	0	0	-14
Seisuga 31.12.2022	2 675	1 130	179	0	3 984
Aruandeaasta kulum (lisa 27)	181	156	3	0	340
Maha kantud põhivara kulum	0	-323	0	0	-323
Seisuga 31.12.2023	2 856	963	182	0	4 001
Jääkmaksumus					
Seisuga 31.12.2021	7 479	576	6	0	8 061
Seisuga 31.12.2022	7 638	447	4	14	8 103
Seisuga 31.12.2023	7 633	311	1	0	7 945

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 13. LAENUKOHUSTISED

	31.12.2023	31.12.2022
Lühiajalised laenukohustised		
Kapitalirendi kohustised (lisa 14)	17	42
Pikaajaliste laenude tagasimaksed järgmisel perioodil (lisa 15)	2 400	3 118
Kokku	2 417	3 160
Pikaajalised laenukohustised		
Kapitalirendi kohustised (lisa 14)	51	68
Laenud (lisa 15)	10 000	13 760
Kokku	10 051	13 828

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 14. KAPITALI- JA KASUTUSRENT

Kapitalirent – kontsern kui rentnik

	Masinad ja seadmed
Seisuga 31.12.2022	
Soetusmaksumus 31.12.2022	129
Akumuleeritud kulum 31.12.2022	-21
sh kulum 2022	-9
Jääkmaksumus 31.12.2022	108
Tasutud põhimakseid 2022	1
Seisuga 31.12.2023	
Soetusmaksumus 31.12.2023	110
Akumuleeritud kulum 31.12.2023	-28
sh kulum 2023	-22
Jääkmaksumus 31.12.2023	82
Tasutud põhimakseid 2023	42
Tasutud intressimakseid 2023	5
Kapitalirendi kohustised kokku 31.12.2022	110
Kapitalirendi kohustised kokku 31.12.2023	68
Maksetähtajaga kuni 1 aasta	17
Maksetähtajaga 1–5 aastat	51
Intressimäärad	5,5%
Tasumise lõpptähtpäev	2027. aastal
Alusvaluuta	euro

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

2023. aastal tasuti kapitalirendi intressimakseid 5138 eurot (2022. aastal 3 eurot).

31. detsembri 2023. aasta seisuga oli kontsernil kapitalirendina kajastatud MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemilise Spordiklubi jõusaali sisseseade Technogym soetusmaksumusega 109 900 eurot. 2022. aastal lõppes akadeemilise spordiklubi sõiduauto Škoda Superb kapitalirendi leping soetusmaksumusega 18 784 eurot.

Kasutusrent – kontsern kui rendileandja

	Ehitised ja rajatised	
	31.12.2023	31.12.2022
Renditulu aruandeaastal	797	732
Maksetähtajaga kuni 1 aasta	584	586
Maksetähtajaga 1–5 aastat	1 181	1 377
Maksetähtajaga üle 5 aasta	579	600
Rendile antud varade soetusmaksumus	9 660	10 176
Rendile antud varade jääkmaksumus	6 579	7 144

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Kasutusrendi tulude andmed sisaldavad nii kinnisvara- investeringute kui ka materiaalse põhivara renditulu. Selliste põhivara objektide puhul, mida renditakse osaliselt välja kasutusrendi tingimustel, on rendile antud vara soetusmaksumuse ja jääkmaksumuse esitamisel arvestatud väljarenditud pindade proportsiooni.

Tartu Ülikooli ja Sihtasutuse Tehvandi Spordikeskus vahel 22. märtsil 2012 sõlmitud kasutusvalduse seadmise ja asjaõiguslepinguga nr 716 seati Kääriku kinnistule SA Tehvandi Spordikeskuse kasuks 50-aastase tähtajaga kasutusvaldus alates 1. aprillist 2012. Lepingutingimuste järgi oli kasutusvaldus 31. detsembrini 2021 seatud tasuta, alates 1. jaanuarist 2022 on Tartu Ülikoolil õigus nõuda kasutusvalduse tasu.

Kasutusrent – kontsern kui rentnik

	Ehitised ja rajatised	Masinad ja seadmed
Seisuga 31.12.2022		
Tasutud 2022	221	20
Maksetähtajaga kuni 1 aasta	73	23
Maksetähtajaga 1–5 aastat	123	64
Maksetähtajaga üle 5 aasta	3	1
Seisuga 31.12.2023		
Tasutud 2023	239	28
Maksetähtajaga kuni 1 aasta	162	21
Maksetähtajaga 1–5 aastat	342	55

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 15. LAENUD JA TAGATISED

Kontsern kasutab pangalaene pikaajaliste investeringute tegemiseks ning hoonete ehitamiseks ja renoveerimiseks. Tabelites kajastatud laenud on võtnud Tartu Ülikool. Teised kontserni liikmed ei ole laene võtnud.

2023. aastal kontsern uusi laene ei võtnud.

	Saldo 31.12.2023	Tagasimakse tähtaeg			Tagasimakse tähtpäev	Alusvaluuta ja intressimäär ¹
		12 kuud	1–5 aastat	üle 5 aasta		
OP Corporate Bank plc Eesti filiaal (1)	12 400	2 400	10 000	0	20.05.2028	EUR3 ² + 0,52%
Kokku	12 400	2 400	10 000	0		

	Saldo 31.12.2022	Tagasimakse tähtaeg			Tagasimakse tähtpäev	Alusvaluuta ja intressimäär ¹
		12 kuud	1–5 aastat	üle 5 aasta		
OP Corporate Bank plc Eesti filiaal (1)	14 800	2 400	9 600	2 800	20.05.2028	EUR3 ² + 0,52%
OP Corporate Bank plc Eesti filiaal (2)	238	238	0	0	22.05.2024	EUR3 ² + 0,82%
Luminor Bank AS (3)	1 840	480	1 360	0	20.10.2026	EUR3 ² + 0,64%
Kokku	16 878	3 118	10 960	2 800		

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

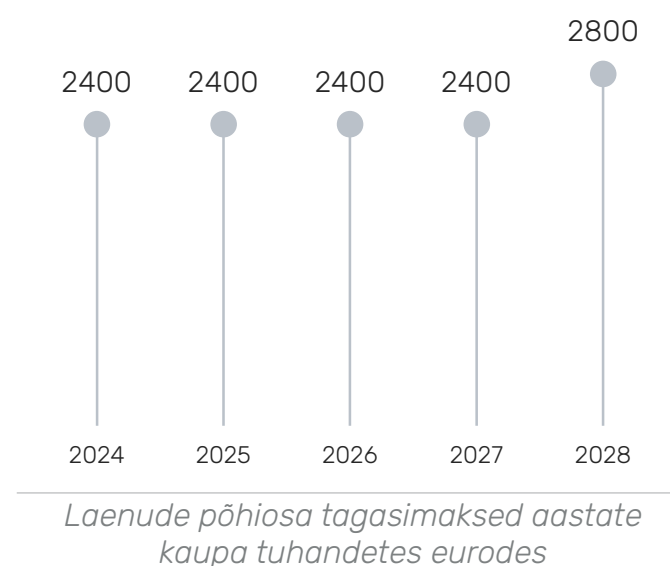
¹ Kõikide kontserni laenulepingute puhul on lepinguline intressimäär võrdne sisemise intressimääraga.

² Euribor[®] ehk Euroopa kommertspankade kolme kuu keskmine rahaturu laenuintress.

Ülikool tagastas 2023. aastal enne tähtaega OP Corporate Bank plc Eesti filiaalilt võetud pikaajalise laenu (2) ja Luminor Bank AS-ilt võetud pikaajalise laenu (3).

OP Corporate Bank plc Eesti filiaalilt võetud laenu (1) tagatiseks on OP Corporate Bank plc Eesti filiaali kasuks seatud hüpoteek kahele kinnistule. Esimesel kinnistul asub hoone aadressiga Raatuse 22, Tartu linn. Hüpoteegi suurus on 4,32 miljonit eurot. Kinnistu bilansiline maksumus oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga 3,46 miljonit eurot (31. detsembri 2022. aasta seisuga 3,61 miljonit eurot). Teisel kinnistul asub hoone aadressiga Lossi 36, Tartu linn. Hüpoteegi suurus on 5,94 miljonit eurot. Kinnistu bilansiline maksumus oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga 4,10 miljonit eurot (31. detsembri 2022. aasta seisuga 4,32 miljonit eurot).

Pangalaenu lepingud sisaldavad muu hulgas teatud tingimusi (ingl loan covenants) suhtarvude kohta, millele Tartu Ülikooli finantsnäitajad peavad vastama. Vastasel korral võib pangal olla õigus laen kohe tagasi nõuda. 31. detsembri 2023. aasta seisuga vastasid ülikooli finantsnäitajad kõikidele laenulepingu tingimustele.

LISA 16. VÕLAD JA ETTEMAKSED

	31.12.2023	31.12.2022
Tagatisraha kohustis	657	603
Võlad tarnijatele	6 405	4 938
Võlad töövõtjatele	5 609	5 087
Maksuvõlad	6 967	6 346
Sotsiaalmaks	3 820	3 390
Üksikisiku tulumaks	2 156	1 893
Käibemaks	511	632
Töötuskindlustusmaks	257	227
Kogumispensionimaks	167	145
Ettevõtte tulumaks	56	59
Muud võlad	1 787	1 247
Sihtfinantseerimise vahendamine	1 709	1 137
Stipendiumid ja riiklikud õppetoetused	50	76
Muud võlad	28	34
Saadud ettemaksed	57 346	48 403
Sihtfinantseerimisena saadud ettemaksed (lisa 17)	56 640	47 769
Õppeteenustasude ettemaksed	636	576
Muud ettemakstud tulud	70	58
Kokku	78 771	66 624

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 17. SIHTFINANTSEERIMISENA SAADUD ETTEMAKSED

	31.12.2023	31.12.2022
Eesti residentidelt saadud ettemaksed	15 964	17 630
SA Eesti Teadusagentuur	9 239	9 813
Haridus- ja Noorteamet	2 794	3 171
Haridus- ja Teadusministeerium	592	1 689
Välisministeerium	376	324
Taavet+Sten Tulevikufond MTÜ	271	74
Tartu Linnavalitsus	254	24
Tervisekassa	251	153
SA Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskus	247	181
Eesti Keele Instituut	228	112
Kliimaministeerium	163	56
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	152	146
SA Postimehe Fond	129	214
Kaitsevägi	111	194
Kultuuriministeerium	109	80
Sotsiaalministeerium	87	386
SA Tartu 2024	74	56
Swedbank AS	39	39
Muud riigisisised toetused	848	918
Mitteresidentidelt saadud ettemaksed	40 676	30 139
Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammide „Horisont 2020“ ja „Euroopa horisont“ ettemakstud tulud	32 395	23 148
Muud välismaised toetused	8 281	6 991
Kokku	56 640	47 769

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 18. TULUD MAJANDUSTEGEVUSEST

	2023	2022
Teadus- ja arendustegevuse lepingute tulud	15 077	14 035
Rendi- ja üüritulud	7 187	6 570
Tulud tasulisest tasemeõppest	6 365	5 847
Tulud täienduskoolitusest	4 296	3 351
Kaupade müük	312	442
Muud teenused	2 461	2 027
Kokku	35 698	32 272

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Tulud majandustegevusest jagunevad geograafiliste piirkondade kaupa järgmiselt:

	2023	2022
Eesti	31 713	29 363
Euroopa Liidu liikmesriigid	3 143	2 106
Muud riigid	842	803
Kokku	35 698	32 272

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 19. KOOLITUSTEGEVUSE FINANTSEERIMINE RIIGIEELARVEST

	2023	2022
Kõrgharidustaseme õppe finantseerimine	79 562	66 732
Arst-residentide õppe finantseerimine	27 328	22 294
Muu riiklik finantseerimine	87	630
Kokku	106 977	89 656

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 20. TEADUSTEGEVUSE FINANTSEERIMINE RIIGIEELARVEST

	2023	2022
Teadusasutuste baasfinantseerimine	23 551	22 741
Nooremteadurite töötasu finantseerimine	6 033	4 059
Raamatukogu teadusinfo hankimise riigieelarveline finantseerimine	936	923
Teaduskollektsioonide toetus	428	428
Ühinenud teadusasutuste tegevustoetus	350	350
Muu teadustegevuse finantseerimine	330	322
Kokku	31 628	28 823

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 21. PÕHIVARADE SIHTFINANTSEERIMINE

	2023	2022
Toetus hoonete energiatõhususe investeringuks (Haridus- ja Teadusministeerium)	5 006	0
Põhivara soetus riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamise alameetme projektides (Haridus- ja Teadusministeerium)	1 676	488
Põhivara soetus Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammide „Horisont 2020“ ja „Euroopa horisont“ projektides	407	624
Põhivara soetus programmi ASTRA õppe- ja teadustöö infrastruktuuri soetamise ja kaasajastamise tegevuse raames (Haridus- ja Teadusministeerium)	235	365
Põhivara soetus projektis „Personaalmehaanika tippkeskus“ (Haridus- ja Teadusministeerium)	227	0
Geenivaramu andmekogu andmete ja koeproovide säilitamine (Sotsiaalministeerium)	211	254
Põhivara soetuse abikõlbmatu käibemaksu hüvitis (Haridus- ja Teadusministeerium)	182	71
Tartu toomkiriku valguslahenduse loomine (Tartu Linnavalitsus)	137	0
Põhivara soetus Euroopa territoriaalse koostöö programmi projektides	47	0
Teadusaparatuuri soetus tippkeskustes (Haridus- ja Teadusministeerium)	12	255
Muu kodumaine varade sihtfinantseerimine	169	182
Muu välismaine varade sihtfinantseerimine	39	70
Kokku	8 348	2 309

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 22. TEGEVUSKULUDE SIHTFINANTSEERIMINE

	2023	2022
Kodumaine tegevuskulude sihtfinantseerimine	52 508	44 663
sealhulgas		
toetused SA Eesti Teadusagentuurilt	38 112	30 973
sealhulgas personaalsed uurimistoetused	33 924	27 555
toetused Haridus- ja Teadusministeeriumilt	4 266	5 055
toetused Sotsiaalministeeriumilt	1 582	1 164
toetused Tervisekassalt	1 282	1 358
toetused Kliimaministeeriumilt	704	201
toetused Haridus- ja Noorteametilt	665	602
toetused Välisministeeriumilt	538	231
toetused Justiitsministeeriumilt	500	498
toetused SA Keskkonnainvesteeringute Keskuselt	293	375
toetused Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt	264	279
Välismaine tegevuskulude sihtfinantseerimine	41 874	48 991
sealhulgas		
toetused Euroopa Liidust ja selle institutsioonidelt	25 168	20 522
vahendatud toetused Haridus- ja Noorteametilt	5 297	5 751
vahendatud toetused Haridus- ja Teadusministeeriumilt	4 131	10 314
vahendatud toetused SA Eesti Teadusagentuurilt	944	3 817
Kokku	94 382	93 654

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Tartu Ülikool on sihtfinantseerimise saaja ja vahendajana 2023. aastal seoses ülikoolile esitatud tagasimaksenõuetega kajastanud tegevuskulude sihtfinantseerimise tulu vähendamist summas 31 937 eurot (2022. aastal 116 158 eurot), mis sisaldub tegevuskulude sihtfinantseerimise tuludes.

LISA 23. MUUD TULUD

	2023	2022
Tulu intellektuaalomandi investeerimisest	150	0
Kindlustushüvitised	94	5
Tulu kasutada antud maalt	90	80
Liikmemaksud	70	65
Annetused era- ja juriidilistelt isikutelt	48	2 272
Kasum põhivara müügist	5	0
Tulu konsortsiumilepingu kasumi osalt	0	139
Muud tulud	69	48
Kokku	526	2 609

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

2023. aastal müüdnud materiaalse põhivara objektide hind oli 5108 eurot (2022. aastal 941 117 eurot).

LISA 24. KAUBAD, MATERJAL JA TEENUSED

	2023	2022
Arst-residentide õppe juhendamistasud	25 911	21 080
Ostetud teenused	3 137	2 515
Ostetud kaubad	197	182
Ostetud materjalid	147	154
Kokku	29 392	23 931

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 25. TEGEVUSKULUD

	2023	2022
Õppe- ja teadustegevuse kulud	12 096	13 748
Sihtfinantseerimise ja toetuste vahendamine partneritele	9 194	6 950
Käibemaksukulu	7 506	7 714
Töölähetuste kulud	4 955	4 072
Kontoritehnika hooldus- ja tarkvarakulud	3 514	3 189
Kommunaal- ja hooldusteenuste kulud (v.a kütte- ja elektrikulud)	3 274	2 846
Elektrikulud	2 740	5 105
Küttekulud	2 000	1 761
Inventari- ja kontorikulud	1 964	2 456
Väikevara ostukulud	1 530	946
Remondikulud	1 231	1 169
Transpordikulud	1 201	1 171
Teadusaparatuuri ja seadmete hooldus- ja tarvikukulud	1 193	1 428
Rendi- ja üürikulud	1 173	1 283
Erialakirjanduse ostukulud	937	720
Reklaamikulud	648	715
Side- ja postikulud	149	128
Muud tegevuskulud	3 504	3 258
Kokku	58 809	58 659

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 26. TÖÖJÕUKULUD

	2023	2022
Töötasud	114 433	98 166
Muud tasud töötajatele	916	765
Tööjõukuludelt arvestatud maksud	38 467	32 905
Kokku	153 816	131 836
Töötajate keskmine arv aastas täistööajale taandatuna	3 537	3 348

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 27. PÕHIVARADE KULUM JA VÄÄRTUSE LANGUS

	2023	2022
Materiaalse põhivara kulum (lisa 11)	17 309	15 248
Kahjum materiaalse põhivara mahakandmisest (lisa 28)	432	1 397
Immateriaalse põhivara kulum (lisa 12)	340	334
Kinnisvarainvesteeringute kulum (lisa 10)	224	225
Raamatukogu kogude mahakandmine (lisa 11)	16	111
Üleantud põhivara (lisa 11)	12	16
Kokku	18 333	17 331

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Et 1. jaanuaril 2023 muutus põhivara arvelevõtmise piirmäär, kanti alla 10 000 euro suuruse soetusmaksumusega vara põhivara alt väikevara alla. Kontsernil oli selliseid varasid kokku soetusmaksumusega 12,97 miljonit eurot, bilansist eemaldamisel oli nende jääkmaksumus 2,53 miljonit eurot. 2023. aastal bilansist eemaldatud põhivara jääkmaksumus on kajastatud 2023. aasta materiaalse põhivara amortisatsioonikuluna. Lisaks eemaldati põhivara piirmäära muutuse tõttu bilansist 0,25 miljoni euro suuruse soetusmaksumusega tarkvara, mille üle ei peeta bilansivälist arvestust. Tarkvara jääkmaksumus 1103 eurot kanti immateriaalse põhivara amortisatsioonikulusse.

LISA 28. KAHJUM MATERIAALSETE PÕHIVARADE MAHAKANDMISEST

	2023	Mahakandmise põhjus
Ehitised ja rajatised	422	
Ülikooli 18, Tartu linn	290	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Lossi 25, Tartu linn	65	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Näituse 2, Tartu linn	57	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Rajatis – Rõhu, Tartumaa	4	hävinud vara mahakandmine
Vana-Sauga 28, Pärnu linn	3	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Lai 38, Tartu linn	2	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Hoone – Praaga küla, Tartumaa	1	tulekahjus hävinud vara mahakandmine
Masinad ja seadmed	10	
Masinad ja seadmed	10	kasutuskõlbatute masinate ja seadmete mahakandmine
Kokku	432	

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

	2022	Mahakandmise põhjus
Ehitised ja rajatised	1 383	
Struve 1, Tartu linn	381	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Lossi 3, Tartu linn	312	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Ülikooli 18, Tartu linn	245	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Lossi 25, Tartu linn	179	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Näituse 20, Tartu linn	102	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Näituse 2, Tartu linn	81	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Ravila 19, Tartu linn	37	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Turu 7, Viljandi linn	21	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Jakobsoni 14, Viljandi linn	14	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Posti 1, Viljandi linn	10	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Lai 38, Tartu linn	1	renoveerimisel asendatud komponentide mahakandmine
Masinad ja seadmed	14	
Masinad ja seadmed	14	kasutuskõlbatute masinate ja seadmete mahakandmine
Kokku	1 397	

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 29. MUUD KULUD

	2023	2022
Vastuvõtukulud	1 224	1 291
Liikmemaksud	524	698
Autasud ja kingitused	225	223
Kahjum põhivara müügist	0	1 299
Muud kulud	56	60
Kokku	2 029	3 571

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

LISA 30. TEHINGUD SEOTUD OSAPPOOLTEGA

Aruandes käsitletakse seotud osapooltena

- kontserni sidusettevõtteid,
- mittetulundusühinguid, mis ei kuulu kontserni, kuid mille üle kontsernil on oluline mõju,
- sihtasutusi, mille üks asutajatest on kontsern,
- Tartu Ülikooli tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmeid (nõukogu liikmed, rektor, prorektorid, dekaanid ja vastutusala juhid) ning nende valitseva või olulise mõju all olevaid sihtasutusi, mittetulundus- ja äriühinguid,
- Tartu Ülikooli tütarettevõtete juhtkonna liikmeid (nõukogu ja juhatuse liikmed) ning nende valitseva või olulise mõju all olevaid sihtasutusi, mittetulundus- ja äriühinguid,
- Tartu Ülikooli tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete ja tütarettevõtete juhtkonna liikmete pereliikmeid, kelleks loetakse abikaasa, elukaaslane ja laps, ning nende valitseva või olulise mõju all olevaid sihtasutusi, mittetulundus- ja äriühinguid.

Aruandes on avalikustatud kõik seotud osapooltega tehtud tehingud.

Mitteturutingimustel, õigusaktidele või aruandekohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele mittevastavaid tehinguid 2023. aastal ei olnud. Nõuetes seotud osapooltele ei tehtud 2023. ega ka 2022. aastal allahindlusi.

	Müük või muu tulu		Ost	
	2023	2022	2023	2022
Teenused	501	512	11 323	9 401
Sidusettevõtted	9	14	5	4
Avalik-õiguslikud juriidilised isikud	11	12	0	0
Mittetulundusühingud	25	30	120	94
Sihtasutused	453	390	11 071	9 247
Äriühingud	1	62	127	56
Füüsilised isikud	2	4	0	0
Kaubad	1	0	9	11
Sidusettevõtted	1	0	0	0
Sihtasutused	0	0	3	10
Äriühingud	0	0	5	1
Füüsilised isikud	0	0	1	0
Muu tulu	90	81	0	0
Sihtasutused	90	80	0	0
Füüsilised isikud	0	1	0	0
Kokku	592	593	11 332	9 412

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Teenuste ja kaupade müük seotud osapooltele on kajastatud konsolideeritud tulemiaruanDES real „Tulud majandustegevusest“ ja muu tulu real „Muud tulud“. Ostud seotud osapooltelt on kajastatud tulemiaruanDE ridadel „Kaubad, materjal ja teenused“ ning „Tegevuskulud“.

	Nõuded		Kohustised	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Sidusettevõtted	0	6	0	0
Avalik-õiguslikud juriidilised isikud	0	7	0	0
Mittetulundusühingud	0	13	1	1
Sihtasutused	28	53	1 117	805
Äriühingud	0	1	0	0
Kokku	28	80	1 118	806

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Nõuded seotud osapoolte vastu on kajastatud konsolideeritud bilansis real „Nõuded ja ettemaksed“. Kohustised seotud osapoolte ees on kajastatud konsolideeritud bilansis real „Võlad ja ettemaksed“.

	Sihtfinantseerimise tulu tegevuskuludeks	
	2023	2022
Mittetulundusühingud	18	12
Sihtasutused	47	103
Äriühingud	67	0
Kokku	132	115

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Sihtfinantseerimise tulu seotud osapooltelt on kajastatud konsolideeritud tulemiaruanandes real „Tegevuskulude sihtfinantseerimine“.

	Sihtfinantseerimise nõuded		Sihtfinantseerimise kohustised		Saadud sihtfinantseerimise ettemaksed	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Sihtasutused	0	0	23	18	39	50
Äriühingud	9	0	0	0	0	0
Kokku	9	0	23	18	39	50

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Sihtfinantseerimise nõuded seotud osapooltele on kajastatud konsolideeritud bilansis real „Nõuded ja ettemaksed“, kohustised ja saadud ettemaksed real „Võlad ja ettemaksed“.

Tartu Ülikooli tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmetele ning tütarettevõtete juhtkonna liikmetele arvestatud tasud kontsernis jagunevad järgmiselt:

	2023	2022
Tartu Ülikool	1 044	886
MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi	138	137
MTÜ Tartu Üliõpilasküla	51	48
MTÜ Tartu Üliõpilasmaja	34	32
OÜ UniTartu Ventures	23	58
Kokku	1 290	1 161

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Tartu Ülikooli tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmetele lahkumishüvitiste maksmise kohustust ei ole. Tütarettevõtete juhtkonna liikmetele makstakse lepingu lõpetamisel hüvitist nende lepingutes ettenähtud tingimuste kohaselt. Potentsiaalne tegev- ja kõrgema juhtkonna lahkumishüvitiste summa oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga 73 418 eurot (31. detsembri 2022. aasta seisuga 82 790 eurot).

LISA 31. TINGIMUSLIKUD VARAD JA KOHUSTISED

31.1. Võimalikud maksurevisjonist tulenevad kohustised

Maksuhalduril on õigus kontrollida kontserni maksuarvestust viie aasta jooksul pärast maksudeklaratsiooni esitamise tähtaega. Vigade tuvastamisel võib maksuhaldur määrata täiendava maksusumma, intressid ja trahvi. Kontserni juhtkonna hinnangul ei ole asjaolusid, mille tõttu võiks maksuhaldur määrata kontsernile olulise täiendava maksusumma.

31.2. Hüpoteegid

Swedbank AS-i kasuks on seatud kaks hüpoteeiki kinnistutele Vanemuise 46 ja Pepleri 14, Tartu linn. Vanemuise 46 hüpoteeegi suurus on 1,60 miljonit eurot, millele võivad lisanduda kõrvalnõuded 0,16 miljonit eurot. Pepleri 14 hüpoteeegi suurus on 0,32 miljonit eurot, millele võivad lisanduda kõrvalnõuded 0,03 miljonit eurot.

AS-i SEB Pank kasuks on seatud kaks hüpoteeiki. Kinnistule Nooruse 1, Tartu linn, on seatud hüpoteeik 4,79 miljonit eurot. Kinnistule, millel asuvad kolm hoonet aadressidega Ülikooli 16, Jakobi 2 ja Lossi 3, Tartu linn, on seatud hüpoteeik 4,79 miljonit eurot,

millele võivad lisanduda kõrvalnõuded 0,48 miljonit eurot.

2023. aasta lõpus ei ole Tartu Ülikoolil ühtegi kehtivat lepingut, mida seatud hüpoteegid peavad tagama.

31.3. Muud tingimuslikud kohustised

Tartu Ülikooli ja SA Tehvandi Spordikeskuse vahel 22. märtsil 2012 sõlmitud kasutusvalduse seadmise ja asjaõiguslepinguga nr 716 seati Kääriku kinnistule Tehvandi Spordikeskuse kasuks 50-aastase tähtajaga kasutusvaldus alates 1. aprillist 2012. Lepingu järgi hüvitab ülikool Tehvandi Spordikeskusele kasutusvalduse lõppemisel kõik ülikooliga kirjalikult kooskõlastatud investeeringud, rakendades lepingujärgseid ja kooskõlastatud amortisatsioonimäärasid. Ülikool ei pea kasutusvalduse lõppemisel kasutusvaldajale hüvitama kooskõlastamata investeeringuid ega kulutusi, mida on rahastatud tööke- või muudest fondidest tagastamatu toetusena. Ülikool on kooskõlastanud Tehvandi Spordikeskusega 15,82 miljoni euro eest investeeringuid, mille ülikool hüvitab pärast kasutusvalduse lepingu lõppu, rakendades investeeringute kooskõlastamisel määratud amortisatsioonimäärasid alates investeeringu kasutuselevõtu kuust. 31. detsembri 2023. aasta seisuga oli tingimusliku hüvitatava summa jääkväärtus 13,66 miljonit eurot (31. detsembri 2022. aasta seisuga 14,19 miljonit eurot), selle hüvitamise kohustus on ebatõenäoline. 2023. aastal lõpetati Tehvandi Spordikeskuses investeeringute VIII etapi tööd ja need kooskõlastati 7. märtsil 2024. VIII etapi investeeringute kooskõlastatud soetusmaksumus on 3,03 miljonit eurot ja jääkväärtus 31. detsembri 2023. aasta seisuga 2,88 miljonit eurot.

LISA 32. BILANSIVÄLISED VARAD

2023. aastal peeti bilansivälisest arvestust varade kohta, mille soetusmaksumus oli 2000–9999,99 eurot. Selliste varade kogumaht soetusmaksumuses oli aruandekuupäeva seisuga 24,85 miljonit eurot (31. detsembri 2022. aasta seisuga 11,47 miljonit eurot).

Ülikooli raamatukogu raamatute üle peetakse üksikasjalikku arvestust raamatukogu infosüsteemis ESTER. Raamatukogu kogude hinnanguline koguväärtus oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga 60,36 miljonit eurot (31. detsembri 2022. aasta seisuga 55,75 miljonit eurot), millest kajastus bilansis 11,74 miljonit eurot (31. detsembri 2022. aasta seisuga 11,42 miljonit eurot). Vt lisa 11.

Tartu Ülikooli botaanikaaija kollektsiooni kuulub 14 399 taksonit (liiki ja sorti) puid, põõsaid ja taimi (31. detsembri 2022. aasta seisuga 13 891 taksonit).

Muuseumikogude säilikutega üle peetakse analüütilist arvestust muuseumides. Alates 2011. aastast kajastatakse muuseumikogudesse arvele võetud varasid bilansis summaliselt. Aruandekuupäeva seisuga oli muuseumikogude summaline väärtus bilansis 0,16 miljonit eurot (31. detsembri 2022. aasta seisuga 0,16 miljonit eurot). Kokku oli aruandekuupäeva seisuga muuseumikogudes 1 546 346 säilitusühikut (31. detsembri 2022. aasta seisuga 1 516 043), millest oli ajaloomuuseumis 191 707 säilitusühikut (31. detsembri 2022. aasta seisuga 184 053), kunstimuuseumis 34 342 säilitusühikut (31. detsembri 2022. aasta seisuga 34 307), loodusmuuseumis 1 320 244 säilitusühikut (31. detsembri 2022. aasta seisuga 1 297 630), raamatukogus 30 säilitusühikut (31. detsembri 2022. aasta seisuga 30) ja meditsiiniteaduste valdkonnas 23 säilitusühikut (31. detsembri 2022. aasta seisuga 23).

LISA 33. KRIISIDEST TINGITUD MÕJU TEGEVUSELE

2022. aastal alanud Venemaa täiemahuline sõda Ukraina vastu mõjutab pikas plaanis nii tütarettevõtete kui ka ülikooli enda tulemusi. Sõjast tingitud piirangud tekitavad häireid ettevõtluses ja majandustegevuses. Kõige tugevamalt on sõja mõju avaldunud kiires inflatsioon, millega on kaasnenud kiire palgatõus. Nii toimus kontserni tulude 11,3% kasvuga kõrvuti tööjõukulude 16,8% kasv.

Sõja mõjul vähenes välisüliõpilaste huvi Eestisse õppima tulla, kuid 2024. aastal kasvas nende sisseastumisavalduste arv juba ligi 10%, mis viitab sellele, et võib-olla on madalseis ületatud. Samas jätkuvad Venemaa ja Valgevene kodanikele kehtestatud õppimis- ja töötamispiirangud. Ülikool on alates sõja puhkemisest abistanud oma Ukraina kodanikest töötajaid ja üliõpilasi.

2020. aastal alguse saanud koroonapandeemia mõjust on üldine majanduskeskkond suuremas osas taastunud. Küll on aga alles jäänud pandeemiast tingitud töö- ja õppimisharjumused, st soov teha kaugtööd ja kasutada hübriidõppevorme. Taastumist aeglustasid pandeemia ajal tehtud majandamisotsused, mille suunda ei olnud võimalik kiiresti muuta, näiteks töökohtade arvu taastamine. Ülikooli majandusnäitajaid mõjutas pandeemia lõpp mõningate õpi- ja töörandekulude kiire kasvuga, mis jätkus ka 2023. aastal, näiteks lähetuskulud kasvasid 21,5%.

Ülikooli koostööpartnerite maksekäitumises raskusi ei täheldatud ja võlgade taseme hüppelist tõusu ei olnud. Ülikooli tütarettevõtete tulud kasvasid.

Kriisidest tingitud mõju loetakse kontserni jaoks siiski mitte-korrigeerivateks sündmusteks ning kvantitatiivset hinnangut kriisi võimaliku mõju kohta ülikooli 2023. majandusaasta ja ka järgmiste perioodide finantsnäitajatele anda ei ole võimalik, ent esialgu hindab ülikooli juhtkond seda ka 2024. aastal tagasihoidlikuks.

LISA 34. SÜNDMUSED PÄRAST ARUANDEKUUPÄEVA

Ülikooli kulusid mõjutab 2024. aastal rakendunud käibemaksumäära tõus 22%-le. Kuna ülikool kasutab otse- ja proportsionaalse käibemaksuarvestuse segameetodit (2023. aastal proportsiooniga 8%), kasvab käibemaksukulu ligi 1 miljon eurot.

2024. aasta alguses asutas UniTartu Ventures OÜ 100% osalusega (osakapitali sissemaksega 100 000 eurot) uue osaühingu Estonian Multiomics Company, mille põhitegevusala on biopanga loomine ning selle baasil teadusmahukate toodete ja teenuste väljaarendamine. Ettevõtte eesmärk on kasutada Eesti digitervishoiu eeliseid ja kogemusi, et luua uus rahvusvaheline tervishoiuinnovatsiooni keskus.

Lisaks soetas UniTartu Ventures OÜ 2024. aasta kevadel mitterahalise sissemakse teel, intellektuaalomandit investeerides, finantsinvesteeringu osaühingus Vectiopep (soetusmaksumusega 120 068 eurot).

LISA 35. EMAETTEVÕTTE TARTU ÜLIKOOI FINANTSARUANDED

Tartu Ülikooli bilanss

	31.12.2023	31.12.2022
VARAD		
Käibevarad		
Raha ja rahalähendid	80 727	68 285
Nõuded ja ettemaksed	33 348	31 807
Varud	282	252
Käibevarad kokku	114 357	100 344
Põhivarad		
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse	781	531
Finantsinvesteeringud	2	2
Nõuded ja ettemaksed	1 587	1 819
Kinnisvarainvesteeringud	6 366	6 590
Materiaalsed põhivarad	230 229	232 304
Immateriaalsed põhivarad	7 945	8 103
Põhivarad kokku	246 910	249 349
VARAD KOKKU	361 267	349 693
KOHUSTISED JA NETOVARA		
Kohustised		
Lühiajalised kohustised		
Laenukohustised	2 400	3 118
Võlad ja ettemaksed	77 582	65 399
Lühiajalised kohustised kokku	79 982	68 517
Pikaajalised kohustised		
Laenukohustised	10 000	13 760
Pikaajalised kohustised kokku	10 000	13 760
Kohustised kokku	89 982	82 277
Netovara		
Ülikooli kapital	144 182	144 182
Eelmiste perioodide tulem	123 234	122 809
Aruandeaasta tulem	3 869	425
Netovara kokku	271 285	267 416
KOHUSTISED JA NETOVARA KOKKU	361 267	349 693

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Tartu Ülikooli tulemiaruanne

	2023	2022
Tulud		
Tulud majandustegevusest	30 142	27 932
Koolitustegevuse finantseerimine riigieelarvest	106 977	89 656
Teadustegevuse finantseerimine riigieelarvest	31 628	28 823
Põhivarade sihtfinantseerimine	8 348	2 309
Tegevuskulude sihtfinantseerimine	93 367	92 822
Muud tulud	441	2 688
Tulud kokku	270 903	244 230
Kulud		
Kaubad, materjal ja teenused	-26 806	-21 912
Tegevuskulud	-57 089	-57 076
Stipendiumid	-11 874	-13 455
Tööjõukulud	-150 900	-129 156
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-18 183	-17 240
Olulised käibevara allahindlused	-89	-43
Muud kulud	-3 702	-4 998
Kulud kokku	-268 643	-243 880
Tegevustulem	2 260	350
Kasum finantsinvesteeringutelt	0	5
Intressitulud	2 097	143
Intressikulud	-564	-158
Muud finantstulud	76	85
Aruandeaasta tulem	3 869	425

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Tartu Ülikooli rahavoogude aruanne

	2023	2022
Rahavood majandustegevusest		
Tegevustulem	2 260	350
Korrigeerimised		
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	18 183	17 240
Lõpetamata ehitistest ja ettemaksetest kuludesse kandmine	311	0
Põhivarade etapiviisilisest soetusest kuludesse kandmine	29	0
Kasum/kahjum põhivarade müügist	-5	1 299
Tütarettevõtte omakapitali mitterahaline suurendamine	-150	-180
Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks	-39	0
Saadud sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks	-8 309	-2 309
Vahendatud sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks	377	54
Nõuete ja ettemaksete muutus	-1 098	2 971
Varude muutus	-30	-80
Kohustiste ja ettemaksete muutus	11 042	3 788
Makstud intressid	-561	-153
Rahavood majandustegevusest kokku	22 010	22 980

	2023	2022
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud materiaalsete põhivarade soetamisel	-5 552	-3 893
Laekunud materiaalsete põhivarade müügist	5	941
Tasutud lõpetamata ehitiste eest	-9 085	-9 393
Tasutud ettemaksed materiaalsete põhivarade eest	-44	-3
Tasutud immateriaalsete põhivarade soetamisel	-211	-376
Tasutud põhivarade sihtfinantseerimine (partnerid)	-192	-214
Laekunud põhivarade sihtfinantseerimine	7 561	3 028
Tasutud tütarettevõtte reservkapitali moodustamiseks	-100	-200
Laekunud dividendid tehtud finantsinvesteeringult	0	5
Laekunud pikaajaline nõue	5	5
Laekunud intressid	2 523	184
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-5 090	-9 916
Rahavood finantseerimistegevusest		
Saadud laenude tagasimaksed	-4 478	-3 048
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	-4 478	-3 048
Rahavood kokku	12 442	10 016
Raha ja rahalähendid perioodi alguses	68 285	58 269
Raha ja rahalähendite muutus	12 442	10 016
Raha ja rahalähendid perioodi lõpus	80 727	68 285

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Tartu Ülikooli netovara muutuste aruanne

	Ülikooli kapital	Eelmiste perioodide tulem	Aruandeaasta tulem	Kokku
Seisuga 31.12.2021	144 182	113 698	9 111	266 991
Tulemi ülekandmine	0	9 111	-9 111	0
Aruandeaasta tulem	0	0	425	425
Seisuga 31.12.2022	144 182	122 809	425	267 416
Tulemi ülekandmine	0	425	-425	0
Aruandeaasta tulem	0	0	3 869	3 869
Seisuga 31.12.2023	144 182	123 234	3 869	271 285

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

Tartu Ülikooli korrigeeritud konsolideerimata netovara

	31.12.2023	31.12.2022
Tartu Ülikooli konsolideerimata netovara	271 285	267 416
Tütar- ja sidusettevõtete osaluse bilansiline väärtus	-781	-531
Tütar- ja sidusettevõtete väärtus arvestatuna kapitali-osaluse meetodil	2 889	1 976
Kokku	273 393	268 861

Tabelis on summad tuhandetes eurodes.

KPMG Baltics OÜ
Narva mnt 5
Tallinn 10117
Estonia

Telephone +372 6 268 700
Fax +372 6 268 777
Internet www.kpmg.ee

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Tartu Ülikooli nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Tartu Ülikooli ja tema tütarettevõtjate (kontsern) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud bilanssi seisuga 31. detsember 2023, konsolideeritud tulemiaruanne, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muud selgitavat informatsiooni.

Meie arvates kajastab lehekülgedel 57 kuni 96 esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt kontserni konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme kontsernist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon sisaldab tegevusaruannet, kuid ei sisalda konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei esita selle kohta mitte mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meil kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seejuures, kas see lahkneb oluliselt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või teadmistest, mille auditi käigus omandasime, või kas see näib olevat muul viisil oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme oma töö alusel järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, siis oleme kohustatud sellest asjaolust teavitama. Meil ei ole sellega seoses millestki teavitada.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga, ja sellise sisekontrolli eest, mida juhtkond peab vajalikuks, et oleks võimalik koostada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama, kas kontsern suudab oma tegevust jätkata, esitama infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta, kui see on asjakohane, ja kasutama arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatses kontserni likvideerida või selle tegevuse lõpetada või kui tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad kontserni finantsaruandlusprotsessi järelevalve eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta ja anda välja vandeaudiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise esinemisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) teostatud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Rahvusvaheliste auditeerimise standardite (Eesti) kohase auditi käigus kasutame kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi vältel. Lisaks:

- teeme kindlaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid ja hindame neid, kavandame riskidele vastavad auditiprotseduurid ja teostame neid ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusel. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteamastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, informatsiooni tahtlikku esitamata jätmist või vääresitust või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi jaoks asjakohasest sisekontrollist, et kavandada antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust kontserni sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna raamatupidamishinnangute ja nende kohta avalikustatud informatsiooni põhjendatust;

- teeme järelduse selle kohta, kas arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi kasutamine juhtkonna poolt on asjakohane ja kas hangitud auditi tõendusmaterjali põhjal esineb sündmustest või tingimustest tulenevat olulist ebakindlust, mis võib tekitada märkimisväärset kahtlust kontserni jätkuva tegutsemise suhtes. Kui järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, siis oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud informatsioonile või kui avalikustatud informatsioon on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad kuni vandeaudiitori aruande kuupäevani hangitud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad põhjustada seda, et kontsern ei jätkka oma tegevust;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglasel viisil.
- hangime kontserni majandusüksuste või äritegevuse finantsinformatsiooni kohta piisavalt asjakohast tõendusmaterjali, et avaldada arvamust kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Vastutame kontserni auditi juhtimise, järelvalve ja teostamise eest. Oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Vahetame informatsiooni nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, muuhulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute, kaasa arvatud auditi käigus tuvastatud märkimisväärsete sisekontrolli puuduste kohta.

/allkirjastatud digitaalselt/

Andris Jegers

Vandeaudiitori number 171

/allkirjastatud digitaalselt/

Siim Külasepp

Vandeaudiitori number 698

KPMG Baltics OÜ

Auditoorettevõtja tegevusloa number 17

Narva mnt 5, 10117 Tallinn

8. mai 2024

ALLKIRJAD 2023. MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Tartu Ülikooli 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest.

Tartu Ülikooli juhtkond on koostanud tegevusaruande ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande. Aruande juurde kuulub sõltumatu vandeaudiitori aruanne. Tartu Ülikooli rektor on majandusaasta aruande läbi vaadanud ja ülikooli nõukogule esitamiseks heaks kiitnud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Toomas Asser
rektor, professor

(allkirjastatud digitaalselt)

Kalle Hein
finantsjuht

(allkirjastatud digitaalselt)

Signe Võsoberg-Pastik
pearaamatupidaja

TEGEVUSARUANNE

Toimetajad Kristi Kerge, Martin Meitern, Katrin Pajuste-Kuul, Mari-Liis Pintson, Taivo Raud, Helina Riisalu, Mari-Liis Štrik-Ott, Saima Tiirmaa-Oras

Tegevusaruannet aitasid koostada Maret Ahonen, Krista Aru, Jaanika Haljasmäe, Kalle Hein, Ingrid Jaggo, Tuuli Kaldma, Gea Kammer, Kaja Karo, Ülle Kesli, Karoliina Kruusmaa, Urmas Kõljalg, Imre Lall, Kalmer Lauk, Kristina Lillemets, Anneli Lorenz, Roberta Lupp, Kristel Lään-Saarik, Kadri-Ann Mägi, Reet Mägi, Kstina Noormets, Karin Org, Lehti Pilt, Kärt Puura, Mariann Raisma, Lauri Randveer, Mervi Raudsaar, Tiia Ristolainen, Kersti Roosimäe, Siret Rutiku, Katrin Tamm, Dorel Tamm-Klaos, Monika Tasa, Piret Tatunts, Ülle Tensing, Annika Tina, Ana Valdmann, Aune Valk, Raivo Valk, Ene Voolaid, Signe Vösoberg-Pastik ja paljud teised

Fotode autorid Olga Einasto, Hope Goode, Jelizaveta Gross, Hannah Kaarma, Reti Kokk (Eesti Teaduste Akadeemia), Karoli Luige, Uku Peterson, Olari Pilnik, Priit Purge, Erki Pärnaku (Õhtuleht), Reio Rada, Mirjam Savioja, Solaride, Andres Tennus, Sandra Urvak

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Toimetajad Kaie Aia, Kalle Hein, Kristina Kurakina, Kadi Külm, Signe Vösoberg-Pastik

Keeletoimetaja Külli Pärtel
Kujundaja Helina Riisalu

Esikaane fotod:

- Rahvusülikooli 104. aastapäeva aktusel anti Rahvusmõtte auhind lavastaja [Merle Karusoole](#)
- 28. novembril esitleti ülikooli muuseumi valges saalis [Erki Tammiksaare](#) koostatud raamatut „Eestikeelse Tartu ülikooli esimene aastasada“
- Ülikooli maskott Tiksu lahtiste uste päeval
- Startup Labi Starteri programmi töötoas osalejad valmistumas välkkõneks
- Tartu Ülikool ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia algatasid ühise kontserdisarja „Harmonia Universitatis“. Esimesel kontserdil ülikooli aulas esines trio Poll-Varema-Poll. Pildil [Henry-David Varema](#) tšellol
- 25. augustil toimus ülikooli aulas rektor [Toomas Asseri](#) inauguratsioon. Rektori ametiketi andis üle president [Alar Karis](#)
- Piduehteis ülikooli peahoone esine Eesti Vabariigi 105. aastapäeva eel
- Jaanuaris külastasid ülikooli raamatukogus avatud ööraamatukogu lugemiskoerad Eesti Abi- ja Teraapiakoerte Ühingust

Ülikooli 18
50090 Tartu

E-post info@ut.ee
Koduleht www.ut.ee
Twitter www.twitter.com/tartuuniversity
Facebook www.facebook.com/tartuulikool
Youtube www.youtube.com/TartuUniversity

Tartu Ülikool. Aastaaruanne 2023

Autoriõigus Tartu Ülikool 2024

ISSN 1406-7072

Tartu Ülikool
Aastaaruanne
2023